

H E T

OVERVLOEIËND

H E R T E.

U I T L E G G I N G

V A N D E

T Y T E L P R E N T .

Hier word JAN LUYKENS Beeld,
door Serafyne vlerken,

Verheven, om 's Mans nutte en stichtelyke
werken.

Het overvloeiend Herte is steeds als een Fontein,
Waar door Aandagtigheids gezangen vloeibaar
zyn.

Zy wil alle ydelheid, als met den voet vertreeden,
Door Godsdienst aangespoord; zoo dat haar
woord en zeden,

Gelyk de Kaarse, strekt tot een verheugend licht:
Op dat haar Naasten ook gewekt worde en gesticht.
Het Heilig Bybel-Boek legt voor haar oogen
open,

Op dat zy 't regte spoor nooit mogt bezyde loopen.
Eenvoudigheid vertoont hoe men uit alles leerd,
In klare spiegeling, daar Heilzugt na begeerd,
Met die haar volgen, hier als regte vreemdelingen,
Beluft op 't waare Goed en Goddelyke dingen.
De stomme Teken-Konst, (die 't zelve doel be-
woog,)

Schetst alles lugtig af, en nodigd hert en oog.

HET OVERVLOEIJEND HERTJE

CV Noorde. fc: 1767

Te HAARLEM by C. H. BOHN Boekverkooper 1767.

HET OVERVLOEIJEND

H E R T E ,

of Nagelatene

V E R Z E N .

van den Godvruchtigen

ƒ A N L U Y K E N .

Bestaande in Stichtelyke Beschouwingen en Geestlyke Overdenkingen , Verrykt met Goddelyke Spreuken , over veelerleie soorten van onderwerpen , by verschillende gelegenheden opgesteld.

Vercierd met Vyf en Tachtig Konstige Figuren , in den smaak des Aucteurs getekend en in 't Koper gebragt

DOOR

CORNELIS VAN NOORDE.

Uit den Overvloed des Herten spreekt de mond.
Lucas VI. vers 45.

Te HAARLEM gedrukt,
by C. H. BOHN, Boekverkooper.

MDCCLXVII.

VOORBERICHT.

Het zal ongetwyffeld veelen, die weeten met welk eene graagte de Schriften van JAN LUYKEN, terftond na deszelfs dood, opgezocht zyn, ten uiterste vreemd voorkomen; dat hun in deeze dagen op nieuw een tot nog ongedrukt Geschrift, onder 's Mans Naam, word bekend gemaakt. Te meer, daar de Schryver der Voorrede, voor des Aucteurs Geestlyke Brieven reets gezegã heeft; "Zie daar de laatste vrugten van dien Vrugtbaaren Boom." Doch, hoe vreemd het ook moge schynen, men begrypt echter zeer licht, hoe 't mogelyk zy, dat een bondel papieren, hier of daar, eenigen tyd lang, verborgen heeft kunnen liggen; en dat 'er dus nog gelegenheid geweest is, tot zodanig eene naleezing; waar door ook deeze Vrugten van 's Mans Geest eindelyk by een verzameld kunnen zyn, en nu in 't licht gegeven worden. En dat dit mogelyke hier daadlyk plaats heeft, daar van kunnen wy

* 4

den

V O O R B E R I C H T.

den Leezer volkomen verzekeren.

Een ieder die 's Mans Werken kent, en zich dezelve eenigermaate eigen gemaakt heeft, zal zeer gereedlyk, op het doorbladeren van dit Werkje, uit den denktrant en styl, welken by daar in bespeurt, bezeffen, dat het oorspronglyk van niemand anders, dan van den Godvruchtigen JAN LUYKEN, geschreeven is, en opgesteld kan zyn. En dezulken, die hier van zoo gegrond eene kennis niet bezitten, zullen'er zich met weinig moeite van kunnen overtuigen; indien ze zich maar eenige oogenblikken gelieven te verledigen, om dit Geschrift met de andere voorheen reets uitgegevene Papieren te vergelyken. Doch, of dit ook by zommigen niet gansch voldoende geacht mogt worden, zoo hebben wy 't niet ondienstig geoordeeld, daar en boven een getrouw en waar bericht te geeven, van 't lot van 't oorspronglyke Handschrift; waar uit een ieder zal kunnen zien, dat 'er geen de minste rede is, om de echtheid van dit Tractaatje, dat wy, op den naam van
JAN

V O O R B E R I C H T.

JAN LUYKEN, *in 't openbaar te voorschyn doen komen, in twyffel te trekken.*

Men weete dan, dat JAN LUYKEN, zich, omtrent het jaar 1699, buiten Haarlem met'er woon nedergezetz hebbende, gedurende zyn verblyf aldaar, eene zeer nauwe gemeenschap gebouden heeft met zynen hertelyken Vriend Daniel Bellinckhuys; die de Zoon was van Roelof Bellinckhuys; een Boezem-Vriend van den Auçteur, als uit de Brieven, aan 't einde van dit Werkje te vinden, is af te neemen. Deeze Daniel Bellinckhuys, die de Bezitter geweest is, van het oorsprongklyk Handschrift van dit Tractaatje, heeft, uit hoofde der nauwe Vriendschap, tusschen hem en den Auçteur, dit Geschrift, tot een aandenken of ter gedachtenisse van zynen Vriend, bekomen; en 't zelve als een schat, dien by hoog waardeerde, onder zich gebouden, en zorgvuldig bewaard. Even zoo heeft ook de Weduwe van Daniel Bellinckhuys zich, na het overlyden van haar Echtgenoot, deswegen gedraagen; en hier door heeft het, tot op haaren

V O O R B E R I C H T.

dood genoegzaam als in een boek verschoolen gelegen. Met haar afsterven geraakte het in handen van haare Zuster, in wier handen het zich tegenwoordig bevind. Door deeze verwisseling van Bezitteren is het, na dat het eene reeks van meer dan vyftig jaaren in de Familie verborgen was gebleeven, allengskens aan den eenen en anderen Liefhebber der geestryke en zeer stichtelyke Werken van den Godvruchtigen JAN LUYKEN kennelyk geworden: en zy, die de hand van JAN LUYKEN kenden, hebben allen eenpaarig verzekerd, dat het, overeenstemmende met de opgemelde overlevering, ontegenzeggelyk voor een eigenhandig geschrift van dien geachten Man gebouden moet worden.

Men heeft dus naar dit verhaal, ('t geen wy weeten dat getrouw en waar is,) alle vereischte zekerheid om het oorsprongklyke Handschrift, en zo dan ook dit Tractaatje, het welk daar uit opgemaakt is, aan te nemen, als bebelzende Nagelatene Verzen van den Godvruchtigen JAN LUYKEN, die door hem

V O O R B E R I C H T.

hem zelven opgesteld, en in zyn eigenhandig geschrift nagelaten zyn. En verder kan een ieder, dien het gelieft zulks na te gaan, uit de vergelyking van dit Stukje, met de andere Stukjes van den Aucteur, ten zekerste gewaar worden, dat deeze Verzen waarlyk onderscheiden zyn, van alle de geenen, die van hem tot nog het licht gezien hebben. Niemand heeft derhalve te vreezen, dat 's Mans Naam in dit geval misbruikt word; of te duchten, dat hier opgewarmde kost in nieuwe schotelen verschynt; men kan zich integendeel volkomen verzekeren, dat 'er spyze opgedischt word, welke in dien zin nieuw genoemd mag worden; en die men, buiten tegenspraak, in de eerste plaats, aan de hand van JAN LUYKEN verschuldigd is.

Wat nu voorts de openbaare uitgave hier van betreft, daar omtrent hebben wy den Leezer het volgende nog mede te deelen. Na dat het bovengemelde Handschrift, en eene of andere Copy van 't zelve, door den tyd, al meer bekend werd, by de zulken die veel achting hadden voor den Godvruchtigen Aucteur, zag men 't
wel

V O O R B E R I C H T.

wel dra van hand tot hand gecopieerd; in 't zelfde formaat, als de andere Werken van deezē slichtelyken Schryver gedrukt zyn; om ook deezē nagelatene Verzen by zyne andere schriften te kunnen voegen. Dit gaf eerlang aanleiding om te denken of, het niet wel der moeite waardig zoude weezen, dat men het Handschrift ter drukperse bevorderde; om den Liefhebberen te ontlasten van de moeite of kosten van 't copieeren; en tevens aan veele andere Godzoekende Zielen, die 't of niet kenden, of tegen het copieeren aanzagen, dienst te doen. Maar telkens, als men dit in overweeging nam, kwam'er steeds eene groote zwaarigheid tegen op. Alle 's Mans Werken, naamlyk, van dien aart, zyn met een merkelyk aantal van zinnebeeldige platen vercierd: hoe zou men dergelyken tot dit kunnen verkrygen? Deezē zwaarigheid was te grooter, om dat men wel bezefte, dat'er juist platen toe vereischt wierden, die de mening of het bedoelde der Verzen zo figuurlyk voorstelden, dat ze met des Aucteurs denktrant beoorlyk over een kwamen. Ook

scheen

V O O R B E R I C H T.

scheen het zeer welvoegelyk te zyn, dat de uitvoering der platen niet al te veel verschilde, van de manier van etzen van JAN LUYKEN zelven. Het een en 't ander vertoonde zich in dien eersten tyd als onoverkomelyk; en dit was oorzaaks genoeg, om 'er dies tyds, toen de eerste ontdekking van 't oorsprongklyke Handschrift, nu omtrent acht jaaren geleeden, den Liefhebber bekend wierd, van af te zien; vermits men geen kans zag, om het op eene welvoegelyke wyze, die eenigermaate aan 's Mans andere Werken kon beantwoorden, voor 't openbaare daglicht te brengen. Ondertusschen werd het, zo van den eenen als den anderen, nog al verder gecopieerd; en eindelyk geviel het, dat het ook overgeschreeven werd door den vermaarden Konstplaatsnyder, Cornelis van Noorde. Deeze had het zelve, voor zyn eigen liefhebbery, derwyze gecopieerd, dat hy, boven deeze en geene der zaaklykste verzen, zo veel ruimte gelaaten had, dat hy 'er eene tekening, die aan den inhoud dier Verzen beantwoordde, en met den smaak des Auçteurs overeenstemde, geschiktlyk in

in

V O O R B E R I C H T.

*in konde plaatsfen. In de uitvoering hier van
flaagde Cornelis van Noorde zo gelukkig, dat
kundige Liefhebbers, toen hun eenige dier te-
keningen onder 't oog gebragt wierden, hem
zeer ernstig raadden daar mede voort te vaaren;
en my benevens hem aan zetteden, om die te-
keningen in 't Koper te laten brengen, en dit
Werkje indierwoege ter drukperfe te fchikken;
waar toe men nog meer overhelde, toen men,
niet alleen den trant van tekening, maar ook
de behandeling in 't etzen, hun in de eerfte
prentjes tot een proefje vertoend, zeer
eenftemmig met die van JAN LUYKEN oor-
deelde; ten minften wel in zo verre, dat ze
zeer gevoegelyk by de andere Figuren geplaatst
konden worden. De zaak vervolgens meermaals
in overweeing genomen zynde, ben ik ten
laatfte, na dat Cornelis van Noorde zich daar
toe had laten vinden, tot de uitgave gerefolveerd;
in de verwachting van deugdliedenden en heil-
begeerigen zielen te zullen behaagen, en haar
dienft te doen, met dit fticktelyk Werkje in
openbaaren dag te brengen.*

*Dit besluit genomen zynde, kwam nog be-
paald-*

V O O R B E R I C H T.

paaldlyk in overweeging, hoedanig eene ſchikking men in de uitgave van 't Handschrift zou maaken. JAN LUYKEN heeft de Verzen, die hier gevonden worden, geſchreeven in een Quarto Schryfboek, in twee colommen op ieder bladzide. Hy heeft, dezelve ſchryvende, niet beoogd, dat ze op zodanig eene wyze in druk gegeven zouden worden; men kan genoegzaam zien, dat ze dus maar als invallende gedachten op het papier geſteld zyn; om'er mogelyk vervolgens, op de eene of andere wyze, een nader gebruik van te maaken, Uit dien hoofde zyn ze, nu eens langer dan korter, en, zonder eenig verband of ſchikking, met betrekking tot gansche verſchillende onderwerpen, onder of door elkan- der geplaatst; zynde slechts op het papier ter neder geſteld, zo als ze uit den Overvloed zynes Herten voort gevloeid zyn; 't welk ons ook aanleiding gegeven heeft, om deeze Verzameling met den hoofdtitel van HET OVERVLOEIJEND HERTE te benoemen. By nader overleg vond men het geraaden alles in eene geregelde orde te brengen; en wel op die wyze, dat

V O O R B E R I C H T.

men de denkbeelden van deezen *Waarden Man*, naar dat de stoffen best by elkander voegden, op elkander liet volgen; houdende wel byzonderlyk die schikking in 't oog, dat men, gelyk ons het gevoegelykst schein te weezen, van eenvoudiger bespiegelingen allengskens tot hooger bedenkingen opgeleid wierd; waar door het geheel, nog min of meer, tot eenig verband of zaamenhang gebragt kan worden. Voor 't overige hebben wy de *Schriftuurplaatsen*, die alleen met de benoeming van *Kapittel en Vers*, in 't *Handschrift*, gemeld waren, volledig uitgedrukt; en 't *Werk* verder in alle deelen, zo verre 't ons mogelyk was, op zodanig eene manier geschikt, dat het met 's *Mans* andere *Werken* gcheel overeenkomstig zy.

Door deeze schikking behelst dit *Tractaatje* nu drie *Hoofdzaaken* in de volgende orde. Men vind hier, eerst, eenige zinnebeelden afgeleid van, en bespiegelingen gemaakt op verscheidene bedryven der *Menschelyke* zamenlevinge, die geestlykerwyze stichtelyk op 's *Menschen* geloovigen en deugdzaamen wandel overgebragt worden

V O O R B E R I C H T.

den. Dit gedeelte, van pag. 1. tot pag. 119. is vercierd met 38 plaatjes. Hier aan volgen ten tweeden, van pag. 120 tot pag. 159. eenige stichtelyke bedenkingen, die betrekkelijk zyn tot de Menschwording van Gods Zoon, tot deeze en geene voorvallen zynes Leevens, zynen dierbaren Dood, Opstanding, Hemelvaard, en troosten heilryke Leer. Deeze zyn vercierd met 14 plaatjes. Het derde gedeelte, dat zich uitstrekt van pag. 160 tot 250 heeft zyn opzicht tot het inwendig ondervindelyk of geestlyk leven van een waar Christen: het behelst verscheidene gemoedelyke verzuchtingen van eene Godvruchtige ziel, die hier op Aarde haar wandel in den Hemel heeft, of, onder het geleide van den Heiland, haaren weg, door de woestyn deezer Waereld, naar het Hemelsch Jeruzalem wenscht te vervolgen. Deeze geestlyke overdenkingen zyn vercierd met 28 plaatjes; en worden ten laatste beslooten, met eenige betrachtingen over de brosheid en nietigheid des menschlyken Lichaams, den Dood en het laatste Oordeel, die nog met 5 plaatjes vercierd zyn. Ten slot zyn hier nog bygevoegd drie Brieven, van

* *

den

V O O R B E R I C H T.

den Aucteur geschreeven, aan bovengemelden Roelof Bellinckhuis en Zoon; die in de voorheen gedrukte Brieven van JAN LUYKEN niet gevonden worden. Wy hebben in derzelver uitgave de Origineelen gevolgd, die onlangs te Amsterdam by een liefhebber van 's Mans Schriften nagelaten zyn; en 'er te meer gebruik van gemaakt, om dat ze eenigermaate dienen om des Aucteurs gemeenschap met die Famille te toonen, en dus de echtheid van 't origineele Handschrift van dit Tractaatje te bevestigen.

Wy hebben geen kosten noch moeite ontzien, om alles, met 's Mans andere Werken, gelykvoornig te maaken, en het zelve ten keurigste uit te voeren: niet twyffelende of ieder Godvruchtige Ziel zal het der aandachtige leezing en overdenking waardig oordeelen. Alles toch wat 'er in voorkomt draagt getuigenis van 's Mans Godlievend gemoed, en deszelfs Zucht voor eenen geloovigen en deugdzaam wandel: strekkende van alle zyden tot bevestiging dier taale van den mond der Waarheid, de goede mensch brengt het goede voort uit den goeden schat zynes herten. Luc. VI. vers 45.

Wyders hebben wy ten deezen aanzien niet meer te zeggen, dan dat wy hoopen, dat ook dit Werkje die vruchten mag draagen, die 's Mans voorheen uitgegeevene Schriften voortgebragt hebben, en dus veelen tot nut en stichting zal zyn.

H E T

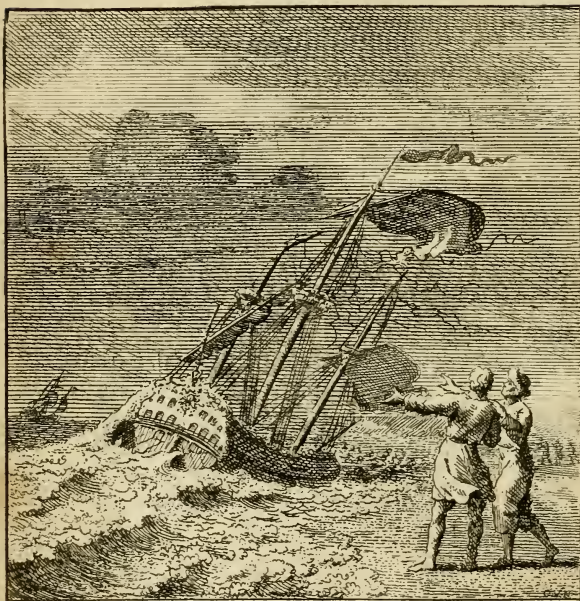
O V E R V L O E I J E N D

H E R T E .

Het O V E R V L O E I J E N D I.

Leerd uit Alles.

Een Schip op Strand is een Baak in Zee.

Houdende het Geloove, en een goede Consciencie, welke sommige verstooten hebbende van het Geloove Schipbreuke geleeden hebben. 1. Timoth. I. v. 19.

Op Figuur I.

Wat zit'er meenig Schip op Strand,
Om haar, die door de woefte baaren,
Na 't ver gelegen Eeuwige Land,
De groote Waereld-Zee bevaaren,
Te strekken tot een klaare baak,
Om nood en ongeval te myden,
Op dat men daar niet toe geraak'
En meede Schipbreuk kom' te lyden.
ô Schippers van zoo dieren Goed,
Te slof in 't ftieren en in 't peilen
Op 't Schip de mens van vlees en bloed,
Dat doet zoo meenig Schip verzeilen;
Maar die op alle Zaaken let,
Uit onderwys in acht genoomen,
Zal, zyne Reis op God gezet,
Met God behouden overkomen,

JACOBI III. vers 3 en 4.

Ziet, wy leggen den Peerden toomen in de monden, op dat zy ons zouden gehoorzaamen, en wy leiden [daar meede] haar geheel Lighaam om.

Ziet ook de Scheepen, hoewelze zoo groot zyn, en van harde winden gedreeven, zy worden ommegewend van een zeer klein roer, waar heenen ook de begeerte des stierders wil.

2. PETRI III. vers 5 en 6.

Want willens is dit haar onbekend, dat door het woord Gods de Heemelen van over lange geweest zyn, en de Aarde uit het Water en in het Water bestaande.

Door welke de Weereld, die doe was, met het water der Zundvloed bedekt zynde, vergaan is.

vers 11.

Dewyl dan deeze dingen alle vergaan, hoe daanig behoord gy te zyn in heiligen wandel en Godzaligheid?

vers 17 en 18.

Gy dan, geliefde [zulks] te voren weetende, wacht u, dat gy niet door de verleidinge der

der grouwelyke menschen meede afgerukt word en uitvalt van uwe vastigheid.

Maar wast op in de Genade en Kennisse onzes Heeren en Zaligmaakers Jezu Christi. Hem zy de Heerlykheid, beide nu, en in den dag der Eeuwigheid.

OPENB. XVIII. vers 17-19.

En alle stuurlieden, en al het volk op de Scheepen, en bootsgezellen, en alle die ter Zee handelen, stonden van verre:

En riepen, ziende den rook van (Babels) Brand, zeggende, wat [stad] was deeze groote stad gelyk?

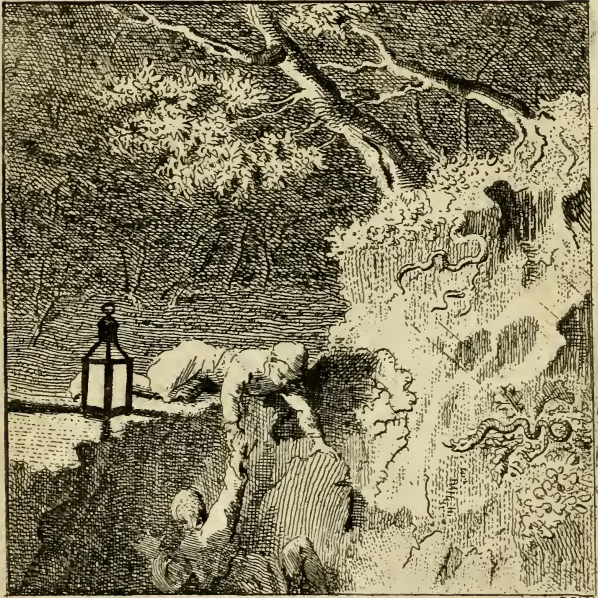
En zy wierpen stof op haare Hoofden en riepen, weenende en rouwe bedryvende, zeggende: Wee, wee de groote stad, in dewelke alle die Scheepen in de Zee hadden, van haare Kostelykheid ryk geworden zyn, maar zy is in eene uure verwoest geworden.

I KOR: X. vers 11.

En deeze dingen alle zyn haarlieden over gekoomen tot voorbeelden: en zyn beschreven tot waarschouwinge van ons, op de welken de einden der eeuwen gekoomen zyn.

II.

Gelukkige Uitkomst.

Om de Hoop, die u weg gelegd is, in de Heemelen, van welke gy te vooren geboord hebt, door het woord der waarheid (namelyk) des Euangeliums. Col. I. v. 5.

Op Figuur II.

Gelyk een mens in 't woud verdwaald,
En in een diepen Kuil gevallen,

Door iemands Gunst wierd opgehaald,
Zoo was de toestand van ons allen.

ô Naare en zwaare Wildernis!
En diepe Kuil der snoode Sonden,
Een staat die Ziel verderfelyk is,
Indien geen helper waar gevonden.

ô Allerhoogste en trouwste hand,
Die ons zoo vriendlyk is geboden,
Geleid ons voorts door 't vreemde Land,
Door zyn Gevaarlykheid zoo snoode;
En hoed ons voor den tweeden val,
In dit Elendig Jammerdal.

COL. I. vers 13 en 14.

Die ons getrokken heeft, uit de macht der duisternisse en overgezet heeft in het Koningryke des Zoons zyner Liefde.

vers 21 - 23.

En hy heeft u, die eertyts vervreemd waart, en Vyanden, door het Verstand, in de booze Werken, nu ook verzoend.

In het Lighaam zynes Vleeskes door den dood, op dat hy u zoude heilig en onberispelyk en onbeschuldigt voor hem stellen:

Indien gy maar blyft in 't Geloove gefondeerd en vast, en niet beweegd word van de hoope des Euangeliums, dat gy geboord hebt, het welke gepreedikt is onder alle de Creature, die onder den Heemel is.

HEBR. XI. vers 13 - 16.

Deeze alle zyn in het geloove gestorven, de beloften niet verkreegen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en ombelsd, en hebben beleeden, dat zy Gasten en Vreemdelingen op de aarde waren.

Want die zulke dingen seggen, betoonen klaarlyk, dat zy een Vaderland zoeken.

En indien zy dies [Vaderlands] gedagt hadden, van welke zy uit gegaan waaren, zy zouden tyd gehad hebben, om weeder te keeren.

Maar

Maar nu zyn zy begeerig na een beeter, dat is, na het Heemelsche, daarom schaamt hem God haarer niet, om haar God genaamd te worden: want by hadde haar een stad bereid.

HEBR: XIII. vers 14.

Wy hebben hier geen blyvende Stad, maar wy zoeken de toekomende.

PHILIPP. III. vers 20 en 21.

Maar onze wandel is in de heemelen, waar uit wy ook den Zaligmaaker verwagten, [namelyk] den Heere Jesum Christum:

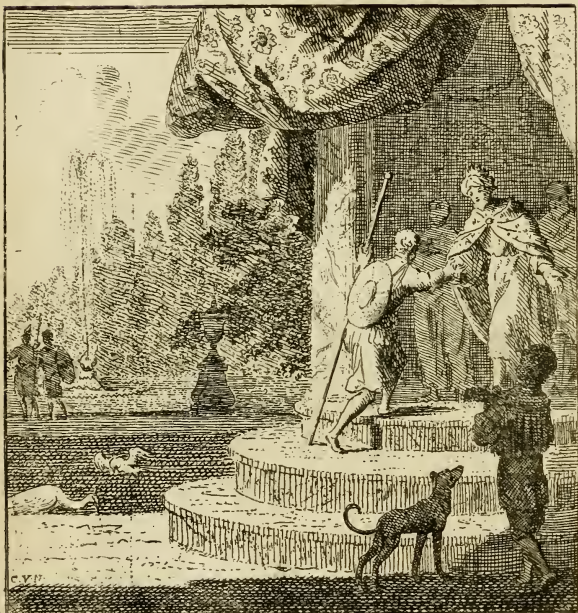
Die ons vernederd lichaam veranderen zal, op dat het zelve gelykvoornig worde zynen heerlyken lichaame, na de werkinge waar meede by ook alle dingen hem zelve kan onderwerpen.

2 THESS. III. vers 3.

Maar de Heere is getrouw, die u zal versterken en bewaaren van den boozen.

III.

Welgekomen.

Uwe Oogen zullen den Koning zien in zyne schoonheid: zy zullen een verre gelegen land zien. Jefa. XXXIII. v. 17.

Op Figuur III.

Die in een ver geleege Land,
Als vreemdeling was aangekomen,
En van des Konings milde hand,
Gelyk een Vriend wierd opgenoomen,
't Geluk was groot! dog hoe gering,
By 't heil des geenen die langs de Aarde,
Als vreemdeling ten Heemel ging,
Dat schoone Land, zoo hoog van waarde;
Daar hem den allerhoogsten Heer,
Ontfangt, als een van zyn bekenden,
En zet hem hoog in staat en Eer,
En Eeuw'ge vreugde zonder Ende;
ô Aardryks Burgers waard gy wys,
Gy gaaft u haast op deeze Rys.

MATTH: VIII. vers 11.

Dog ik zegge u, dat veele zullen koomen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham en Isaïc, en Jacob aanzitten in het Koningryk der Heemelen.

En Kapittel XV. vers 13.

Maar hy antwoordde en zeide, alle plante, die myn Heemelsche Vader niet geplant heeft, zal uytgeroeid worden.

En Kapittel XXV. vers 34.

Alsdan zal de Koning zeggen tot de geene die tot zyner regter [hand zyn,] Komt gy gezeegenden myns Vaders, beërfd dat Koningryke, het welk u bereid is van de grondlegginge der Weereld.

ROM: III. vers 23 en 24.

Zy hebben alle gezondigt, en derven de heerlijkheid Gods.

En worden om niet geregtvaardigd, uit zyne Genade, door de Verlossing die in Christo Jesu is.

EPH: II. vers 11-18.

Daarom gedenkt, dat gy die eertyds Heidenen waart in het vleesch, en die voorbuid
ge

genaamd wierd van de geene die genaamd zyn besnydenisse in 't vlees, die met banden geschied.

Dat gy in dien tyd waart zonder Christo, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de Weereld.

Maar nu in Christo Jesu, gy die eertyds verre waart, zyt naby geworden door het bloed Christi.

Want hy is onze vrede, die deeze beide een gemaakt heeft, en den middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende,

Heeft hy de Vyandschap in Zyn vleesch te niet gemaakt [namelyk] de Wet der geboden in inzettingen [bestaande:] op dat hy die twee zoude in hem zelven tot eenen nieuwen mensch scheppen, vrede makende:

En [op dat] hy die beide met God zoude in een ligbaam verzoenen door het kruys, de Vyandschap aan het zelve gedood hebbende.

En komende heeft hy door het Euangelie vrede verkondigt, u die verre waart, en dien, die naby waren.

Want door hem hebben wy beide den toegang door eenen Geest tot den Vader.

IV.

De Huisheer.

Biddet, en u zal gegeven worden: zoekt, en gy zult vinden: kloppet, en u zal open gedaan worden. Matth. VII. v. 7.

Op Figuur IV.

De Huisheer had al jaar en dag,
In Armoê zyn verblyf bezeeten,
Maar dat'er goud verborgen lag,
Had hy tot hier toe niet geweeten.
Zoo legd de Rykdom van 't Gemoeft
In 't Huis der Ziele, lange tyden,
Begraaven onder vlees en bloed,
En laat den Huisheer armoê lyden;
Maar gaat het onderzoek eens an,
Op trouwen raad van goede vrienden,
Zoo word hy een gelukkig man,
En komt een grooten fchat te vinden,
Die hem niet flegts voor langen tyd,
Maar Eind'loos voor gebrek bevryd.

MATTH: VII. vers. 8.

Want een iegelyk die bid, die ontfangt: en die zoek, die vind: en die klopt, dien zal open gedaan worden.

Ps: LXVIII. vers 20 en 21.

Geloofd zy de Heere; dag by dag overlaad by ons: die God [is] onze Zaligheid, Sela!

Die God is ons een God van volkooome Zaligheid, en by den HEERE, den Heere, zyn Uitkomsten tegen den dood.

Ps: LXX. vers 5.

Laat in u vrolyk en verblyd zyn, alle die u zoeken: Laat de Liefhebbers uwes heils geduuriglyk zeggen, God zy groot gemaakt.

PROV: VIII. vers 17-19.

Ik hebbe lief, die my liefhebben: en die my vroeg zoeken, zullen my vinden.

Rykdom, en Eere is by my; duurachtig Goed en gerechtigheid.

Myne Vrugt is beter dan uitgegraaven goud, en dan dicht goud: en myn inkomen, dan uitgelezen zilver.

MATTH: XIII. vers 44.

Weederom is het Koningryke der Heemelegelyk een schat in den Akker verborgen, welken een mensche gevonden hebbende, verbergde [dien] en van blydschap over den zelven gaat hy heen en verkoopt al wat hy heeft, en koopt dien zelven akker.

COL: III. vers 1-4.

Indien gy dan met Christo opgewekt zyt, zo zoekt de dingen die boven zyn, daar Christus is zittende aan de rechter [hand] Gods.

Bedenkt de dingen die boven zyn, niet die op de aarde zyn.

Want gy zyt gestorven, en uw leeven is met Christo verborgen in Gode:

Wanneer [nu] Christus zal geopenbaard zyn, die ons leeven is, dan zult ook gy met hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

De voorzichtigheid is de Moeder van de Wysheid.

Als ik dit aanschouwde, nam ik het ter herten, ik zag het [en] nam onderwyzinge aan.

Een weinig slaapens, een weinig sluymertens, een weinig Handvouwens, al neederliggende. Prov: XXIV. v. 32 en 33.

Op Figuur V.

Aan eenen ouden Muur gezeeten,

Te baak'ren in de warme Zon,

Word hy met steenen oversmeeten,

Wyl juyft de Nêederval begon.

ô! Waarde Ziel bedenk te vooren,

Al zit gy zagt en welgemoed;

Hoe ligt dat gy zoud konnen smooren,

Door 't needervallend vlees en bloed;

Die oude Muur, met zoo veel scheuren,

Daar gy zo zorgeloos aan Leund;

Als stond geen ongemak te beuren,

En gy u dus ook niet bekreund;

Maar als de slag dan is gekoomen,

Zo word het al te laat vernoomen.

JESAIA XXX. vers 12 en 13.

Daarom zoo zegt de Heilige Israels, om dat gy lieden dit Woord verwerpt, en versrouwd, op onderdruckinge, en verkeerdheid, en steund daar op:

Daarom zal u lieden deeze Misdaad zyn gelyk een vallende scheure uitwaarts gebogen in eenen hoogen Muur, diens breuke haastelyk in eenen oogenblik komen zal.

EPH: V. vers 15.

Ziet dan, hoe gy voorzigtelyk wandeld niet als onwyzen, maar als wyzen.

HEBR: X. vers 24.

Laat ons op malkander agt neemen, tot opscherping der Liefde en goede Werken.

LUCAS. XIII. vers 1-5.

En daar waaren te dier selver tyd eenige tegenwoordig, die hem boodschapten van de Galileërs, welker bloed Pilatus met haare offerhanden gemengd had.

En Jesus antwoordde, en zeide tot haar, meint gy, dat deeze Galileërs zondaars geweest zyn, boven alle Galileërs, om dat zy zulks geleeden hebben?

Ik zeg u, Neenze: maar indien gy u niet

bekeerd, zoo zult gy alle desgelyks vergaan.

Of die Achten, op welke de Tooren in Siloam viel, en doodeze, meint gy dat deeze schuldenaars zyn geweest, boven alle menschen, die in Jeruzalem wonen?

Ik zeg u, Neenze; maar indien gy u niet bekeerd, zoo zult gy alle desgelyks vergaan.

LUCAS XXI. vers 34-36.

En wagt u-zelven, dat uwe herten niet i' ceniger tyd bezwaart worden met brasserye en dronkenschap, en sorgvuldigheden deezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens [over] en koome.

Want gelyk een strik zal by koomen over alle de geenen die op den gansen aardbodem gezeeten zyn.

Waakt dan tot aller tyd, biddende dat gy moogt waardig geagt worden te ontvlieden alle deeze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

VI.

D' Apotheek.

*Uwe Olien zyn goed tot reuke, uwe Naam
is eene Olie die uitgestort word: daarom heb-
ben u de Maagden Lief. Cant: I. v. 3.*

Op.

Op Figuur VI.

Des Weerelds Apotheek is groot,
Nogtans zo word'er niet gevonden,
Een eenig Kruidje voor den dood,
Dies word het al van hem verflonden:
Maar 't Huys en Hof van 'sHeeren Gunst
Is Ryk voorzien, van schoone dingen,
Bereid door de allerhoogste Kunst,
Om zelfs de magt des doods te dwingen.
Wie dan een regt beminnaar zy
Van lang, ja eindeloos te leeven,
Gaa deezen Winkel niet voorby,
Daar alles word om niet gegeven.
ô Winkel van Gods heilig Woord,
Dat uwe Volheid elk bekoord.

JESA: LV. vers 1 en 2.

O alle gy dorstige, komt tot de wateren en gy die geen Geld hebt, komt koopt en Eeter, ja komt koopt zonder geld, en zonder prys, wyn en melk.

Waarom weegd gy lieden Geld uit voor 't geene, dat geen brood is? en uwen arbeid voor 't geene dat niet verzaadigen kan? Hoord aandagtelyk na my, en eetet het goede, en laat uwe Ziele in Vettigheid baar verlustigen.

JER: VIII. vers 21 en 22.

Ik ben gebroken van weegen de breuke der dogter mynes volks: ik gaa in het zwart, ontzettinge heeft my aan gegreepen.

Is'er geen balzem in Gilead? is geen heelmeeester aldaar? want waarom is de gezondheid der dogter mynes volks niet gereezen?

MATTH: VIII. vers 16 en 17.

En als het laat geworden was, hebben zy veele van den duyvel bezeeten tot hem gebracht, ende by wierp de [booze] geesten uit met den woorde, en by genas alle die kwalyk gesteld waaren.

Op dat vervuld zoude worden. dat gesproken was, door Jesaiäm den Propheet, zeggende, Hy heeft onze Krankheeden [op hem] genomen, en [onze] Ziekten gedragen.

HEB:

HEBR. XII. vers 12 en 13.

*Daarom recht weeder op de traage banden
en de slappe kniën:*

*En maakt rechte paden, voor uwe voeten,
op dat het geene kreupel is niet verdraait wor-
de, maar [dat] het veel meer geneezen worde.*

OPENB. III. vers 15 - 18.

*Ik weet uwe werken, dat gy noch koud zyt,
noch heet: och of gy koud waart, ofte heet!*

*Zoo dan, om dat gy laauw zyt, en noch
koud, noch heet, ik zal u uit mynen mond
spouwen.*

*Want gy zegt, ik ben ryk en verrykt ge-
worden, en heb geens dings gebrek: en gy
weet niet, dat gy zyt elendig, en jammerlyk,
en arm, en blind, en naakt.*

*Ik raad u dat gy van my koopt Goud be-
proefd komende uit het Vuur, op dat gy ryk
moogt worden, en witte kleederen, op dat gy
moogt bekleed worden, en de schande uwer
naaktheid niet geopenbaard worden: en zalst
uwe oogen met oogenzalve, op dat gy zien
moogt.*

VII.

De Byen.

*Hoe zoet zyn uwe reedenen myn gebeemelte
geweest: meer dan honich mynen monde. Ps.
CXIX. v. 103.*

Op Figuur VII.

Gelyk het Bytje uit zyn wooning,
 Ter hoove gaat om 't Honich zoet,
 Zoo gaan de zinnen van 't gemoed,
 Ter hoove van den grooten Koning:
 Dat schoone Hemels Paradys,
 Om 't Voedzel van der Zielen spys.

Ps: XIX. vers 10-12

De vreeze des HEEREN is rein, bestaande tot in Eeuwigheid: de regten des HEEREN zyn waarheid, t' zamen zynse regtvaardig.

Zy zyn begeerlyker dan Goud ja dan veel syn Goud, en zoeter dan honich en Honich-zeem.

Ook word uw knegt door dezelve klaarlyk vermaant; in 't houden van dien is groote loon.

PROV: XXIV. vers 13 en 14.

Eet Honich, myn Zoon, want hy is goet: en Honich-zeem is zoet voor uw geheemelte.

Zoodaanig is de kennisse der wysheid voor uwe ziele: als gy ze vind, zoo zal 'er belooninge weezen: en uwe verwagtinge zal niet afgesneedden worden.

De Harmonie.

De HEERE was [gereed] om my te ver-
lossen: daarom zullen wy op myn snaarenspeel
speelen, alle de dagen onzes levens, in den
huize des HEEREN. Jesa. XXXVIII. v. 20.
Op

Op Figuur VIII.

De flauwe schets van zingen en van speelen,
 Stukwys bewerkt in groove lugt en stof,
 Lukt onze lust om zalig mee te deelen,
 In 't hooren van des Heeren Heemels lof;
 Die volle stroom, uit zoo veel Eng'len Cooren,
 Voor ons begrip te schoon om na te spooren.

De lof van Davids geest gezongen,
 Is niet versmolten in zyn tyd,
 Maar door veel Eeuwen heen gedrongen,
 En in veel Landen uitgebreid.

De Lof der zaal'ge Creatuuren,
 Zal voor de hoogste majesteit,
 In Eeuwigheid oneindig duuren;
 Terwyl zyn Goedertierenheid,
 Haar overgiet als met een Regen,
 Van Balsam der volkomen zegen.

Het Instrument.

Zo grove lugt en aardse stof,
 Den geest verwekt tot Christus lof;
 Ô Ziel! hoe zal het gaan na deezē,
 Daar aller zaal'gen melody,
 Van 't Heilig weezen beeld'lyk zy,
 Tot lof van 't hoogst aanbiddel'yk weezen.

Jubal. GEN: IV. vers 21.

Jubal was de Eersteling van 't vrolyk Jubileeren,
 Dog die hem volgt op 't spoor, die speel en
 zing den Heere;
 Of anders zal zyn vreugd en yd'le vroolykheid,
 Daar in hy zig vermaakt, vergaan met deezē
 tyd;
 Maar zo hy heilig is, in werken en beöogen,
 Zo zal zyn vreugde zig in Eeuwigheid verhoogen.
 Die grondelooze zee, en grooten oceaan,
 Daar al wat Lieflyk is, in 't eerst is uit ontstaan,
 Dat Eeuwig speelen van de vaderlyke kragten,
 En Eeuwig kweelen, nooit begreepen van gedagten,
 Daar de Engel na speeld als een droppel uit de Bron,
 Die van alle Eeuwigheid opwelde en nooit begon;
 De

De vreugde in 't Herte Gods, zyn Zoon en uit-
verkooren,

Het licht van Eeuwigheid uit Godlyk vuur ge-
booren;

ô Jezus menschen zoon, na 't weezen deezer tyd,
Dat heilig weezen zelf, zyt gy van Eeuwigheid.
Gy hebt de ziel en 't vlees van ons maar aange-
noomen,

Op dat de mensheid weer, door u, tot God zou
koomen,

En ook een meedestem, in 't heilig speelfel waar,
In 't Eeuwig duurend' en oneindig Jubel jaar.

Laat zinken alle vreugd, ô mens! om dit te
erlangen,

Die maar uit de iedeleid in 't aardse weezen
hangen,

En nimmer vloeijen, uit een God beminnend
hert,

Waar door het leeven, in zyn lof ontstooken
werd;

Want alle aardse vreugd, en iedele vermaaken,
Gaan op den regten weg, om in de Hel te raa-
ken.

Ps: XXXIII. vers 1-8.

Gy *Rechtvoerdigen*, zinget vrolyk in den **HEERE**, Lof betaamt den opregten.

Lovet den **HEERE** met de Harpe: Psalm singet hem; met de luite; [en] het tiensnarig instrument.

Zinget hem een nieuw lied, spelet wel met vrolyk geschal.

Want des **HEEREN** woord is regt, en al zyn werk getrouw.

Hy heeft gerechtigheid en gerigte lief; de aarde is vol van de goedertierendheid des **HEEREN**.

Door het Woord des **HEEREN** zyn de Hemelen gemaakt, en door den Geest zynsmonds al haar beir.

Hy vergaderd de wateren der zee, als op een hoop, hy steld de afgronden schatkameren.

Laat de gantse aarde voor den **HEERE** vreezen; laat alle inwoonders der weereld voor hem schrikken.

Ps: XCII. vers 1-9.

Een Psalm, een lied op den Zabbatdag:

't Is goed dat men den **HEERE** loove: en uwen naame psalmzinge, ó Allerhoogste.

Dat men in den Morgenstond uwe goedertierenheid verkondige: en uwe getrouwigheid in de nagten.

Op het tiensnaarig instrument en op de Luite: met een voorbedagt Lied op de harpe.

Want gy hebt my verblyd, HEERE, met uwe daaden: ik zal juigen over de werken uwer handen.

O HEERE, hoe groot zyn uwe werken! zeer diep zyn uwe gedagten.

Een onvernustig man weet daar niet van: nog een dwaas verstaat dit zelve niet,

Dat de godloozen groeijen als het kruid, en alle werkers der ongerechtigheid bloeijen, op datze tot in der Eeuwigheid verdelgd worden.

Maar gy zyt de Allerhoogste, in Eeuwigheid de HEERE.

Ps: CIII. vers 20-22.

Loofd den HEERE zyne Engelen, gy kragtige helden, die zyn woord doet, gehoorzaamende de stemme zynes woords.

Loofd den HEERE alle zyne Heirschaaren, gy zyne dienaars die zyn welbebaagen doet.

Loofd den HEERE alle zyne werken, aan alle Plaatzen zyner heerschappye: Loofd den HEERE myne ziele.

Ps: CIV. vers 1.

Loofd den HEERE myne ziele: *o* HEERE myn God, gy zyt zeer groot, gy zyt bekleet met majesteit en heerlykheid.

Hoe Zoet is Vriendschap.

Het geschiedde nu als hy geëindigd hadde tot Zaul te spreken, dat de ziele Jonathans verbonden werd aan de ziele Davids: en Jonathan beminde hem als zyne ziele. 1 Sam: XVIII.v. 1.

Op Figuur IX.

Zo Vrienden eens malkaar ontmoeten,
 Heel ver van Huis in een woeflyn,
 Hoe zouden zy malkander groeten;
 Hoe heuglyk zou de blydschap zyn?
 Indien zy dan malkaar eens vinden,
 In 't Zalig land der Eeuwigheid,
 Die hier malkaar om God beminden,
 Hoe word die vreugd genoeg verbreid!

Een staaltje van de maatschappy,
 Der hoopè op God en 't Eeuwig Leeven,
 Waar heen m'in Pelgrimagic zy,
 Kan ons een hoog bedenken geeven,
 Van de onoploffelyke band,
 Der broederlyke t' zaamen woning,
 In 't Zalig Heemels vaderland,
 By Jezus Christus onzen Koning.

SPREUK: XVII. vers 17.

Een vriend heeft t' aller tyd lief, en een broeder word in de benaauwdheid gebooren.

En Kapittel XVIII. vers 24.

Een man die vrienden heeft, heeft zig vriendelyk te houden, want daar is een liefhebber die meer aankleeft dan een broeder.

En Kapittel XXVII. vers 9 en 10.

Oly en reukwerk verblyd het herte: alzoo is de zoetigheid van iemands vriend, van wegen den raad zyner ziele.

Verlaat uwen vriend, noch den vriend uwes vaders niet; en gaat ten huize uwes broeders niet op den dag uwes tegenspoeds: beter is een geuur, die naby is, dan een broeder die verre is.

JOAN: XIII. vers 34 en 35.

Een Nieuw Gebod geef ik u, dat gy malkanderen lief hebt, gelyk ik u lief gehad hebbe, dat ook gy malkanderen lief hebt.

Hier aan zullen zy alle bekennen, dat gy myne discipelen zyt, zoo gy liefde hebt onder malkanderen.

1 JOAN: I. vers 6 en 7.

Indien wy zeggen dat wy gemeenschap met hem hebben, en wy in de duisternisse wandelen, zoo liegen wy, en doen de waarheid niet.

Maar indien wy in het licht wandelen, gelijk hy in het licht is, zoo hebben wy gemeenschap met malkanderen, en het bloed Jezus Christi zynes zoons reinigd ons van alle zonden.

LUCAS. XVI. vers 9.

Maakt u zelven vrienden uit den onregtvaardigen Mammon, op dat, wanneer u ontbreeken zal, zy u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

JOAN: XV vers 14 en 15.

Gy zyt myne vrienden, zoo gy doet wat ik u gebiede.

Ik heet u niet meer dienstknechten: want de dienstknecht weet niet wat zyn heer doet: maar ik heb u vrienden genaamd, want al wat ik van mynen Vader geboord heb, dat heb ik u bekend gemaakt.

JAKOB: II. vers 23.

Abraham geloofde God en het is hem tot regtvaardigheid gerekend: en hy is een vriend Gods genaamd geweest.

De Spyze.

*Ik ben de HEERE urwe God, die u hebbe
opgevoerd uit het land van Egipten: doet urwen
mond wyd open, en ik zal hem vervullen. Ps.
LXXXI. v. 11.*

Op Figuur X.

De spyze die het lighaam voed,
 Die bouwd het huis van vlees en bloed;
 Maar blyft de arme ziel vergeeten,
 En afgehouden van het brood,
 Daar 't w'ord des Heeren ons toe nood,
 Wat blyft'er dan van al het Eten?

JOAN: VI. vers 26.

Jezus antwoordde haar en zeide, voorwaar voorwaar zegge ik u, gy zoekt my, niet om dat gy tekenen gezien hebt, maar om dat gy van de brooden gegeten hebt, en verzadigd zyt.

en vers 35.

En Jezus zeide tot haar, ik ben het brood des levens: die tot my komt, zal geenzints hongeren, en die in my geloofd, zal nimmermeer dorsten.

XI.

Hoe Onbestendig.

Immers zyn de gemeene lieden ydelheid, de groote lieden zyn Leugen: in de weegschaale opgewogen, zouden zy te samen [lichter] zyn dan de ydelheid Ps. LXII. v. 10.

Op Figuur XI.

In 't Spiegelglas van d'Ouden tyd,
 Vertoond zig 'sweerelds ydelheid,
 Met zyn vergankelyke dingen;
 Die, hoe aanzienelyk en hoog,
 Hoe aangenaam en schoon in 't oog,
 Gelyk een waterbel vergingen.

*Vanitas Vanitatum et Omnia
 Vanitas*

Des Weerelds fwier en Pompery,
 Gaat als een schoone bloem voorby.

Onbestendig.

Waar is nu Cezars Heerlykheid,
 Zyn Eer, zyn Roem en al het hooge,
 Zyn Monarchy, en Majesteit?
 Gelyk een Arend weggevloogen.

Dies zet het wel bedagt gemoed,
 Met regt zyn menfelyke zinnen,
 Op 't Heil van een bestendig goed,
 En om een Eeuw'ge Kroon te winnen,

't is Overal de Weereld.

Men reis de wyde Weereld omme,
 Gy vind geen land der ziele-rust,
 Maar wild gy egter zulks bekomen,
 Zet in den Hemel Reis uw lust.

Ps: XXXVII. vers 35 en 36.

Ik hebbe gezien eenen geweld dryvenden God-
 loozen; die zig uitbreidde als een groene in-
 landse boom.

*Maar hy ging door, en ziet hy was'er niet
 [meer;] en ik zogte hem, maar hy werd
 niet gevonden.*

Ps: CII. vers 15-18.

*Want uwe knechten hebben een welgevallen
 aan baare steenen, en hebben medelyden met
 baar gruis.*

Dan

Dir zullen de Heilenen den naame des HEEREN vreezen: en alle Koningen der aarde uwe Heerlykheid.

Als de HEERE Zion zal opgebouwd hebben, in zyne heerlykheid zal verscheenen zyn, Hem gewend zal hebben tot het gebed des geenen die gants ontbloot is: en niet versmaad hebben h.a. lieder gebed.

SPREUK: XXIII. vers 5.

Zult gy uwe oogen laten vliegen op het geene dat niet en is? want het zal zig gewisjelyk vleugelen maaken: gelyk een Arend, die na den Heemel vliegt.

Boek der WYSH: V. vers 8 en 9.

Wat heeft ons de boosaardigheid gevorderd? en wat heeft ons de Rykdom met het Pogchen meede gebragt?

Alle die dingen zyn voor by gegaan gelyk een schaduw, en gelyk een voor by loopende tydinge.

I JOAN: II. vers 15

En hebt de Weereld niet lief, nog het geene in de Weereld is: zoo iemand de Weereld lief heeft, de liefde des Vaders is niet in hem.

XII.

Bekeerd u, Bekeerd u.

En daar zullen groote Aardbevingen weezen in verscheiden plaatsfen, en Hongersnooden en Pestilentien: Maar zullen ook schrikkelyke dingen, en groote tekenen van den Heemel geschieden. Lucas XXI. vers 11.

Op

Op Figuur XII.

De Astrale Roede, t'zaam gebonden,
 Dreigd van den Hoogen Heemmel af,
 Het ongehoorzaam Kind der zonden,
 Hier met zyne opgeheeve straf.
 Maar die des Vaders welbehaagen,
 Van herten en gewillig doet,
 Die vrees niet voor gedreigde slaagen,
 Maar is gerust en wel gemoed.

Hoe nodig is opregte boete,
 Eer dat de straf der wraake slaat,
 De vaste grond begeevd uw voeten,
 & Mense die zoo zeker staat.

Tot een Spiegel der weereld.

De straffe van Gods Toorne Raakt,
 Als zondens maat is volgemaakt.

LUCAS XVII. vers 28-30.

Desgelyks ook, gelyk het geschiedde in de dagen Lots, zy aten, zy dronken, zy kogten, zy verkogten, zy planteden, zy bouwden:

Maar op welken dag Lot van Sodoma uitging, regende het vuur en sulpher van den Heemel en verderfze alle.

Even alzo zal het zyn, in den dag, op welken de zoone des menschen geopenbaart zal worden.

VERS 32.

Gedenkt aan het wyf Lots.

2 PETR: II. vers 6-9.

En de steden van Sodoma en Gomorra tot asche verbrandende met omkeeringe veroordeeld heeft, en tot een Exempel gezet den geenem die godloozelyk zouden leeven:

En den regtveerdigen Lot, die vermoed was van den ontugtigen wandel der grouwe-lyke menschen [daar uit] verlost heeft.

(Want deeze Regtveerdige [man] woonende onder haar, heeft dag op dag [zyne] regtveerdige ziele gekweld door 't zien en hooren van [haare] ongeregtige werken.)

Zoo weet de Heere de Godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onregtveerdigen te bewaaren tot den dag des oordeels om gestraft te worden.

HEBR:

HEBR: XII. vers 26 en 27.

Wiens stemme doe de aarde beweegde: maar nu heeft hy verkondigd, zeggende, nog eenmaal zal ik beweegen niet alleen de aarde, maar ook den Heemel.*

En dit [woord] nog eenmaal, wyft aan de veranderinge der beweeglyke dingen, als welke gemaakt waaren, op dat blyven zouden de dingen die niet beweeglyk zyn.

EZECH: XVIII. vers 21-23.

Wanneer de godlooze zig bekeerd van alle zyne zonden die hy gedaan heeft, en alle myne inzettingen onderhoud, en doet regt en gerechtigheid: hy zal gewislyk leeven, hy zal niet sterven.

Alle zyne overtredingen, die hy gedaan heeft, zullen hem niet gedagt worden: in zyne gerechtigheid, die hy gedaan heeft, zal hy leeven.

Zoude ik eenigzins lust hebben in den dood des godloozen? [spreekt de HEERE Heere: Is het niet, als hy zich bekeerd van zyne wegen, dat hy levee?

Toz

* In 't Jaar 1692 was'er ook in Nederland en te gelyk in andere Landen een zeer verre uitgestrekte aardbëving tot groots verflaagenheid en verbaasdheid van alle Mensen, vlugtende uit de beweegde huizen.

XIII.

Tot zyner Tyd.

En indien Christus in u lieden is, zoo is wel het lichaam dood om der zonde wille: maar de geest is Leeven om der gerechtigheid wille. Rom: VIII. v. 10.

Op

Op Figuur XIII.

De hoop zal niet onvrugtbaar zyn,
 Al moet het kooren Graantje sterven,
 En gaan verlooren, in den fchyn,
 Het leeven bloeid uit zyn verderven:
 Wy zullen uit de wilde zee,
 Van deeze Weereld eind'ling landen,
 In veiligheid van goede ree,
 Aan 'sHeemels gulde leevens ftranden.

Door Geloov en Hoop.

Het geen de Huisman wierp daar neer,
 Dat krygt hy menigvoudig weer.

JOAN: XII. vers 24 en 25.

Voorwaar, voorwaar zegge ik u, indien
 het Tarwengraan in de aarde niet valt en
 sterft, zo blyft het zelve alleen: maar indien
 het sterft, zo brengt het veel vrugt voort.

Die zyn Leeven lief heeft, zal het zelve
 verliezen: en die zyn leeven baat in deeze
 weereld, zal het zelve bewaaren tot het eeu-
 wige leeven.

ROM: VIII. vers 11.

En indien de Geest des geenens die Jezus uit den dooden opgewekt heeft, in u woond, zoo zal by die Christus uit den dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelyke Lighamen leevendig maaken, door zyn geest die in u woond.

't Is alles Wonder.

δ **O**orspronk aller wonderheden!

Gelyk het vee door 't Gras gaat treden,
 Zo gaat de blinde mens ook treen,
 Door uwe wonder-werken heen:
 Maar als wy met verklaarder oogen,
 Uw wond'ren eens aanschouwen moogen,
 In 't Koninglyke heemels Hof,
 Dan smelten wy in vreugd en Lof.

Om een van anderen afgescheiden.

In Eenzaamheid op 't open veld,
 Is 't stil gemoed met God verzeld.

Onbeslooten.

o **H**euglyk uitzigt in het ruime veld en lugt,
 't Is Eeuwig ruim daar 't hert na uitziet met
 een zucht.

Ps: CXVIII. vers 5.

Uit de benaauwdheid hebbe ik den *HEE-*
RE aangeropen, de *HEERE* heeft my ver-
 boord, [stellende my] in de ruimte.

I KOR: XV. vers 35-39.

Maar zal iemand zeggen, Hoe zullen de
dooden opgewekt worden? En met hoedanig
een ligbaam zullen zy komen?

Gy dwaas, het geen gy zaait, word niet
leevendig, 't en zy dat het gestorven zy.

En 't geene gy zaait, [daar van] zaait
gy het ligbaam niet dat worden zal, naar
een bloot graan, na het voorvalt, van tarwe
of van eenige der andere [graanen.]

Maar God geeft het zelve een ligbaam, ge-
lyk by wil, en een iegelyk zaad zyn eigen
ligbaam.

Alle vlees is niet het zelve vlees: maar een
ander is het vlees der menschen, en een ander
is het vlees der beesten, en een ander der
vissen, en een ander der vogelen.

XIV.

Wild van Natuur.

Jezus antwoordde en zeide tot hem, voorwaar, voorwaar zegge ik u, 't en zy dat iemand wederom geboren worde, hy kan het koningryke Gods niet zien. Joan: III. v. 3.

Op

Op Figuur XIV.

De Spruit van Adams wilden boom,
Word in den ftam van Christus vroom.

Kend u zelven.

Wel zulken, die zig zelven kend,
In zyn bevlekking en gebreeken,
En zig daar meê ter hulpe wend,
Om niet in 't kwaad te blyven fteeken.

JESA: XLV. vers 22.

Wendet u na my toe, wordet behouden,
leglay Einden der aarde: want ik ben God
en niemand meer.

JOAN: XV. vers 4. en 5.

*Blyvet in my en ik in u, gelykerwys de
ranke geen vrugt kan draagen van haar
zelven, zoo zy niet in den wynftok blyft: al-
zoo ook gy niet, zoo gy in my niet blyvet.*

*Ik ben de wynftok en gy de ranken: die
in my blyft, en ik in hem, die draagt veel
vrugt: want zonder my kond gy niets doen.*

E P H: IV. vers 22 - 24.

[Te weten] dat gy zoud afleggen, aangaande de voorige wandeling, den ouden mens, die verdorven word door de begeerlykheid der verleidinge:

En dat gy zoud vernieuwd worden in den geest uwes gemoeds.

En den nieuwen mens aandoen, die na God geschapen is, in waare regtveerdigheid en heiligheid.

J A C O B: I. vers 21.

Daarom afgelegte hebbende alle vuiligheid en overloed van Boosheid, ontvangt met zagtmoedigheid het woord dat in [u] geplant word, het welk uwe zielen kan zaligmaaken.

Natuur en Genade

De Moeder bragt het Kind wel voort op deezer aarde,

Maar die 't geschaapen heeft, is nader dan die 't baarde,

En ook getrouwer tot zyn Eeuwig duurend wel.

Den oude spoord somtyds de wegen na de Hel,

En

En ftigt een afgod van een weereldlyk verryken,
 ken,

Om van den waaren God door zonden af te
 wyken.

Hier is de Heilige en van God gebooden haat,
 Wanneer het Kind om God zyn ouderen ver-
 laat.

MATTH: XIX. vers 29.

Zoo wie zal verlaaten hebben huizen, of
 broeders, of zusters, of vader of moeder, of
 wyf of kinderen, of akkers, om myns naams
 wille, [die] zal honderdvoud ontvangen, en
 bet eeuwige leeven beërven.

LUCAS XIV. vers 26.

Indien iemand tot my komt, en niet haat
 zynen vader en moeder, en wyf en kinderen,
 en broeders en zusters, ja ook zelfs zyn eigen
 leeven, die kan myn discipel niet zyn.

ROM: XI. vers 16-18.

Indien de eerstelingen heilig zyn, zoo is ook
 het deeg [heilig:] en indien de wortel heilig
 is, zoo zyn ook de takken [heilig.]

En zoo eenige der takken afgebroken zyn,
 en gy een wilde olyfboom in derzelver [plaatse]
 zyt ingeentet, en des wortels en der vettigheid
 des olyfbooms mede deelagtig zyt geworden,
 Zoo roem niet tegen de takken.

XV.

Komt in, Komt in.

*Ik ben de Deure: indien iemand door my
in gaat, die zal behouden worden, Joan: X.
v. 9.*

Op Figuur XV.

Hoe lieflyk is het lieve vuur,
Wanneer men komt uit koud en guur?

Hoe zouden wy niet Wyflyk leeren,
Van al het ongemak en kwaad,
Dat is en nog te koomen staat,
Tot Gods Genade, in te keeren.

't Is Noodzaakelyk.

Wilde ik myn Turf en Hout bewaaren,
Het zoude my geen warmte baaren.

ô Mens hoe zyt gy zoo verblind!
En zoo verkeerd in uw verkiezen,
Dat gy geen weereld wild verliezen,
En in haar plaats den Heemel wind.

Op dat het bereid zy.

Verwagt men maar een Eerlyk man,
Men veegd het Huis met Bees'men an:

ô Mens waar zyn tog uw gedagten,
 Dat gy, geruſt in vlees en bloed,
 Met een beſtoft en vuil gemoed,
 Zoo grooten Koning durſt verwagten.

Ps: XVIII. vers 27.

By den Reinen houd gy u Rein, maar by
 den verkeerden bewyſt gy u een worſtelaar.

Ps: XXIV. vers 3-5.

*Wie zal klimmen op den berg des HEEREN?
 en wie zal ſtaan in de plaatſe zyner Heilig-
 heid?*

*Die rein van handen, en zuiver van ber-
 te is, die zyne ziele niet opbeſt tot ydelheid,
 en die niet bedriegelyk zweert.*

*Die zal den zegen ontvangen van den
 HEERE, en gerechtigheid van den God zyns
 beils.*

MATTH: V. vers 8.

*Zalig zyn de reinen van herten: want zy
 zullen God zien.*

LUCAS XIII. vers 24.

*Stryd om in te gaan door de enge poorte:
 want*

want veelen (zeg ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen:

JOAN: VI. vers 37.

Al wat my de Vader geeft zal tot my komen: en die tot my komt zal ik geenzins uitwerpen.

HEBR: X. vers 22.

Zoo laat ons toegaan met een waaragtig herte, in volle verzekerdheid des geloofs, onze herten gereinigt zynde van de kwaade Conscientie, en het Lighaam gewaschen zynde met rein water:

OPENB: XIX. vers 6-8.

En ik hoorde als een stem eener groote schaare, en als een stem veeler wateren, en als een stem van sterke donderslagen, zeggende, Halleluja: want de Heere de almachtige God heeft als Koning geheerscht.

Laat ons blyde zyn, en vreugd bedryven, en hem de heertykheid geeven: want de bruijloft des lams is gekomen, en zyn wyf heeft haar zelve bereid.

En haar is gegeven, dat zy bekleed worde met rein en blinkend fyn lynwaad: want dit fyn lynwaad zyn de regtvaardigmaakingen der heiligen.

Niet als de Dieren.

En de HEERE God hadde den mens geformeed uit het stof der aarde, en in zyne neusgaten geblazen den Adem des Leevens; alzoo werd de mens, tot eene leevendige ziele.
Gen: II. v. 7. Op

Op Figuur XVI.

Zyt gy van hooger graad,

Betoond het met'er daad.

ô **M**ens weest dankbaar en verblyd,

Dat gy geen dierlyk fchepfel zyt;

Als met een Eeuw'ge ziel bezeeten:

Maar, legt uw ziel aan vroomheids band,

Dat gy niet van des fcheppers hand,

In Eeuwig onheil word verfmeeten.

GEN: I. vers 25 en 26.

En God maakte het wild gedierte der aarde, na zynen aart, en het vee na zynen aart, en al het kruipende gedierte des aardbodems na zynen aart, en God zag dat het goed was.

En God zeide: laat ons mensjen maaken, na onzen beelde, na onze gelykenisse, en dat zy heerschappye hebben over de vissen der zee, en over het gevogelte des Heemels, en over het vee, en over de geheele aarde, en over al het kruipende gedierte, dat op der aarde kruipt.

XVII.

Het Schaaap.

Ik ben de goede Herder. Joan: X. v. 11.

Op Figuur XVII.

De Herder die zyn ſchaapjes weid,
In grazige en bekruide weiden,
En aan de waterbecken leid,
Op datze vreedig needer leiden;
Wyft op den lieffelyken ſtand
Van 't vreedzaam Paradyſe leeven;
Daar 't ſchaapje onder Chriſtus hand,
Volmaakt in zoetigheid zal leeven;
Het ſchaapje dat hy heeft gekogt,
Door 't Heilig bloed van zyne wonden,
En zelv genaadig heeft gezogt,
Tot zyne liefde 't had gevonden.
Die zal de vaſte Rotſteen zyn,
Met opening van beeter vloeden,
Dan Oly, Honing, melk en wyn,
En alle onnoemelyke goeden.

Gelyk een schaapje duikt in 't gras,
 En vind zyn Tafel om zig heene,
 Van 't aangenaame gras gewas,
 Van 't beste en van het ongemeene;
 Zoo zal de ziel in weelde zyn,
 En rontom heen met heil omgeeven,
 In Jezus zoeten zonneshyn,
 Het Eeuwig ligt van 't zalig leeven.
 ô Goede Herder help ons voort,
 Hier op de heide van dit leeven;
 Dat elk van ons, tot u behoord,
 Als wy daar over zyn gedreeven.

Ps: XXIII. vers 1-3.

De Heere is myn Herder, my zal niets
 ontbreken.

Hy doet my nederleggen in grazige weiden,
 Hy voerd my zagtkens, aan zeer stille wate-
 ren.

Hy verkwikt myne ziele. Hy leid my in 't spoor der gerechtigheid, om zyns Naams wille.

—Ps: CXIX. vers 176.

Ik hebbe gedwaald als een verlooren schaap: zoek uwen knecht, want uwe geboden hebbe ik niet vergeeten.

JESA: XL. 10 en 11.

Ziet de Heere HEERE zal komen tegen den sterken, en zyn arm zal heerschen: ziet zyn loon is by hem, en zyn arbeidsloon is voor zyn aangezichte.

Hy zal zyne kudde weiden gelyk een Herder: hy zal de lammerkens in zyne armen vergaderen, en in zynen schoot draagen: de zoogende zal by zagtkens. leiden.

JOAN: I. vers 29.

Des anderen daags zag Joannes Jezus tot hem komende, en zeide, ziet het Lam Gods, dat de zonde der Weereld weg neemt.

HEBR: XIII. vers 20.

De God nu des vredes, die den grooten Herder der schaapen door het bloed des eeuwigen Testaments uit den dooden heeft wedergebracht, [namelyk] onzen Heere Jezus Christus.

XVIII.

De Schuit.

*Laat ons dan vreezen, dat niet i' eeniger tyd,
de belofte van in zyn Ruste integraan na ge-
laten zynde, iemand van u schyne agterge-
bleeven te zyn. Hebr: IV. vers 1.*

Op Figuur XVIII.

De mens moet Roeijen ende Boomen,
 Om met de Schuyt van zyn gemoed,
 Den stroom der Weereld op te komen,
 Die hem ontmoet in vlees en bloed;
 Zo hy den Boom of Riem liet rusten,
 Waar dreef hy heen, door vloed der lusten!

SPREUK: XV. vers 24.

De weg des Leevens is den verstandigen
 na boven; op dat hy afwyke van de helle
 beneden.

LUCAS: XXI. vers 34-36.

*En wagt u zelven, dat uwe herten niet te
 eeniger tyd bezwaard worde met brassereye en
 dronkenschap en zorgvuldigheden deezes leevens;
 en dat u die dag niet onvoorziens [over] kome.*

*Want gelyk een strik zal by komen over
 alle de geenen die op den gantschen aardbodem
 gezeten zyn.*

*Waakt dan tot aller tyd, biddende dat gy
 moogt waardig geagt worden te ontvlieden alle
 deeze dingen die geschieden zullen, en te staan
 voor den Zoone des menschen.*

De Boom aan 't Water.

*De Vrucht des Regtveerdigen is een Boom
des Leevens. Spreuk: XI. vers 30.*

Op Figuur XIX.

De Vroome zal oneindig leeven,
En Eeuwig groen en jeugdig zyn;
En altoos goede vrugten geeven,
Uit water en uit zonneshyn.
Dat water aller wat'ren moeder,
Die zonneshyn van alle Licht,
De oorspronkelyke bron en voeder,
Daar al het goed word door verrigt.
Verheug u dan, ô Lieve vroomen,
En trek uw leevend voedsel aan;
Gy zyt die aangename boomen,
Die aan de water beeken staan.
De hitte zal u niet verdroogen,
De koude zal u niet verdoen,
Uw schoone kroon zal zig verhoogen,
En blyven zonder afgaan groen.

Wie wil nog blyven in woestynen,
Op harde Rotzen in het zand?

Daar 's leevens laav'nis zal verdwynen,
En schuiven 't Boompje aan een kant;

Tòt dat de kerf-byl hem zal vinden,
Als een onwaard en vrugtloos hout,

En Wortel Stam en Tak verslinden,
Daar 't helse Ryk meê word geboud.

ô Boom! van 't groote mens'lyk leeven,
U word die schoone keur gegeven.

De Boom.

Den Ekelaar, die met zyn kruin ten Hee-
mel vaard,

Slaat zyne wortels vast, en schiet ze diep in
de aard;

Zo staat hy Eeuw op Eeuw, en weet van
geen verfwakken,

Al woed de storm, al schiet de donder op
zyn takken.

Zo moet, indien gy voor het onweer wild be-
staan,

Myn woord zyn wortels diep en vast in 't
herte slaan.

JEREM: XVII. vers 7 en 8.

Gezegend is de man, die op den *HEERE*
vertrouwd: en wiens vertrouwen de *HEERE*
is.

*Want hy zal zyn als een boom, die aan
het water geplant is, en zyne wortelen uit-
schiet aan eene riviere: en gevoeld het niet
wanneer 'er eene hitte komt, en zyn loof blyft
groen: en in een jaar van droogte zorgt hy
niet, en houd niet op van vrugt te draagen.*

LUCAS VI. vers 43-45.

*Het is geen goede boom, die kwaade vrugt
voortbrengd, noch geen kwaade boom, die goe-
de vrugt voortbrengd.*

*Want een iegelyk boom word uit zyn eigen
vrugt gekend. Want men leesd geen vygen van
doornen, noch men snyd geen druiven van
braamen.*

*De goede mens brengd het goede voort uit
den goeden schat zyns herten: en de kwaade
mens brengt het kwaade voort uit den kwaa-
den schat zyns herten: want uit den over-
vloed des herten spreekd zyn mond.*

De Kalk.

Want ook in dezen zugten wy, verlangende met onze woonsteede, die uit den Heemel is, overkleed te worden.

Zo wy ook bekleed en niet naakt zullen bevonden worden. 2 Cor: V. vers 2 en 3.

Op Figuur XX.

O p dat de Bouwkunst kryg' haar stand,
 Zo word de schulp tot stof verbrand;
 Hoe bezig is het mens'lyk leeven!
 Waar blyft de kalk die dienen zouw,
 Tot hegting van het groot gebouw,
 Dat ons na deezen moest omgeeven.

DEUT: V. vers 29.

O ch dat zy zulk een herte hadden om
 my te vreezen, en alle myne geboden t' allen
 dagen te onderhouden: op dat het baar en baa-
 ren kinderen wel ginge in Eeuwigheid!

MATTH: VII. vers 24 en 25.

*Een iegelyk die deeze myne woorden hoord
 en dezelve doet, die zal ik vergelyken by een
 voorzigtig man, die zyn huis op een steenrotze
 gebouwd heeft.*

*En daar is slagregen nedergevallen, en de
 waterstroomen zyn gekomen, en de winden heb-
 ben gewaaid, en zyn tegen het zelve huis
 aangevallen, en het is niet gevallen, want het
 was op de steenrotze gegrond*

De Masten-Heijers.

Als de Godlooze menſe ſterft vergaat zyne verwagtinge: zelfs is de allerſterkſte hoope vergaan. Spreuk: XI. vers 7

Op Figuur XXI.

Dus word de vaste grond gezogt,
 Zoo diep verborgen voor onze oogen;
 Maar de arme mens zoo onbedogt,
 Als met een Toover-geest bedrogen,
 Zet zyn gebouw van Eeuwig staan,
 Op lossen grond van yd'len waan.

SPREUK: XVI. vers 25.

Daar is een weg die iemand regt schynd:
 maar het laatste van dien zyn wegen des
 doods.

JESA: XXIX. vers 13 en 14.

*Want de Heer heeft gezeid: daarom dat
 dit volk [tot my] naderd met zynen monde en
 zy my met haar lippen eeren, dog haar ber-
 te verre van my doen: en haare vreeze, [daar
 mede zy] my [vreezen] menschen geboden zyn die
 haar geleerd zyn:*

*Daarom, ziet ik zal voorts wonderlyk met
 dit volk handelen, wonderlyk en wonderbaarlyk:
 want de wysheid zyner wyzen zal vergaan
 en het verstand zyner verstandigen zal zig
 verbergen.*

De Stempel

*Niet een iegelyk die tot my zegt Heere!
Heere! zal ingaan in het Koningryk der beemelen,
maar die daar doet den wille myns Vaders die in de beemelen is. Matth: VII. v. 21.*

Op

Op Figuur XXII.

De stempel Gods, die Jezus hiet,
 Word op het Hert-metaal geslaagen,
 Op dat de ziel dat opschrift draage,
 Van zulk een Heer die 't al gebied.

Maar wie dit beeld op schyn goed stelde,
 Maakt valse munt die niet zal gelden.

HOOGL: VIII. vers 6.

Zet my als een zegel op uw herte, als een
 zegel op uwen arm: want de liefde is sterk,
 als de dood: de yver is hard als het graf:
 haare kolen zyn vierige kolen, vlammen des
 HEEREN.

OPENB: III. vers 12.

*Die overwind ik zal hem maaken tot een
 pilaar in den tempel myns Gods, en hy zal
 niet meer daar uit gaan: en ik zal op
 hem schryven den naam myns Gods, en den
 naam der stad myns Gods, [namelyk] des
 nieuwen Jerusalems, die uit den beemel van
 mynen God afdaalt, en [ook] myn nieuwen
 naam.*

Het Kleed.

*Doe werden haar beider oogen geopend,
en zy werden gewaar dat zy naakt waren;
en zy begten vygeboom bladeren te zamen en
maakten zig schorten Gen: III. v. 7.*

Op Figuur XXIII.

De mens, van 't God'lyk kleet ontfierd,
 Moet zig een schand'lyk dekzel leenen,
 Van 't veld gewas, en 't ruig gediert;
 Nog wil hy daar wat groots meê meenen;
 Maar die het van naby beziet,
 Vind in dit kleet den Engel niet.

JESA: LXIV. vers 6.

Dog wy alle zyn als een onreine, en alle onze geregtigheden zyn als een wegwerpelyk kleet.

I PETRI: III. vers 3 en 4.

Welker vercierzel zy, niet het geene uiterlyk is, [bestaande] in 't vlegten des hairs, en omhangen van Goud, of van Kleederen aan te trekken.

Maar de verborgen mens des herten, in het onverderfelyk [vercierzel] eens zagtmoedigen en stillen geesjes, die kostelyk is voor God.

De Noordpool.

Ik neeme beden tegens u lieden tot getuigen den Heemel en de aarde; het leeven en den dood hebbe ik u voorgesteld, den zeegen en den vloek; kiest dan het leeven op dat gy leevet, gy en uw zaad. Deut: XXX. vers 19.

Op

Op Figuur XXIV.

o **N**oordpool! dorre noordpool, koud,
Daar zig het hard en swart onthoud;
Wie wil u tot zyn deel verkiezen,
Voor 't Zuiden, daar de zon het zoet,
Van alle Lief'lykheid begroet,
Geen vrugtb're vogten doet bevroezen?
Schoon gy 't kompas wel naar u trekt,
Ons wille zig naar 't Zuiden strekt,
Op malse en welgebondene aarde,
Die nog verтоond een klein bewys,
Van 't nu verborgen Paradys,
Dat voor den val zig openbaarde.
Als in den spiegel deezer tyd,
Zoo is de groote Eeuwigheid,
Gelyk een wezen van twee deelen;
Daar 't een gekeerd ligt naar de zon,

Van 't God'lyk licht dat nooit begon,
Om zalig op dien grond te speelen.
Gelukkig deel zoo schoon gekeerd,
Hoe moet uw weereld zyn vereerd,
Door zulk een dageraat ontslooten;
Die alle wond'ren op doet gaan,
En Heerlyk voor de oogen staan,
Van Melk en Honing overgooten.
En 't ander steenig schraal en rouw,
Onvrugtbaar, doodig, wreed van kouw,
Na 't Eeuwig donker van Gods tooren;
ô Mens, die tussen beide staat,
Dit onderscheid diend wys beraad,
Wat tot uw woonplaats word verkooren.

Niet Even veel, van welk een deel,
Regts is 't klaar, Lings is 't naar.

LUCAS XI. vers 34-36.

De kaarse des ligbaams is de ooge. Wanneer dan uwe ooge eenvoudig is, zoo is ook uw geheele ligbaam verlicht: maar zoo zy boos is, zoo is ook uw [geheel] ligbaam duister.

Ziet dan toe, dat niet het licht, het welk in u is, duisternis zy.

Indien dan uw ligbaam geheel verligt is, niet hebbende eenig deel dat duister is, zoo zal het geheel verlicht zyn, gelyk wanneer de kaarse met het schynzel u verlicht.

JOAN: V. vers 28 en 29.

De uure komt, in welke allen die in de graven zyn, zyne stem zullen hooren.

En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des leevens: en die het kwaade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenisse.

EPH: V vers 8.

Gy waart eertyds duisternis, maar nu zyt gy licht in den Heere: wandelt als kinderen des lichts.

COLOS. I. vers 12.

Dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel [te hebben] in de erve der heiligen in het licht.

XXV.

Op 't Zien van een Schip.

*Hy zeide tot haar: zyt wel gemoed ik bes
't, en vrees u niet.*

*En Hy klam tot haar in 't schip en de
wind stilde. Marc: VI. v. 50 en 51.*

Op

Op Figuur XXV.

De goede Jezus voer wel eer,
 In 't schip van Petrus over 't Meer;
 Och dat hy nu noch met ons vaare!
 In 't kranke schip van vlees en bloed,
 Dat over zoo veel Baaren moet,
 Op dat hy ons voor 't kwaad bewaare.

Ps: LXVIII. vers 23.

De Heere heeft gezegd: ik zal weder
 brengen uit Basan; ik zal wederbrengen uit
 de diepten der Zee.

Ps: LXIX. vers 15 en 16.

*Ruk my uit den slyk, en laat my niet
 verzinken; laat my gered worden van myne
 baaters en uit de diepten der wateren.*

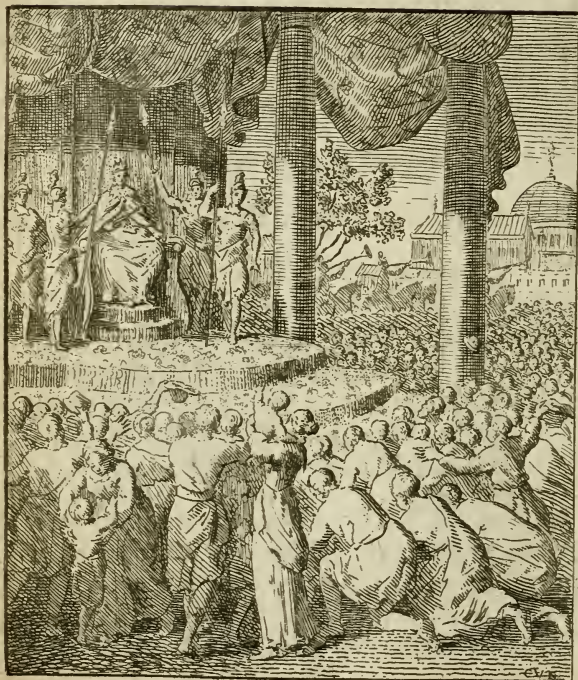
*Laat my de Watervloeden niet overstroomen,
 en laat de diepte my niet verslinden.*

MATTH: XXVIII. vers 20.

*En ziet ik ben met u lieden alle de dagen
 tot de voleindinge der weereld.*

XXVI.

De Koning.

*Uwe oogen zullen den Koning zien in zyne
schoonheid. Jefa: XXXIII v. 17.*

Op Figuur XXVI.

Het Volk verblyd zig in dien dag,
 Als 't zynen vorst aanfchouwen mag,
 Die 't veelyts drukt en houd beladen;
 Wat zal haar dan een vreugd gefchien,
 Die Jezus Christus' zullen zien,
 Een Koning van zo veel genade.

JESA: LII. vers 7.

Hoe lieffelyk zyn op de bergen de voeten
 des genen, die het goede boodfchap, die den
 vrede doet hooren, des genen die goede bood-
 fchap brengt van het goede, die heil doet
 hooren; des geenen die tot Zion zegt: uw
 God is Koning.

OPENB: XV. vers 3.

*En zy zongen het gezang Mofis des dienst-
 knegts Gods, en het gezang des Lams, zeggende:
 groot en wonderlyk zyn uwe werken, Heere,
 gy Almagtige God: Regtvaardig en Waar-
 agtig zyn uwe wegen gy Koning der Hei-
 ligen.*

De Regeerder.

*En zyt niet vele meesters, myne broeders,
weetende dat wy te meerder oordeel zullen ont-
vangen. Jacob: III. v. 1.*

Op Figuur XXVII.

Die 't groote huis bestieren zal,
 En met eens vaders voorbeeld leeren,
 Wat swaarte torst die schouder al?
 Nog is de zugt zo tot Regeeren,
 En elk heeft met zyn zelf beslag,
 Zo veel te stellen als hy mag.

GAL: VI vers 4 en 5.

Maar een iegelyk beproeve zyns zelfs werk,
 en als dan zal hy aan hem zelven alleen
 roem hebben, en niet aan een ander.
 Want een iegelyk zal zyn eigen pak draa-
 gen.

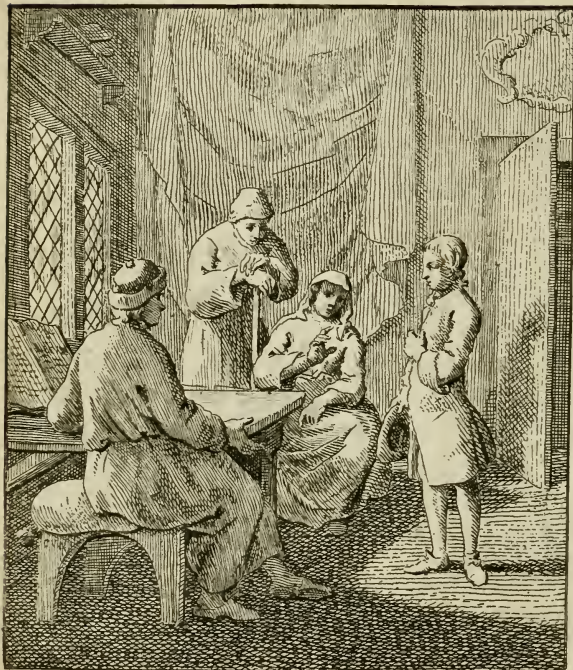
I TIM: I. vers 7.

*Willende Leeraars der wet zyn, niet ver-
 staande nog wat zy zeggen nog wat zy be-
 vestigen.*

En Kapittel III. vers 4 en 5.

*Die zyn eigen huis wel regeerd:
 Want zoo iemand zyn eigen huis niet weet
 te regeeren, hoe zal hy voor de Gemeente
 Gods zorge draagen?*

De Jongelingschap.

*Mijn zoone geef my uw herte: en laat uwe
oogen myne wegen bewaaren. Spreuk: XXIII.
vers 26.*

Op Figuur XXVIII.

Jonge Jeugd, Bloem, die uw loop,
 Door deeze Weereld zult beginnen,
 Met nodige oef'ning uwer zinnen,
 Zet op de deugd uw grootste hoop.
 Hoe 't gaat of niet met al de rest,
 Godvrugtigheid is 't allerbest.

De Mens heeft zig iets voorgenoomen,
 Om door de weereld heen te koomen;
 Maar 't zy of groot of klein beslag,
 Leerd hy niet onder zyne zaaken,
 Hoe zyne ziel by God zal raaken,
 't Is zoo Ellendig als het mag.

Die door de Weereld heen zal gaan,
 En Godes wond'ren komt t' aanschouwen,
 Leg zyne Reis zo wyfelyk aan,
 Dat hy zyn ziele mag behouwen.

Dat wens ik elk tot heil op reis,

Van hier in 't zalig Paradys.

Ps: CXIX. vers 9.

Waar mede zal de Jongeling zyn pad zuiver houden? als by dat houd na uw woord.

PRED: XI. vers 9 en 10.

Verblyd u, o jongeling, in uwe jeugd en laat uw herte u vermaaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandeld in de wegen uwes herten, en in de aanschouwing uwer oogen: maar weet, dat God om alle deeze dingen u zal doen komen voor 't gerigte.

Zoo doet dan de toornigheid wyken van uw herte, en doet het kwaade weg van uw en vleese, want de jeugd en de jongheid is ydelheid.

En Kapittel XII. vers 1.

En gedenkt aan uw en sceppe in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwaade dagen komen, en de jaaren naderen, van de welke gy zeggen zult; ik hebbe geen lust in dezelve.

KLAAGL: III. vers 27.

't Is goed voor eenen man, dat by het jok in zyne jeugd draagd.

1 KOR: XIV. vers 20.

Broeders, word geen kinderen in 't verstand: maar zyt kinderen in de boosheid, en word in 't verstand volwassen.

2 TIMOTH: II. vers 22.

Vlied de begeerlykbeden der jongheid: en jaagt na regtvaardigheid, geloof, liefde, vrede met de genen die den Heer aanroepen uit een rein herte.

En Kapittel III. vers 14 en 15.

Blyft in het gene gy geleerd hebt, en [daar van] u verzekering gedaan is, weetende van wien gy het geleerd hebt:

En dat gy van kinds af de heilige schriften geweeten hebt, die u wys kunnen maaken tot zaligheid door het geloof, het welk in Christus Jesus is.

De Koopman.

*Ik raade u dat gy van my koopt goud be-
proefd komende uit het vuur, op dat gy ryk
moogt worden. Openb: III. v. 18.*

Op Figuur XXIX.

De wyze koopman zocht een ſchat,
 Die onder 't ſlegt godvrugtig leeven,
 Als in een ſchulp verborgen zat,
 Om al het Zyn' daar voor te geeven;
 Dat is 't kleinnood daar hy na bied,
 Dat God, en Eeuwig leeven hiet.

Ziet op 't Edele.

De Paarel die de ziel vergaard,
 Is meer dan al de weereld waard.

MATT: XIII: vers 45 en 46.

Wederom is het Koningryk der beemelen,
 gelyk een koopman die ſchoone paarlen zoekt.
 Dewelke hebbende een paarle van groote
 waarde gevonden ging beene en verkogt al
 wat by hadde en kocht dezelve.

LUCAS XII. vers 34.

*Want waar uw ſchat is, aldaar zal ook
 uw herte zyn.*

De Diämant.

*De wet uwes monds is my beter, dan dui
zender van goud of zilver. Ps: CXIX. v. 72.*

Op *Figuur XXX.*

Gy schoonste kind'ren van Natuur,
 Dauw-dropjes van het Eeuwig daagen,
 Al schat het Konings Hof u duur,
 Wy scheppen waardiger behaagen,
 In de Oçeään der Eeuwigheid,
 Waar uit gy maar een dropje zyt.

Ps: XIX. vers 10 en 11.

De vreeze des HEEREN is rein, bestaande tot in Eeuwigheid: de regten des HEEREN zyn waarheid, te zaamen zyn ze regtvaardig.

Zy zyn begeerlyker dan goud, ja dan veel fyn goud; en zoeter dan honig en honigzeem.

SPREUK: VIII. vers 11.

Want wysheid is beter dan Robynen; en al wat men begeeren mag is met haar niet te vergelyken.

HOUGL: VIII. vers 7.

Al gawe iemand al het goed van zyn huis voor deeze liefde, men zoude hem t' eenemaal veragten.

Het Papier.

*En word deezer weereld niet gelykvormig,
 maar word veranderd, door de vernieuwinge
 uwes gemoeds; op dat gy moogt beproeven welke
 de goede en welbehaagende en volmaakte wille
 Gods zy. Rom: XII. v. 2, Op*

Op Figuur XXXI.

Het hert bekrabbeld en beschreeven,
 Vol ydelheid en aardsbeslag,
 Is geen Papier daar 't Eeuwig leeven,
 Zyn heilig woord op schryven mag;
 Maar is'er blootheid in 't gemoed,
 Dan is'er plaats voor 't eeuwig goed.

JESA: XXVIII. vers 8 en 9.

Want alle tafelen zyn vol uitspouwsels
 [en] dreks: zo dat 'er geen plaatze [schoon]
 is.

*Wien zoude Hy [dan] de kennisse leeren? en
 wien zoude Hy het geboorde te verstaan gee-
 ven? den gespeenden van de melk? den afge-
 trokkenen van de borsten?*

JER: IV. vers 14.

*Wast uw herte van boosheid, o Jerusaleem,
 op dat gy behouden word: hoe lange zult gy
 de gedagten uwer ydelheid in het binnenste
 van u laten vernagten.*

XXXII.

De Heemel.

*Onze wandel is in de heemelen, waar uit
wy ook den Zaligmaker verwagten, [namelyk]
den Heere Jezus Christus. Philipp: III. v. 20.*

Op Figuur XXXII.

De groote heemel is maar klein,
 By 't Eeuwig Weezen aller weezen;
 Wat mag de ziel gelukkig zyn,
 Ja nooit is haar geluk volpreezen,
 Die zulk een Heer van herte diend,
 En tot die waarde word verheeven,
 Van met haar God te zyn bevriend,
 En Eeuwig nevens Hem te leeven;
 Een Konings kind schein veel en groot,
 Maar by dit leeven is 't een dood.

De Eng'len zyn ons niet te hoog,
 Maar 't s'hort ons aan een Heemels oog.

JOB XI. vers 7-9.

Zult gy de onderzoekingen Gods vinden?
 zult gy tot de volmaaktheid toe den Almag-
 tigen vinden?

[Zy is als] de hoogten der beemelen, wat
 kunt

kunt gy doen? dieper dan de belle, wat kunt gy weeten?

Langer dan de aarde is haare maate, en breeder dan de zee.

PRED: V. vers 1.

Weest niet te snel met uwen mond, en uw herte haaste niet een woord voort te brengen voor Gods aangezicht: want God is in den beemel, en gy zyt op de aarde: daarom laat uwe woorden weinig zyn.

MATT: XIII. vers 43.

Dan zullen de Regtvaardigen blinken, gelyk de zonne, in het koningryk haars vaders.

I KOR: XV. vers 49.

En gelyk wy het beeld des aardfen gedragen hebben, [alzo] zullen wy ook het beeld des beemelsen dragen.

2 KOR: V. vers 1 en 2.

Wy weeten, dat, zoo ons aardse huis dezes tabernakels gebrooken word, wy een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, [maar] eeuwig in de beemelen.

Want

Want ook in deezen zuchten wy, verlangende met onze woonstede, die uit den beemel is, overkleed te worden.

I TESS: IV. vers 17.

Daar na wy, die leevendig overgebleeven zyn, zullen te zamen met haar opgenomen worden in de wolken, den Heere te gemoete in de lugt: en also zullen wy altyd met den Heere wezen.

I JOAN: III. vers 2.

Geliefde nu zyn wy kinderen Gods, en het is noch niet geopenbaard wat wy zyn zullen, maar wy weten dat als [hy] zal geopenbaard zyn, wy Hem zullen gelyk wezen: want wy zullen Hem zien gelyk Hy is.

OPENB: XXII. vers 4.

En zullen zyn aangezichte zien, en zyn Naam zal op haare voorhoofden zyn.

De Maan en 't Gesternte.

Als ik uwen Heemel aanzie, het werk uwer vingeren, de Maan en de sterren, die gy bereid hebt. Pf: VIII. vers 4.

Op Figuur XXXIII.

Dat iemand op den kloot der maan,
Met zyne voeten konde staan,

Wat schein hy ver en hoog verheeven?

Zoo staat de koninglyke deugd,

Verheeven tot des Heemels vreugd,

Op de aardse maan van 's weerelds leeven.

De Sterren.

Van zoo veel duizenden, is elk zoo groot
als de aard,

En zoo veel duizend myl is elk nog afge-
scheiden;

Wat is haar wooning dan een schrikkelyk ge-
vaart!

Geens menschen denking kan die grootheid
ommeweiden.

Hoe groot is God! die al die grootheid in zig
fluit?

En duizend maal zoo groot bepaald word nog
gestuit.

JOB XXXVIII. vers 33.

W eet gy de ordinantien des heemels, ofte kunt gy de heerschappy des zelven op de aarde bestellen.

Ps: CIV. vers 19.

Hy heeft de maane gemaakt tot de gezette tyden: de zonne weet haaren ondergang.

Ps: CXXXVI. vers 8 en 9.

De zonne tot heerschappy in den dag: want zyne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

De maane en de sterren tot heerschappy in den nagt: want zyne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Ps: CXLVIII. vers 3-5.

Looft Hem zonne en maane: looft Hem alle gy lichtende sterren.

Looft Hem gy heemelen der heemelen: en gy wateren die boven de heemelen zyt.

Dat ze den naam des HEEREN loove: want als Hy 't beval zo wierden zy geschaapen.

JESA: XL. vers 22.

Hy is het die daar zit boven den kloot der aar-

aarde, en derzelver inwoonders zyn als sprinkbaanen. Hy is het die de beemelen uitspand als een dunnen doek, en breid ze uit als eene tente om te bewoonen.

En Kapittel LXVI. vers 22 en 23

Gelyk als die nieuwe beemel, en die nieuwe aarde, die ik maaken zal, voor myn aangezichte zullen staan, spreekt de HEERE, alzoo zal [ook] ulieder zaad, en ulieder naam staan.

En het zal geschieden, dat van de eene nieuwe maane tot de andere, en van den eenen Sabbath tot den anderen, alle vlees komen zal, om aan te bidden voor myn aangezigt, zaid de HEERE.

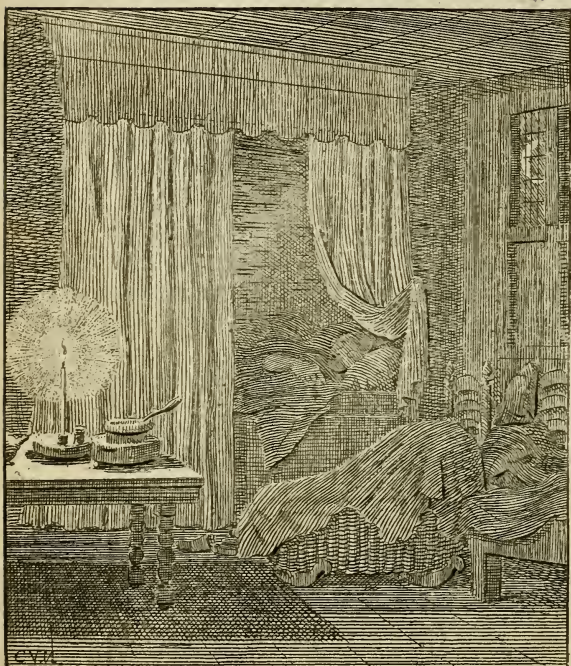
2 PETR: I. vers 19.

En wy hebben het propheetisch woord, dat zeer vast is: en gy doet wel, dat gy daar op agt hebt, als op een licht schynende in eene duistere plaats, tot dat de dag aanlichte, en de morgenster opgaa in uwe herten.

OPENB: XII. vers 1

En daar wierd een groot teeken gezien in den beemel: [namelyk] een Vrouwe bekleed met de zonne, en de maane was onder baare voeten, en op haar hoofd een kroone van twaalf sterren.

De Nagruft.

*Het heil is des HEEREN, uw zegen is
over uw volk, Sela! Pf: III. vers 9.*

Op *Figuur XXXIV.*

Wy slaapen in den naaren nagt,
 Ontdaan van allerleie zorgen:
 Maar de Allerhoogste houd de wagt,
 Getrouw tot aan den ligten morgen;
 En hoed ons leeven voor het kwaad,
 Dat altyd om ons heene gaat.

't **G**ezelschap dat u 's nagts ontmoet,
 Is veelyds kwaad, maar zelden goed.

Ps: XCI. vers 1-4.

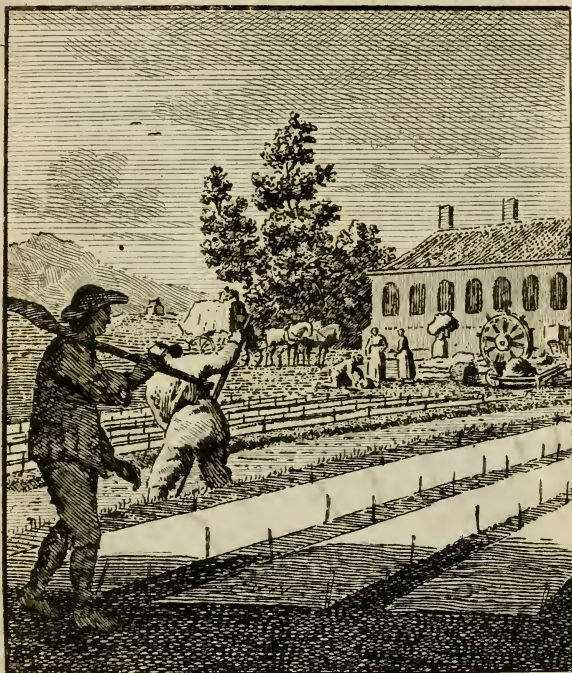
Die in de schuilplaats des Allerhoogsten
 is gezeeten, die zal vernagten in de schadu-
 we des Almagtigen.

Ik zal tot den HEERE zeggen; myne toe-
 vlugt, en myn burgt: myn God op welken ik
 vertrouwe.

Want hy zal u redden van den strik des
 Vogelwangers: van de zeer verderfelyke pesti-
 lentie.

Hy zal u dekken met zyne vlerken, en on-
 der zyne vleugelen zult gy betrouwen: zyne
 waarheid is een rondasse en beukelaar.

De Bleeker.

En haar is gegeven, dat zy bekleed wor-
de met rein en blinkend fyn lynwaad: want
dit fyn lynwaad zyn de regtvaardigmakingen
der heiligen. Openb: XIX. v. 8.

Op *Figuur XXXV.*

Fyn lynwaat, dat, zoo schoon gebleikt,
By zonneshyn de sneeuw gelykt,

Gy brengt aan ons gemoed te vooren,
De zaal'gen die voor heen gegaan,
Met witte kleed'ren aangedaan,

Gekomen zyn in 's Heemels Chooren.

JESA: LXI. vers 10.

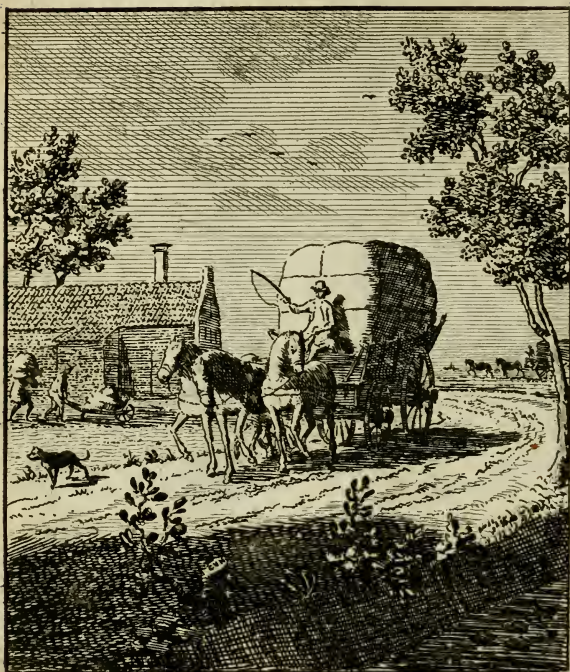
Ik ben zeer vrolyk in den *HEERE*, myne ziele
verheugd zich in mynen God, want Hy heeft
my bekleed met de kleederen des heils, den
mantel der gerechtigheid heeft Hy my omge-
daan: gelyk een Bruidgom zich met Pries-
terlyk sieraad versierd, en als een Bruid zich
versierd met haar gereedschap.

OPENB: VII. vers 14.

En Hy zeide tot my, deeze zyn 't die uit
de groote verdrukking komen; en zy hebben
baare lange kleederen gewassen, en hebben
baare lange kleederen wit gemaakt in het
bloed des Lams.

XXXVI.

De Wagen.

*Wenteld uwen weg op den HEERE:
en vertrouwd op hem, by zal 't maaken.*
Pf: XXXVII. v. 5.

Op Figuur XXXVI.

Wyl 't rad aan de sarde weinig roerd,
 Word zwaare last zeer ligt vervoord;
 ô! Ziel, in 't kommer stof gelegen,
 Gedenk de vriendelyke leer,
 Van werpt uw zorgen op den Heer:
 Dat is een wiel op vlakke wegen.

JESA: XXVI. vers 4.

Vertrouwd op den HEERE tot in der
 eeuwigheid, want in den HEERE HEERE
 is een eeuwige rotssteen.

PHILIP: IV. vers 6 en 7.

*Weest in geen ding bezorgd: maar laat
 uwe begeerte in alles door bidden en smeeken,
 met dankzegginge bekend worden by God.*

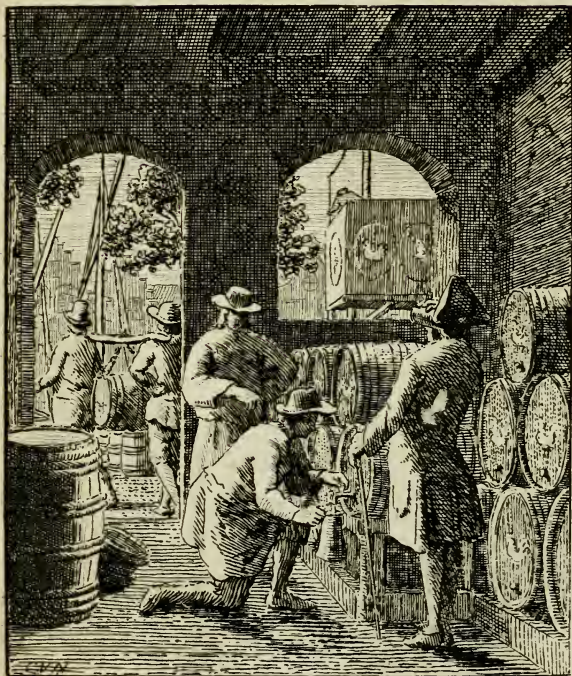
*En de vrede Gods, die alle verstand te
 boven gaat, zal uwe berten en uwe zinnen
 bewaaren in Christus Jezus.*

JEZUS SIRACH II. vers II

*Wie heeft op den Heere betrouwd en is be-
 schaamd geworden?*

XXXVII.

Het Bier.

Zoo iemand dorstet, die kome tot my en drinke. Joan: VII. vers 37.

Op *Figuur XXXVII.*

Het water, daar men ons mee drenkt,
 Is schoon, met kragt van brood doormengd,
 En dient om 's lighaams lust te spoelen:
 Maar menig draagt in zyne borst,
 Nog wel een geestelyken dorst,
 Om zig met Jezus Bloed te koelen:
 Dat water uit Gods Heil-Fontein,
 Gebrouwen tot een liefde wyn.

Ps: XLII. vers 2 en 3.

Gelyk een Hart schreeuwd na de water-
 stroomen, alzoo schreeuwd myne ziele tot u,
 o God!

*Myne ziele dorst na God, na den levendi-
 gen God.*

JESA: LV. vers 1.

8 Alle gy dorstigen, komt tot de wateren:

JOAN: VI. vers 55.

Myn bloed is waarlyk drank,

Simfon jaagd de Vossen in 't Koorn.

*En ik zegge, wandeld door den geest, en
volbrengd de begeerlykheid des vleesjes niet.
Gal: V. v. 16.*

Op Figuur XXXVIII.

Heeft Simfons yver zoo des vyands brood
genoomen,

Om 't onderdrukkend jok der zelve te eer te
ontkomen,

Waar meê dat Israël uitwendig wierd belast,

't Word van den Christen op der zielen stand
gepast;

Op dat hy afbreuk doe der booze magt der
helle,

Die hem geduurig tragt te jaagen en te kwel-
len,

Mids hem te rooven 't brood daar zyn bestaan
in leeft,

En dat hem onderhoud en kragt en sterkte
geeft.

Dat is de Weereld met haar lust en rust der
zonden,

Als die, door yver vuur, vernield word en ge-
schonden;

Dan neemt de ziel het Brood den vyand uit
den mond,

Waar door hy andersints op vaste voeten stond;

Maar als dit voedzel vald, dan moet de dwing'-
land vallen;

Want weelde en welluft zyn des duivels sterke
wallen.

R I G T: XV. vers 4 en 5.

En Simson ging benen en vong drie hon-
derd vossen: en hy nam fakkelen, en keerde
staart aan staart, en deed eenen fakkel tus-
sen twee staarten in het midden.

En hy stak de fakkelen aan met vuur, en
liet ze loopen in 't staande koorn der Philis-
tynen.

R O M: XIII. vers 12-14.

De nacht is voor by gegaan, en de dag is
naby gekomen, laat ons dan afleggen de wer-
ken der duisternisse en aandoen de wapenen
des lichts.

Laat ons als in den dag eerlyk wandelen;
niet in brasseryen en dronkenschappen, niet
in slaapkameren en ontugtigheden, niet in
twist en nydigheid.

Maar doet aan den Heere Jezus Christus,
en verzorgd het vlees niet tot begeerlykbeden.

EPH: VI. vers 13-18.

Daarom neemt aan de geheele wapenrusting Gods, op dat gy kunt wederstaan in den boozen dag, en alles verrigt hebbende, staande blyven.

Staat dan, uwe lendenen omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende de borstwapen der gerechtigheid:

En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid des Euangeliums des vredes.

Boven al aangenomen hebbende den schild des geloofs, met welken gy alle vuurige pylen des boozen zult kunnen uitblussen.

En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, het welk is Gods woord.

Met alle biddinge en smeeking, biddende tot allen tyd in den geest, en tot het zelve waakende met alle geduurigheid, en smeeking voor alle de heiligen.

I PETR: II. vers 11.

Geliefden, ik vermaane [u] als inwooners en vreemdelingen, dat gy u onthoud van de vleeselyke begeerlykbeden, welke kryg voeren tegen de ziele.

En Kapittel V. vers 8.

Zyt nugteren en waakt: want uw tegenparty de duivel gaat om als een brieschende Leeuw, zoekende wien hy zoude mogen verslinden.

De Propheeten en Euangelisten.

Onderzoekt de schriften: want gy meend
 in dezelve het Eeuwige leeven te hebben: en
 die zyn 't die van my getuigen. Joan: V.
 vers 39.

Op Figuur XXXIX.

Jezus! doelwit der Propheeten,
 Door wien de Goddelyke maat
 Der liefde Gods is vol gemeeten,
 Op dat de Honger wierd verzaad.

JOAN: III. vers 29.

Die de Bruid heeft is de Bruidegom,
 maar de vriend des Bruidegoms,
 die staat en hem hoord,
 verblyd zig met blydschap om
 de stemme des Bruidegoms,
 zoo is dan deeze
 myne blydschap vervuld geworden.

HANDEL: III. vers 22-24.

*Want Moses heeft tot de vaderen gezegt,
 de Heere uwe God zal u eenen Propheet ver-
 wekken uit uwe broederen, gelyk my: dien
 zult gy hooren, in alles wat hy tot u spree-
 ken zal.*

*En het zal geschieden, dat alle ziele die
 deezen Propheet niet zal gehoord hebben, uit-
 geroeid zal worden uit den volke.*

*En ook alle de Propheeten van Samuël aan,
 en die daar na [gevolgd zyn] zoo veelen als'er
 hebben gesproken, die hebben ook deeze dagen
 te vooren verkondigt.*

De Euangelisten.

Door deeze heeft ons God gegeven,

Een onwaardeerelyken schat,

Bestaande in Christus leer en leeven:

Gelukkig die ze in 't herte vat.

MATTH: I. vers 1.

Het Boek des geslaches van **JEZUS CHRISTUS**, des zoons Davids, des zoons Abrahams.

MARC: I. vers 1.

*Het begin des Euangeliums van **JEZUS CHRISTUS**, des zoons Gods.*

LUCAS I. vers 1.

Nademaal veele ter hand genomen hebben, om in order te stellen een verhaal van de dingen, die onder ons volkomene zekerheid hebben.

JOAN:

JOAN: I. vers 1.

In den beginne was het woord, en het woord was by God, en het woord was God.

ROM: X. vers 15 en 16.

En hoe zullen zy prediken, indien zy niet gezond worden? gelyk geschreeven is, hoe liefelyk zyn de voeten der geenen die vrede verkondigen, der geenen die het goede verkondigen!

Doch zy zyn niet alle den Euangelio gehoorzaam geweest.

I KOR: IV. vers 15.

Want al hadde gy tienduizend leermeesters in Christo, zoo [hebt gy] doch niet veele vaders. Want in Christo Jezu hebbe ik u door het Euangelium geteeld.

EPH: IV. vers 11

En dezelve heeft gegeven zommige tot Apostelen, en zommige tot Propheeten, en zommige tot Euangelisten, en zommigen tot Herders en Leeraars.

XL.

Het grootste Wonder.

En zy kwamen met haaste, en vonden Maria, en Joseph, en het Kindeken liggende in de kribbe. Lucas II. v. 16.

Op Figuur XL.

God wierd een Mens om 's mensfen nood,
Wat is dat wonder schoon en groot!

Ach Jezus! hoogste goed en zoet,
Word ook een mens in ons gemoed.

Wat was de blyde boodschap groot,
Die 't mens'lyk leeven kwam te ontvangen,
Toen God zyn hand ter hulpe bood,
Na 't lang verwagten en verlangen.

JESA: XL. vers 9.

Jerusalem, gy verkondigster van goede
boodschap; heft uwe stemme op met magt,
bestze op, en vreesst niet, zegt den steden Ju-
da, ziet hier is uw God.

I TIMOTH: III. vers 16.

*En buiten alle twyfel de verborgendheid der
Godzaligheid is groot: God is geöpenbaard in
den vleese, geregtveerdigt in den Geest, ge-
zien van de Engelen, gepredikt onder de Hei-
denen, geloofd in de Weereld, opgenomen in
beerlykheid.*

Ver-

XLI.

Verheerlykt door den Gast.

Heden is deezen huize zaligheid geschied.
Lucas XIX. v. 9.

Op Figuur XLI.

Laat Jezus onze Gast ook zyn,
Zoo word ons zielen water wyn.

Wat was de Bruiloft ongemeen,
Daar Jezus als een gast verscheen;
En zyn vermogen heeft beweezen,
In 't maaken van dien wonder wyn;
Maar daar hy zelfs zal Bruigom zyn,
Daar word de Bruiloft nooit volpreezen;
Daar is het Heil der hoogtyd groot!
En tot die vreugd is elk genood;
Zoo hoog gelukkig boven maaten!
Indien hy maar de varkens stal,
Van 't snoode en aardse jammerdal,
Om deeze bruiloft wil verlaaten.

JOAN: II. VERS 1 - 10.

En op den derden dag was daar een bruiloft te Cana in Galileën: en de moeder van Jezus was aldaar.

En Jezus was ook genood, en zyne discipelen tot de Bruiloft.

En als'er wyn gebrak, zeide de moeder van Jezus tot hem, zy hebben geen wyn.

Jezus zeide tot haar, Vrouwe, wat hebbe ik met u [te doen?] myn uure is nog niet gekomen.

Zyne moeder zeide tot de dienaars, zoo wat by u lieden zal zeggen, [dat] doet.

En aldaar waren zes steenen water vaten gesteld na de reiniginge der Jooden, elk houdende twee of drie metreten.

Jezus zeide tot haar, vuld de watervaten met water. En zy vuldenze tot boven toe.

En hy zeide tot haar, schept nu, en draagt het tot den Hofmeester, en zy droegen 't.

Als nu de Hofmeester het water, dat wyn geworden was, geproevd hadde (en hy wist niet van waar [de wyn] was, maar de dienaaren die het water geschept hadden wisten 't) zoo riep de Hofmeester den Bruidegom.

En zeide tot hem, alle man zet eerst den goeden wyn op, en wanneer men wel gedronken heeft als dan den minderen [maar] gy hebt den goeden wyn tot nu toe bewaard.

En Kapittel XIV. 21-23.

Die myne geboden heeft, en dezelve bewaard, die is 't die my lief heeft: en die my lief heeft zal van mynen Vader geliefd worden: en ik zal hem lief hebben, en ik zal my zelven aan hem openbaaren.

Judas, niet de Iscariot, zeide tot hem: Heere, wat is het, dat gy u zelven aan ons zult openbaaren, en niet aan de weereld?

Jezus antwoordde en zeide tot hem, zoo iemand my lief heeft, die zal myn woord bewaaren, en wy zullen tot hem komen, en zullen wooninge by hem maaken.

EPH: V. vers 18.

Word niet dronken in wyn, waar in overdaad is, maar word vervuld met den Heiligen Geest.

OPENB: III. vers 20.

Ziet, ik staa aan de deure; en ik kloppe: indien iemand myne stem zal hooren, en de deur open doen, ik zal tot hem inkomen, en ik zal met hem avondmaal bouden, en by met my.

XLII.

⊕ Mond der Waarheid

*Welgelukzalig is de mens, die na my hoord,
dagelyks waakende aan myne poorten, waarnemende de posten myner deuren.*

*Want die my vind, vind het leeven, en trekt
een welgevallen van den HEERE. Spreuk: VIII.
v. 34 en 35.*

Op

Op Figuur XLII.

Wys is hy, die de wyze reden,
 Der hoogste wysheid neemt in agt;
 En met zyn Leeven trouw betragt:
 Zyn Heil reikt in de Eeuwigheden.

Een goed Fondament bestaat.

Die Christus woorden hoord en houd,
 Heeft onbeweeglyk vast geboud.

Zwyg stil en Luister.

Die met zyn Hert aandagtig hoord,
 Na Jezus zoet en Lieflyk woord,
 Op dat hy 't meer als goud bewaare;
 Die zal een grooten fchat vergaaren.

MATTH: V. vers 1-11.

En [*Jezus*] de schaaren ziende is geklommen op eenen berg, en als hy neder gezeten was, kwamen zyne discipelen tot hem.

En zynen mond geopend hebbende leerde haar, zeggende,

Zalig [zyn] de armen van geeste: want haarer is 't koningryk der beemelen.

Zalig [zyn] die treuren: want zy zullen vertroost worden.

Zalig [zyn] de zagtmoedigen: want zy zullen het aardryk beërven.

Zalig [zyn] die hongeren en dorsten [na] de gerechtigheid: want zy zullen verzadigd worden.

Zalig [zyn] de barmhertigen: want haar zal barmhertigheid geschieden.

Zalig [zyn] de reinen van herten: want zy zullen God zien.

Zalig [zyn] de vreedzaamen: want zy zullen Gods kinderen genaamd worden.

Zalig [zyn] die vervolgd worden om der gerechtigheid wille: want haarer is het koningryk der beemelen.

Zalig [zyt] gy als u [de menschen] smaadten, en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken, om mynent wille.

En Kapittel VII. vers 24 en 26.

Een iegelyk dan die deeze myne woorden boord, en dezelve doet, dien zal ik vergelyken by een voorzigtig man, die zyn huis op een steenrotse gebouwd heeft.

En een iegelyk die deeze myne woorden hoord en dezelve niet doet, die zal by eenen dwaazen man vergeleeken worden, die zyn huis op het zand gebouwd heeft.

LUCAS: XI. vers 28.

Zalig zyn de geenen die het woord Gods hooren, en dat zelve bewaaren.

JOAN: VIII. vers 51.

Voorwaar, voorwaar zegge ik u: zoo iemand myn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet zien in eeuwigheid.

JACOB: I. vers 19.

Zoo dan, myne geliefde broeders, een iegelyk mens zy ras om te hooren, traag om te spreken, traag tot toorn.

Daar is Genade.

De offerhanden Gods zyn een gebroken geest; een gebroken en verflagen herte zult gy, ó God, niet veragten. Ps: LI. v. 19.

Op Figuur XLIII.

Al zyn de zonden rood als bloed,
 Als waar berouw komt opgereezen,
 De lieve Meester is zoo goed,
 Hy wil en zal de ziel geneezen.

JESA: LVII. vers 15.

Want alzoo zeid de Hooge en Verheevne, die in de Eeuwigheid woond, en diens naame Heilig is: Ik woone [in] de boogte en [in] het Heilige, en by dien die eenes verbryzelden en nederigen geestes is; op dat ik leevendig maake den geest der nederigen, en op dat ik leevendig maake het herte der verbryzelden.

LUCAS: VII. vers 37 en 38.

En ziet, eene vrouwe in de stad, welke eene zondaarresse was, verstaande dat by in des Phariseens huis aanzat; bragt een albaster flesse, met zalve.

En staande agter aan zyne voeten weenende, begon zy zyne voeten nat te maaken met traanen, en zy droogde ze af met het hair van haar hoofd, en kustte zyne voeten, en zalvde ze met de zalve.

XLIV.

Het Vrouwtje raakt den zoom van Christus
Kleederen aan.

*Als ik by u voorbyging, zoo zag ik u ver-
breeden zynde in uwen bloede, en ik zeide tot
u in uwen bloede, leeft; ja ik zeide tot u in
uwen bloede, leeft. Ezech: XVI. vers 6. Op*

Op Figuur XLIV.

Wel ging daar zulk een kragt van Jezus
Christus uit,

Op dat geloovig en opregte vast besluit,

Door 't enkel raaken van zyn menselyke zoe-
men:

Zoo mogen wy dan ook wel stil van agt'ren
komen,

Uit nood gedrongen, door des weerelds woe-
ling heen;

En zonder ommeslag, als waaren wy alleen,

En grypen aan hem, want zyn Goddelyk ge-
voelen

Kend deeze raaking van 't geloov, uit al het
woelen,

Dat hem van buiten, met gerugt, omringd en
dringd,

En met zyn naam braveerd en over alles springt:

Zoo zullen wy van 't leed der ziele ook zyn
geneezen,

En van zyn gunst getrooft en zeer gezegend
weezen.

Ei komt dog allen die op aarde elendig zyt,
En geen genoegen vind, aan 't wezen deezer
tyd,

Daar gy 't gezogt hebt nu een lange reeks
van jaaren;

Laat alle docters, die u erger maakten, vaaren,
Want op der aarde wast geen kruidje voor uw
nood,

Die de arme ziele dreigd met de Eeuw'gen
Helsen dood.

Alleenig Jezus is de Meester om te heelen,
En uit zyn volheid kan hy altyd mededeelen
Dies heeft de kragt des heils, die eeuwig uit
hem gaat,

In 't waar begeeren en verlangen, perk nog
maat.

En die geneezen word, door wezentlyk ge-
looven,

Gaat zyn gezonden stand het al en al te bo-
ven.

MARC: V. vers 25-33.

En eene zeker Vrouwe, die twaalf jaaren den vloed des bloeds gehad hadde,

En veel geleeden hadde van veele medicynmeesters, en alle het haare [daar aan] te koste geleid, en geen baate gevonden hadde, maar met welke het veel eer erger geworden was.

[Deeze] van Jezus hoorende, kwam onder de schaare van agteren, en raakte zyn kleed aan.

Want zy zeide, indien ik maar zyn kleederen mag aanraaken, ik zal gezond worden.

En terstond is de fonteine haares bloeds opgedroogd, en zy gevoelde aan haar ligbaam, dat zy van die kwaale geneezen was.

En terstond Jezus bekennde in hem zelven de kragt, die van hem uitgegaan was, keerde hem om in de schaare, en zeide, wie heeft myne kleederen aangeraakt?

En zyne discipelen zeiden tot hem, gy ziet dat de schaare u verdringt, en zegt gy, wie heeft my aangeraakt?

En hy zag rontom, om haar te zien, die dat gedaan hadde.

En de Vrouwe vreezende en beevende, wetende wat aan haar geschied was, kwam en viel voor hem neder, en zeide hem alle de waarheid.

XLV.

De Trouwe Herder.

Hy zal zyne Kудde weiden gelyk een Herder: hy zal de Lammerkens in zyne armen vergaderen, en in zynen schoot draagen: de Zoogende zal by zagtkens leiden. Jefa: XL. v. II.

Op

Op Figuur XLV.

De trouwe Herder past in 't veld,
Die 't leeven voor zyn schaapjes steld.

Ps: XXIII.

De HEERE is myn Herder, my zal
niets ontbreeken.

*Hy doet my nederliggen in grazige weiden;
Hy voerd my zagtkens aan zeer stille wateren.*

*Hy verkwikt myne ziele; Hy leid my in 't
spoor der gerechtigheid, om zyns naams wille.*

*Al ging ik ook in een dal der schaduwe
des doods, ik zoude geen kwaad vreezen, want
gy zyt met my, uw stok en uw staf vertroos-
ten my.*

*Gy richt de tafel toe voor myn aangezigte,
tegen over myne tegenpartyders; gy maakt
myn hoofd vet met oly, myn beker is overvloei-
jende.*

*Immers zullen my het goede en de welda-
digheid volgen alle de dagen mynes leevens:
en ik zal in het huis des HEEREN bly-
ven in lengte van dagen.*

JOAN: X. vers II.

*Ik ben de goede Herder: de goede Herder
steld zyn leeven voor de schaapen.*

De verlooren Zoon en 't Schaap.

Jezus dan zeide tot de twaalve, wild gy lieden ook niet weggaan? Simon Petrus dan antwoordde hem, Heere, tot wien zullen wy benen gaan? gy hebt de woorden des eeuwigen levens. Joan: VI. v. 67 en 68. Op

Op Figuur XLVI.

Keer weer verlooreling, keer weer,
Het Vaderlyke hert is teer.

Neen, aller zoetste Jezus, neen,
Getrouwe Herder van het leeven,
Waar dwaalde 't arme schaapje heen,
Dat zig van u ging afbegeeven!
Wy weiden onder uwen staf,
Uw hoede keerd den Vyand af.

God is het iet en alles.

Verlaat het al om 't Eeuwige iet,
Een alles dat het oog niet ziet.

Den armen mens van Heil ontbloom,
Verdoold in 'sweerelds wildernissen,
Gedreigd van ongeval en nood,
Daar hy de vrede stad moet missen;

Heeft egter nog een open poort,
 Om zig tot hoog geluk te keeren,
 Daar hy begunstigt word verhoord,
 Van d' Allerhoogsten Heer der Heeren.

Hoe klein hy zy, hem word vergund,
 Het woordje Vader vry te noemen,

Daar hy 't op 't Erfgoed heeft gemund,
 In Eeuwigheid niet uit te roemen.

ô Mens, die u tot Jezus keerd,

Groot is het Heil dat gy begeerd,

Keer weder uitgelopen zinnen,

Van 't veel en al in 't stil gemoed;

Daar is alleen uw rust te winnen,

In 't zoeken van het hoogste goed.

LUCAS: XV. vers 4-7.

Wat menſe onder u hebbende honderd
 Schaaſpen, en een van die verliezende, verlaat
 niet

niet de negen en negentig in de woestyne, en gaat na 't verloorene, tot dat hy 't zelve vinde?

En als hy 't gevonden heeft, legt hy 't op zyne schouderen, verblyd zynde.

En t' huis komende roept hy de vrienden en de gebuuren te zamen, zeggende tot haar, weest blyde met my, want ik hebbe myn schaap gevonden, dat verlooren was.

Ik zegge u lieden, datter alzo blydschap zal zyn in den Heemel over eenen zondaar, die hem bekeerd, [meer] dan over negen en negentig regtveerdigen, die de bekeeringe niet van nooden hebben.

En vers 11-15.

Een zeker mense hadde twee zonen:

En de jongste van haar zeide tot den Vader, geeft my het deel des goeds dat [my] toe komt, en hy deelde haar het goed.

En nietveele dagen daarna, de jongste zonne alles by een vergaderd hebbende, is weg gereisd in een verre [gelegen] land, en heeft aldaar zyn goed doorgebracht, leevende overdadiglyk.

En als hy het alles verteerd hadde, wierd daar een groote hongersnood in dat zelve land, en hy begon gebrek te lyden.

En hy ging heenen en voegde hem by een van de burgers des zelven lands: en die zond hem op zyn land, om de zwynen te weiden.

XLVII.

Jezus intrek te Jeruzalem.

Zegget de Dogter Zion: ziet uw Koning
 komt [tot] u zagmoedig en gezeten op eene
 Ezelinne, en een veulen zynde een jong eener
 jokdragende [Ezelinne.] Matth: XXI. v. 5.

Op

Op Figuur XLVII.

Trek in, trek in, ô Vorst der Eere,

Dat alle deuren open gaan;

En uwe Geest ons hert regeere,

En alles door U word gedaan.

MATTH: XXI. vers 6-9.

En de discipelen beenen gegaan zynde, en gedaan hebbende gelyk Jezus haar bevolen hadde,

Bragten de Ezelinne en het veulen en leiden baare kleederen op dezelve, en zetteden [hem] daar op.

En de meeste schaare spreiden baare kleederen op den weg, en anderen hieuwen takken van de Boomen, en spreidense op den weg.

En de schadren die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende, Hozanna den zoone Davids: gezegend [is] Hy die komt in den naame des Heeren: Hozanna in de hoogste [beemelen.]

XLVIII.

Het Nagtmaal.

*En als het avond geworden was, zat hy
aan met de twaalf. Matth: XXVI. v. 20.*

Op Figuur XLVIII.

Gewenste maaltyd, daar Gods Lam,

Den gasten zelfs ter spyze kwam;

Op dat zy aten ende dronken,

Dien wyn des Bloeds, zoo mild geschonken.

MATTH: XXVI. vers 21 - 26.

En doe zy aten zeide Hy, voorwaar ik zegge u, dat een van u my zal verraa-den.

En zy zeer bedroefd geworden zynde, begon een iegelyk van haer tot Hem te zeggen, ben ik 't Heere?

En Hy antwoordende zeide, die de hand met my in de schotel indooft, die zal my ver-raaden.

De Zoone des menschen gaat wel benen, gelyk van Hem geschreeven is, maar wee dien mense, door welchen de zoone des menschen ver-raaden word, het waar hem goed, zoo die mense niet gebooren hadde geweest.

En Judas, die Hem verriet, antwoorde en zeide, ben ik 't Rabbi? Hy zeide tot hem, gy hebt het gezegd.

En als zy aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende brak Hy het, en gaf het den discipelen, en zeide, neemt eet, dat is myn Lighaam.

XLIX.

De Nederigheid.

Neemt myn jok op u, en leert van my, dat ik zagtmoedig ben en nederig van herte: en gy zult rust vinden voor uwe zielen.

Want myn jok is zagt, en myn last is ligt. Matth: XI. v. 29 en 30.

Op

Op Figuur XLIX.

Wat was de groote meester klein!

Hoe zouden wy 't van Hem niet leeren?

Hy maakt het vuile schoon en rein.

Weg hovaardy en ydele Eere.

JOAN: XIII. vers 3-8

Jezus weetende dat de Vader Hem alle dingen in de handen gegeven hadde, en dat hy van God uitgegaan was, en tot God benenging, Stond op van het Avondmaal, en leide [zyne,] kleederen af, en neemende een linnen doek, omgordde Hem zelven.

Daar na goot Hy water in 't bekken, en begon de voeten der discipelen te wasschen, en af te droogen met den linnen doek, daar mede Hy omgord was.

Hy dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot Hem, Heere zult gy my de voeten wasschen?

Jezus antwoordde en zeide tot hem, dat ik doe weet gy nu niet, maar gy zult het na deezen verstaan.

Petrus zeide tot Hem, gy zult myne voeten niet wasschen in der eeuwghheid. Jezus antwoordde hem, indien ik u niet wassche, gy hebt geen deel met my.

L.

Jezus hangt aan 't Kruis.

Daarom heeft my de Vader lief, overmits ik myn leeven aflegge, op dat ik het zelve wederom neeme.

Niemant neemt het zelve van my: maar ik legge het van my zelve af. Joan: X. v. 17 en 18.

Op

Op Figuur L.

Toen zig de liefde gants den tooren over-
gaf,

Streek hy den dood en hel de triumpheering
af.

Hier geld geen swaard in deezen stryd,
Maar liefde met zagtmoedigheid.

Gelyk een Schaap moet stom ter slagting gaan;
Zoo heeft het Lam zyn mond niet opgedaan.

De hoogste liefde wierd den tooren een
tinctuur:

Zoo stild en overwind het zoet het wran-
ge zuur.

Myn God, myn Lief, myn Jezus, hoogste
goed,

En diepste zoet, met zoo veel liefde wonden!

Hoe dorst myn ziel, na 't heilig Heemels bloed;

Op dat in my de tooren word verslonden.

Des leevens Vorst hersteld der zonden kwaal;
 ô Dood en Hel! waar is uw zegenpraal?

ô **M**orgenster van d' allerschoonsten dag,
 Wat blinkt gy klaar voor die in 't duister lag!
 Hoe word, hoe word in Eeuwigheid vol-
 preezen,

De liefde die gy Adam hebt beweezen!

God woeg zyn liefde en zyn gerigt,
 En ziet het laatste viel te ligt.

ô **J**ezus! hangt gy zoo, om mynent wil vol
 finerten,

Geklonken aan een kruis? dat aller Eng'lenherten,
 Van weemoed smelten! Och! waar berg ik,
 myn gezigt,

Van schaamte; daar een Kruis, een tegenspoed,
 hoe ligt,

Hoe min het is, my veel te swaar valt om
 te draagen!

Zoo wreev'len dienstknegt kan zyn meester
 niet behaagen. Rom:

ROM: VIII. vers 1-4.

Zoo is'er dan nu geen verdoemenis voor de geenen die in Christus Jezus zyn, die niet na den vleese wandelen, maar na den Geest.

Want de wet des Geests des leevens heeft my vry gemaakt van de Wet der zonde en des doods.

Want het geene de Wet onmogelyk was, dewyle zy door het vlees kragtloos was, heeft God, zynen Zoon zendende in de gelykheid des zondigen vleeses, en [dat] voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees.

Op dat het regt der Wet vervuld zou worden in ons, die niet na den vleese wandelen, maar na den Geest.

I KOR: I. vers 23 en 24.

Wy prediken Christus den gekruisfigden, den Jooden wel eene ergernis, en den Grieken eene dwaasheid:

Maar haer die geroepen zyn, beide Jooden en Grieken, [prediken wy] Christus de kragt Gods en de wysheid Gods:

GAL: III vers 13.

Christus heeft ons verlost van den vloek der Wet, een vloek geworden zynde voor ons. Want daar is geschreeven, vervloekt is een iegelyk die aan 't hout hangt. De

LI.

De Laatste Reden.

Noch een kleinen [tyd,] en de weereld zal my niet meer zien: maar gy zult my zien: want ik leev en gy zult leeven. Joan: XIV. v. 19.

Op *Figuur* LI.

o **S**troom der Liefelyke reden!

Die, uit den waardst' en klaarsten mond,
Zoo heilzaam afvloed na beneden,

Op dat de Dorst verkwikking vond.

Gy liep door zoo veel honderd jaaren!

Op dat wy ook gelukkig waaren.

MATTH: XXVIII. vers 16-20.

En de elf discipelen, zyn beenen gegaan
na Galileën, na den berg, daar Jezus haar
bescheiden hadde.

En als zy Hem zagen baden zy Hem aan,
dog zommigen twyffelden.

En Jezus by haar komende, sprak tot
haar, zeggende, my is gegeven, alle magt
in Heemel en op Aarde.

Gaat dan beenen, onderwyst alle de volke-
ren, dezelve doopende in den naame des
Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geests:
leerende haar onderhouden alles wat ik u
gebooden hebbe.

En ziet, ik ben met u lieden alle de dagen
tot de voleindinge der weerd. Amen.

Jezus Heemelvaart:

*Ik vaare op tot mynen Vader, en uwett
Vader, en [tot] mynen God, en uwen God.
Joan: XX. v. 17.*

Op Figuur LII.

Al voerd gy uit het zichtbaar oog,
 In schyn van groote verte;
 Nog zoeken wy u niet om hoog,
 Maar in den grond des herten.

H A N D: I. vers 9-11.

En als Hy dit gezegd hadde, wierd Hy opgenomen daar zy het zagen, en eene wolke nam Hem weg van haare oogen.

En alzoo zy haare oogen na den Heemel hielden, terwijl Hy beenen voer, ziet, twee mannen stonden by haar in witte kleedinge:

Welke ook zeiden gy Galileese mannen, wat staat gy en ziet op na den Heemel? deeze Jezus die van u opgenomen is in den Heemel, zal alzoo komen, gelykerwys gy hem na den Heemel hebt zien beenen vaaren.

LUCAS XXIV. vers 51 en 52.

En het geschiede als Hy ze zegende, dat Hy van haar scheide, en wierd opgenomen in den Heemel.

En zy aanbaden Hem.

LIII.

Verderf en Geneezing.

Jezus antwoordde haar, voorwaar, voorwaar zegge ik u, een iegelyk die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde. Joan: VIII. v. 34.

Op Figuur LIII.

De Hoofdstad, mens in slaverny,
Gedrukt van 's Duivels heerschappy,

Word in haar hoogsten nood van Gode,

Genade en vryheid aangeboden.

JOAN: VIII. vers 36.

Indien dan de Zoone u zal vry gemaakt hebben, zoo zult gy waarlyk vry zyn.

HEBR: II. vers 3.

Hoe zullen wy ontvlieden, indien wy op zoo grooten zaligheid geen agt neemen? dewelke, begonnen zynde verkondigd te worden, door den Heere, aan ons bevestigd is geworden van de geenen die [hem] gehoord hebben.

En vers 14-16.

Op dat Hy door den dood te niete doen zoude den geenen die 't geweld des doods hadde, dat is den duivel:

En verlossen zoude alle de geenen die met vreeze des doods door al [haar] leeven der dienstbaarheid onderworpen waren.

Want waarlyk Hy neemt de Engelen niet aan, maar Hy neemt het zaad Abrahams aan.

LIV.

Door Liefde getrokken.

*Trek my, wy zullen u na loopen. Hoogl: I.
vers 4.*

Op Figuur LIV.

De liefde Jezu trekt ons voort,
 Om op zyn Heilig spoor te loopen;
 En zoo te komen daar men hoord,
 Ter plaatze heerlyk, boven hoope;
 Terwyl 't gemoed verkwikking had,
 Uit zyn hoogwaardig wierook vat.

Merkt op.

Wie op den voorgang Chiisti let,
 In 't Heilig spoor van zyne treden;
 Den voet in zyne voetstap zet,
 Die gaat naar 't land van Eeuw'ge vrede,

Die 't aards vertreed met voet by voet,
 Verheft het reukwerk van 't gemoed.

JOAN: VIII. vers 12.

Die my volgd zal in de duisternis niet wandelen.

En Kapittel XV. vers 9 en 10.

Gelykerwys de Vader my lief gehad heeft, hebbe ik ook u lief gehad: blyft in deeze myne liefde.

Indien gy myne geboden bewaard, zoo zult gy in myne liefde blyven: gelykerwys ik de geboden mynes Vaders bewaard hebbe, en blyve in zyne liefde.

ROM: VIII. vers 35-39.

Wie zal ons scheiden van de liefde Christi? verdrukkinge of benauwdheid, of vervolginge, of honger, of naaktheid, of gevaar, of swaard?

(Gelyk geschreeven is, want om uwent wille worden wy den gantsen dag gedood: wy zyn geagt als schaapen der slagtinge.)

Maar in deeze allen zyn wy meer als overwinners, door hem die ons lief gehad heeft.

Want ik ben verzekerd dat nog dood, nog leeven, nog engelen, nog overheden, nog magten, nog tegenwoordige, nog toekomende dingen,

*Nog hoogte, nog diepte, nog eenig ander schepzel ons zal kunnen scheiden van de liefde
Gods*

Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere.

2 KOR: V. vers 14 en 15.

De liefde van Christus dringt ons:

Als die dit oordeelen, dat indien een voor allen gestorven is, zy dan allen gestorven zyn. En hy is voor allen gestorven, op dat de geenen die leeven, niet meer haar zelven zouden leeven, maar dien die voor haar gestorven en opgewekt is.

1 TIM: I. vers 15 en 16.

Dit is een getrouw woord, en aller aanneeminge waardig, dat Christus Jezus in de weereld gekoomen is om de zondaaren zalig te maaken, van welke ik de voornaamste ben.

Maar daarom is my barmhertigheid geschied, op dat Jezus Christus in my, die de voornaamste ben, alle [zyne] lankmoedigheid zoude betoonen, tot een voorbeeld der geenen die in Hem gelooven zullen ten Eeuwigen leeven.

1 JOAN: II. vers 6.

Die zegt dat hy in hem blyft, die moet ook zelve alzoo wandelen, gelyk hy gewandeld heeft.

Stephanus Gesteenigd.

*En zy steenigden Stephanum, aanroepende,
en zeggende, Heere Jezus ontvang mynen Geest.
Hand: VII. v. 59.*

Op Figuur LV.

Dit schaap van Christus stal en weide,
Kwam dus des lighaams dood te lyden,
Terwyl zyn kostelyke ziel,
Die in de liefde Jezu brande,
Gereed met uitgestrekte handen,
Zyn herder t' huis in de armen viel.

Getrouw en Standvastig.

De waarde Booden van den Heere,
Die in de groote weerd stad,
Het volk den weg des heemels leeren,
Van 't breede tot het smalle pad;
Schoon die een kwaaden loon behaalen,
God zal haar trouwen dienst betaalen.

Dus is het Christelyke zaad,
Voor zyne bloem en edele vrugten,

Van wreevelmoed beloond met kwaad,

Tot dat zy 't eindeling ontvlugten;
En kwamen van 't gevangen huis,
In de Eeuw'ge vryheid zalig t'huis.

Onbekend, Onbemind.

De opregtigheid en waare deugd,
Die gaarn 't Eeuwig heil begingen,
Zyn in de Stad van 's weerelds vreugd,
Bespottelyke vreemdelingen;
Maar als zy zyn door deezen druk,
Ontmoet haar eer en groot geluk.

MATTH: V. vers 11 en 12.

Zalig zyt gy als u [de menschen] smaden,
en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen
u spreken, om mynent wille.

*Verblyd en verbeugd [u,] want uw loon
[is] groot in de beemelen: want alzoo heb-
ben zy vervolgd de Propheeten, die voor u
[geweest zyn.]*

LUCAS XIII. vers 34.

Jeruzalem, Jeruzalem, gy die de Propheeten doodet, en steenigd die tot u gezonden zyn, hoe menigmaal hebbe ik uwe kinderen willen by een vergaderen, gelykerwys een henne haare kiekens onder de vleugelen [vergaderd,] en gy lieden hebt niet gewild?

JOAN: XII. vers. 25.

Die zyn leeven lief heeft, zal het zelve verliezen: en die zyn leeven haat in deeze weereld, zal het zelve bewaaren tot het eeuwige leeven.

En Kapittel XV. vers 18 en 19.

Indien u de weereld haat, zoo weet dat zy my eer dan u gebaat heeft.

Indien gy van de weereld waart, zoo zoude de weereld het haare lief hebben: dog om dat gy van de weereld niet zyt, maar ik u uit de weereld hebbe uitverkooren, daarom haat u de weereld.

OPENB: XI. vers 8.

En haare doode ligbaamen [zullen liggen] op de straate der groote stad, die geestelyk genaamt word Sodoma en Egiptus, alwaar ook onze Heere gekruist is.

De Nodige Wapenrusting.

Maar wy die des daags zyn, laat ons nageren zyn, aangedaan hebbende de Borstwapen des geloofs, en der liefde, en [tot] een Helm, de hoope der Zaligheid. 1 Theff: V. v. 8.

Op Figuur LVI.

De vyand ziet met nydige oogen,
Wanneer de Christelyke held,
Met alle deugden aangetoogen,
Zig in de Wapenrusting steld.

Het Weerelds Ryk is weinig waard,
Gehaald ten swarden en ten vuure;
Maar 't geestelyke helden swaard,
Behaald een Ryk van eeuwig duuren.

Zyt op uwe Hoede.

Weest vry omzigtig in uw gangen,
Men zoekt u tot een slaaf te vangen.

Dus moet de ondeugd op den loop,
Voor 't schrikken van geloov en hoop.

Laat and'ren stryden op der aarde,
En om den weereldlyken staat;

Een koningryk van laage waarde,

Wyl 't zyn beheerscher haast ontgaat.

Wy houden ons van zulks ter zyden,

En vegten niet om 't aardse slyk,

Maar willen om den Heemel slyden,

Dat onbeweeg'lyk koningryk.

Ps: CXLII. vers 3-6.

Ik stortte myne klagte uit voor zyn aangezichte: ik gaf te kennen voor zyn aangezichte myne benauwdheid.

Als myn geest in my overstelpt was, zoo hebt Gy myn pad gekend: zy hebben my eenen strik verborgen op den weg dien ik gaan zoude.

Ik zag uit ter regterhand, en ziet zoo was daar niemant, die my kende, daar was geen ontvlieden voor my: niemant zorgde voor myne ziele.

Tot u riep ik, ó HEERE: ik zeide, gy zyt myne toevlugt, myn deel in 't land der leevendigen.

Ps: CXXIV. vers 6-8.

De HEERE zy geloofd, die ons in haare zanden niet heeft overgegeeven tot eenen roof.

On-

Onze ziele is ontkomen als een vogel, uit den strik der vogelwangers; de strik is gebroken, en wy zyn ontkomen.

Onze hulpe is in den naame des HEEREN, die heemel en aarde gemaakt heeft.

SPREUK: XIV. vers 27.

De vreeze des HEEREN is eene sprinkader des levens, om af te wyken van de strikken des doods.

MATTH: XI. vers 12.

En van de dagen Joannes des Doopers tot nu toe, word het koningryk der heemelen geweld aangedaan, en de geweldigers neemen het zelve met geweld.

I PETR: I. vers 14 en 15.

Als gehoorzaame kinderen, en word niet gelykvormig den begeerlykbeden, die te vooren in uwe onwetenheid waaren.

Maar gelyk Hy die u gcroepen heeft heilig is, [zoo] word ook gy zelve heilig in al [uwen] wandel.

Wat is 't Aardse?

*HEERE, maak my uwe wegen bekend;
leer my uwe paden. Pf: XXV. v. 4.*

Op Figuur LVII.

Weg weerd met uw ydelheid,

Wel waardig om te haaten;

Gy hebt ons lang genoeg verleid,

Wy willen u verlaaten.

God bied ons beter weerd aan,

Dat moet men niet verzuimen;

Al is 't voor eerst een smalle baan,

Aan 't endje zal 't wel ruimen.

Kom broeders gaan wy hand aan hand,

Wat zou ons 't aardse lusten?

In 't allerschoonste Vaderland,

Daar zal men eeuwig rusten.

Dit Spoor op.

Klop aan, klop aan, hier moet gy weezen,

ô Pelgrims! met uw lastig pak;

Baard u deez' gang wat ongemak,

Zyn eind' zal u met rust geneezen.

Al

Al vald de weg wat hoog en steil,
Men doet het om een Eeuwig heil.

't **I**s (Broeders) hier geen tyd van rusten;
Te vroege rust sleept onrust agter aan;
Het voortgaan moet ons nog wat lusten,
Tot dat de weg is veilig afgedaan.

Laat los, laat los, ô Hels gespuis,
Wy willen met geweld naar Huis.

Gaat maar voort.

Geen helse magt kan ons beletten,
De Pelgrimagie voort te zetten.

Keer af.

Nu Pelgrim voort, niet langer gaapen,
Na scherpe list en schoonen schyn;
Voor by gaan is een heilzaam wapen,
Veraf is goed voor kwaad fenyn. *Hier*

Hier voorby.

De breede weg, dien gy hier ziet,
Geeft korte vreugd, en lang verdriet.

Hoe Onbedagt!

Al gaat het spoedig na de Hel,
Nog gaat het aards gezindheid wel;
Zy keerd haar oog van 't laatste ende,
En agter komt 'er wat 'er kom';
Zy gaat haar gang en ziet niet om,
Maar naderd vrolyk tot elende.

Ps: XXV. vers 8-10.

De *HEERE* is goed en regt: daarom
zal hy de zondaars onderwyzen in den weg.
Hy zal de zagtmoedige leiden in 't regt;
en Hy zal de zagtmoedige zynen weg leeren.
Alle paden des *HEEREN* zyn goedertie-
renheid, en waarheid; den geenen, die zyn
verbond en zyne getuigenissen bewaaren.

SPREUK: XV. vers 24.

*De weg des leevens is den verstandigen na
boven; op dat hy afwyke van de belle benee-
den.*

De Boete.

Want de droefheid na God werkt eene onberouwelyke bekeering tot zaligheid: maar de droefheid der wereld werkt den dood. 2 Cor. VII. vers 10.

Op Figuur LVIII.

Buk neder, door de Poort van boete,
 Al die de Pelgrims weg aanvaard;
 Met goed geloov, en hoop gepaard,
 Die zullen u den weg verzoeten.

Gy hebt geen nood.

Maar voort, maar voort, hy zal niet vallen
 Die u zoo zeer vervaarlyk dreigd;
 De Hand die gy ter hoede krygd,
 Voerd nog de sterkste magt van allen.

MATTH: V. vers 4.

Zalig [zyn] die treuren: want zy zullen vertroost worden.

MARC: I. vers 15.

De tyd is vervuld, en het Koningryke Gods naby gekomen: bekeerd u en geloofd het Euangelium.

*Hovaardigheid is voor de verbrekinge; en
hoogheid des geestes voor den val.*

*Het is beter nederig van geeste te zyn, met
de zagtmoedigen; dan roof te deelen met de
hovaardigen. Spreuk: XVI. v. 18 en 19.*

Op Figuur LIX.

Wil grootsheid uit uw weg niet wyken;
 Ootmoedig zyn, by lang geduld,
 Gaat met de overwinning ftryken,
 En word met vrede en rust vervuld.

SPREUK: XV. vers 33.

De vreeze des *HEEREN* is de tugt der wysheid; en de nederigheid [gaat] voor de eere.

JACOB: IV. vers 6.

God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft hy genade.

I PETR: IV. vers 14 en 15.

Indien gy gesmaadigd word om den naame van Christus, zoo zyt gy zalig: want de geest der heerlykheid en [de Geest] Gods rust op u: wat haar aangaat, hy word wel gelasterd, maar wat u aangaat, hy word verheerlykt.

Dog dat niemant van u lyde als een doodslaager, of dief, of kwaaddoender, ofte als een die hem met eens anders doen bemoeid.

LX.

Wat is 'er aan?

Indien 't mogelyk is, zoo veel in u is, houd vrede met alle menschen.

Wreekt u zelven niet beminden: maar geeft den toorne plaatze. Want daar is geschreeven, My [komt] de wraake [toe:] ik zal 't vergelden, zegt de Heere. Rom: XII. v. 18 en 19. Op

Op Figuur LX.

Laat gaan de mantel, 't kan niet schaaden;

Voldoet des wyzen Meesters raad:

Hy word met Heemels goed belaađen,

Die 't aardse door de deugd verlaat.

MATTH: V. vers 40 en 41.

En zoo iemand met u regten wil, en uwen rok neemen, laat hem ook den mantel.

En zoo wie u zal dwingen een myle te gaan, gaat met hem twee [mylen.]

HEBR: X. vers 34.

Want gy hebt over myne banden medelyden gehad, en de roovinge uwer goederen met blydschap aangenomen, wetende dat gy hebt in u zelven een beter en blyvend goed in de beemelen.

Geen koper schild nog staalen swaard

Zou deezen Vyand doen vertzaagen;

Maar trouw geloov, met deugd gepaard,

Kan hem ontmoeten en verjaagen.

JACOB: IV. vers 7.

Zoo onderwerpt u dan Gode: wederstaat den duivel, en hy zal van u vlieden.

I PETR: V. vers 8.

Zyt nugteren, [en] waakt: want uw tegenparty de duivel gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hy zoude mogen verslinden.

Niet Moedeloos.

Wat moet een Pelgrim al passeeren,
 Door 't wilde, woeste en vreemde land;
 Maar houd hy zig aan Godes hand,
 Zoo kan 't zyn vroome ziel niet deeren,

Ps: CXVI. vers 3 en 4.

De banden des doods hadden my omvangen, en de angsten der helle hadden my getroffen: ik vond benauwdheid en droeffenisse.
 Maar ik riep den naam des HEEREN aan, [zeggende,] ach HEERE, bevryd myne ziele.

P s : XXIII. vers 4.

*Al ging ik ook in een dal der schaduw
des doods, ik zou geen kwaad vreezen, want
gy zyt met my; uw stok, en uw staf, die
vertroosten my.*

Het zal wel gaan.

Al gaat het water aan de lippen,

Het mag den vroomen tog geen kwaad;

Hy zal 't gevaar en 't kwaad ontglippen,

Die op den grond der vroomheid staat.

P s : LXIX. vers 16.

Laat my de waterfloed niet overstroomen,
en laat de diepte my niet verslinden: nog
laat de put zynen mond over my niet toeslui-
ten.

P s : XCIII. vers 3 en 4.

*De rivieren verheffen, ó HEERE, de ri-
vieren verheffen haar bruisen: de rivieren ver-
heffen haare aanstootinge:*

*[Dog] de HEERE in der hoogte is ge-
weldig, dan het bruisen van groote wate-
ren, [dan] de geweldige baaren der zee.*

LXI.

Het naderd.

*Maar Jeruzalem dat boven is, dat is vry,
welk is onzer aller moeder. Gal: IV. v. 26.*

Op Figuur LXI.

Wy zien Jeruzalem van veere,
 Door middel van Geloov en Hoop,
 Die schoone stad van ons begeeren,
 En 't hooge doel van onzen loop.

ô **P**elgrims na de stad van vrede;
 De vlugge tyd maakt wyde treden.

Jeruzalem, ô schoone Bruid!
 Hoe gaat myn herte tot u uit.

Eindling en ten Laatste.

Die zig de Reis had voor genomen,
 Is na veel treden voord en voord,
 Ten laaften aan het eind gekomen,
 Ter plaats van rust, daar hy behoord.

Het eind goed, al goed.

Gy vreemdelingen op der aarde,
 Die uwe Pelgrimagie doet,

Na

Na eene stad van hooge waarde,

Een stad vervuld met Eeuwig goed;
 Getroost u 't swerven en vermoeyen,
 Uw vrede en rust zal eind'loos bloeijen,

HEBR: XI. vers. 9 en 10.

Door 't geloove is hy een inwoonder geweest in het land der beloften, als in een vreemd [land,] en heeft in tabernakelen gewoond met Izaäk en Jacob, die mede erfgenaamen waaren derzelver belofte.

Want hy verwagte de stad die fondamenten heeft, welker konstenaar en bouwmeester God is.

En vers 13-16.

Deeze alle zyn in 't geloove gestorven, de beloften niet verkreegen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en ombelst, en hebben beleeden dat zy gasten en vreemdelingen op der aarde waren.

Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlyk dat zy een vaderland zoeken.

En indien zy dies [vaderlands] gedacht hadden van waar zy uitgegaan waren, zy zouden tyd gehad hebben om weder te keeren:

Maar

Maar nu zyn zy begeerig na een beter, dat is na het Heemelse; daarom schaamd hem God haarer niet, om haar God genaamd te worden: want hy hadde haar een stad bereid.

En Kapittel XII. vers 22.

Maar gy zyt gekomen tot den berg Sion, en de stad des leevendigen Gods, tot het heemelse Jeruzalem, en de veele duizenden der Engelen.

OPENB: XXI. vers 1-4.

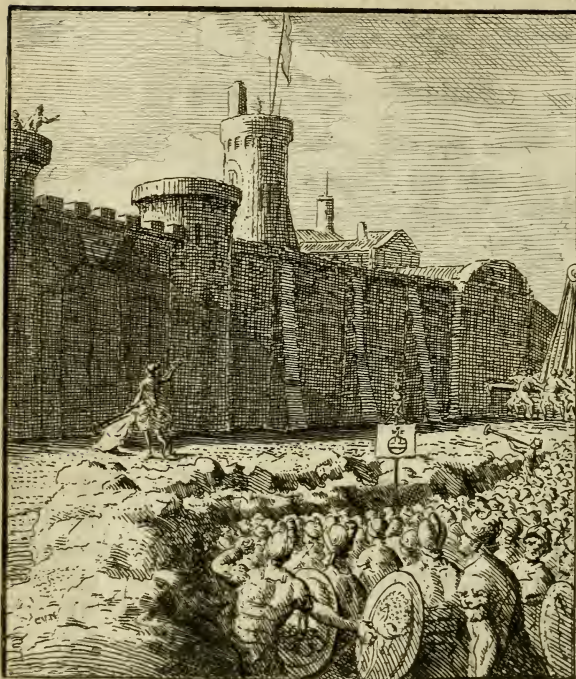
En ik zag een nieuwen beemel, en eene nieuwe aarde. Want de eerste beemel, en de eerste aarde was voorbygegaan, en de zee was niet meer.

En ik Joannes zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdaalende van God uit den Heemel, toebereid als eene bruid, die haaren manne verciert is.

En ik hoorde eene grooote stemme uit den beemel, zeggende, ziet de tabernakel Gods is by de menschen, en hy zal by haar wonen, en zy zullen zyn volk zyn, en God zelve zal by haar, en haar God zyn.

En God zal alle traanen van haare oogen afwissen, en de dood zal niet meer zyn: nog rouwe, nog gekryt, nog moeite zal'er meer zyn: want de eerste dingen zyn weggegaan.

De Belegering des Hertens.

*Als de wysheid in uw herte zal gekomen
zyn, en de weetenschap voor uwe ziele zal
liefslyk zyn;*

*Zoo zal de bedagtzaamheid over u de wagt
houden, de verstandigheid zal u behoeden.
Spreuk: II. v. 10 en 11.*

Op

Op *Figuur* LXII.

Vleid u der slangen list aan 't oor,
Sluit toe de poort, geef geen gehoor.

De geest-stad, daar verraad in legt,
Word de overgaaf steeds aangezegd:
Maar hy, die komt met zoet beleezen,
Voor de ooren van des herten deur,
Word door den wyzen gouverneur;
Ook dag aan dag weer afgewezen.

SPREUK: IV. vers 23.

B*ehoed u herte boven al dat te bewaaren
is; want daar uit zyn de uitgangen des lee-
vens.*

Het leger aller ydelheid,
Dat voor de stad des herten leid,
Om die tot zyn bezit te winnen,
Breekt, onder vrolykheids trompet,

Met

Met zynen stormbok aan gezet,

Ter poorte veeler ooren binnen.

't **Z**y dat men vleije of dat men dryg',

Wy dienen niet in 's weerelds kryg,

Om min dan niet daar af te draagen;

Maar leggen 't aan op beter buit,

En keeren eenen vyand uit,

Die 't Eeuwig heil ons zoekt te ontjaagen.

Ps: XVIII. vers 33-35.

Het is God, die my met kragt omgord;
en hy heeft mynen weg volkomen gemaakt.

Hy maakt myne voeten gelyk als der binden,
en Hy steld my op myne hoogten.

Hy leerd myne handen ten stryde, zo
dat een staalen boog met myne armen ver-
broken is.

I KOR: XVI vers 13.

*Waakt, staat in het geloov, houd u man-
lyk, zyt sterk.*

EPH: VI. vers 10-17.

Voorders myne Broeders, word kragtig in den Heere, en in de sterkte zyner magt.

Doet aan de geheele wapenrustinge Gods, op dat gy kond staan tegen de listige omleidingen des duivels.

Want wy hebben den sryd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de magten, tegen de geweldhebbers der weereld, der duisternisse deezer Eeuwe, tegen de geestelyke boosbeden in de lugt.

Daarom neemt aan de geheele wapenrustinge Gods, op dat gy kund wederstaan in den boozen dag, en alles verrigt hebbende, staande blyven.

Staat dan, uwe lenden omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende de borstwapen der gerechtigheid.

En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid des Euangeliums des vredes.

Boven al aangenomen hebbende den schild des geloofs, met welken gy alle de vuurige pylen des boozen zult kunnen uitblussen.

En neemt den helm der zaligheid en het zwaard des Geestes, het welk is Gods woord.

Breed na 't Smal.

De baane der opregten is van het kwaad af te wyken: hy behoed zyne ziele, die zynen weg bewaard. Spreuk: XVI. v. 17.

Op *Figuur* LXIII.

De Heilzugt, aan geloovens hand,
 Word op haar voorgenomen wegen,
 Van Vlees en Weereld aangerand,
 Op dat het Heil niet werd verkreegen;
 Maar Wysberaad acht hen als niet,
 Om 't goed dat hy van verre ziet.

4 Boek *ESDRA* Cap: VII. vers 6-9.

Eene stad is gebouwd en gelegen in een vlak veld: en is vol van allerlei goederen.

De ingang is enge, en op eene steilte gelegen, alzoo dat 'er ter Rechter zyden vuur is, en ter Linker zyde een diep water:

Tussen die nu is alleen een smal Pad geleid; namelyk tussen 't vuur en 't water, alzoo dat op het pad niet meer dan een mens tefens gaan kan.

Indien nu deeze stad iemand tot eene Erve gegeven wierde, en by nooit het voorgestelde gevaar zoude doorgaan, hoe zal by zyne Erve verkrygen?

De Helper is getrouw.

De Hoogste geeve ons kragt en moed,

Op dat wy nimmermeer vertfaagen,

Voor Goliäd in vlees en bloed,

Die ons stoutmoedig uit komt daagen;

Maar dat zyn hoogmoed voor ons vall',

In 't ftrydperk van dit weerelds dal.

I SAM: XVII. vers 37.

Voorder zeide David, de HEERE, die my van de hand des Leeuws gered heeft, en uit de hand des Beirs, die zal my redden uit de hand dezès Philistyns; doe zeide Saul tot David, gaat benen, en de HEERE zy met u.

Ps: CXVIII. vers 6 en 7.

De HEERE is by my, ik zal niet vreezen, wat zal my een mense doen?

De HEERE is by my onder de geenen die my helpen: daarom zal ik [mynen lust] zien aan de geenen die my haaten.

MATTH: X. vers 17-20.

Wagt u voor de mensen: want zy zullen u overleveren in de Raadsvergaderingen, en in haare Synagogen zullen ze u geeselen.

En gy zult ook voor Stadhouders en Koningen geleid worden, om mynent wil, haar en den Heidenen ter getuigenisse.

Dog wanneer zy u overleveren, zoo zult gy niet bezorgd zyn, hoe of wat gy spreeken zult. Want het zal u in dezelve uure gegeven worden, wat gy spreeken zult.

Want gy zyt niet die spreekt, maar ['t is] de Geest des Vaders die in u spreekt.

LUKAS XXII. vers 29.

Ik verordineere u het Koningryk, gelykerwys myn Vader my [dat] verordineerd heeft.

2 TIMOTH: III. vers 12.

En ook allen die Godzaliglyk willen leeven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden.

De Vergenoegzaamheid.

Gy zult niet Stelen. Exod: XX. v. 15.

Op *Figuur* LXIV.

Wie Vergenoegzaamheid kan leeren,
Op waare Vreeze Gods gegrond,
Schuld voor den Pyl van 't vals begeeren,
Op dat zyn ziel niet word gewond.

Die zig dus geeft op avontuur,
Heeft zyne dingen veel te duur;
De grove dievery is schande,
Dog elk geeve acht op fynder graad;
Het Oog dat over alles gaat,
Dat ziet zeer nauw op ieders handen.

ROM: XIII. vers. 9.

Want dit, gy zult geen overspel doen,
gy zult niet dooden, gy zult niet stelen, gy
zult geen valse getuigenisse geeven, gy zult
niet begeeren, en zoo daar eenig ander gebod
is, word in dit woord als in eene hoofdsomme
begreepen, [namelyk] in dit, gy zult uw
naasten liefhebben, gelyk u zelven.

De Zagtmoedigheid.

Zalig zyn de Zagtmoedigen: want zy zullen het Aardryk beërven. Matt: V. vs. 5.

Op Figuur LXV.

Zagtmoedigheid, ô helden zwaard!

Dat korte dolheid kan verdryven,
En ons voor broeder-moord bewaard,
Gy moet ons wapen zyn en blyven.

De mens, die anders 't leeven spaard,

In Woede en Razerny ontstooken,
Loopt tegen Bus en Spies en Zwaard,

Daar Lyf en Leeven word verbroken;
Maar om het Loon der Zaligheid,

En voor den allerhoogsten Koning,
Is hy slaphertig tot den sryd,

En dekt zig toe met veel verschooning.

I JOAN: III. vers 11 en 12.

Want dit is de verkondigé, die gy van den beginne gehoord hebt, dat wy malkandere[n] zouden lief hebben.

Niet gelyk Cain [die] uit den boozen was, en zynen broeder dood sloeg. En om wat oorzaak sloeg hy hem dood? Om dat zyne werken boos waaren, en zyns broeders, regtvaardig.

Het Gerigte.

Gy zult geen andere Goden voor myn aangezichte hebben. Exod: XX. v. 3.

Op Figuur LXVI.

Die hier dus voor 't gerigte staat,
Is Gierigheid en Eigebaar,
Een Bondgenoot der grove zonden.

Hy deed zyn Evennaasten niet
Gelyk hy wil dat hem geschied;
Des staat hy ook ter straf gebonden.

Het leelyk Monster 't geen gy ziet,
Dat Zeven hoofd'ge zonden hiet,
Verklaagd van 't Overtuigd geweeten,
Staat voor de Regtbank van het hert;
Op dat het daar veroordeeld werd,
En uit des Leevens regt versmeeten.

Dus spoort de Vlyt in 's Hertens Stad,
Waar al 't gebroed der zonden loopen,
Op dat beraad haar vang en vat
Ter plaats daar zy was ingesloopen.

Dit Monster wil de zonde zyn,
 Gemaskerd met een schoonen schyn;
 Maar die haar wel te regt bezagen,
 Bestaan haar op de vlugt te jaagen.

I KOR: XI. vers 32.

Maar als wy geoordeeld worden, zoo worden wy van den Heere getugtigd, op dat wy met de weereeld niet zouden veroordeeld worden.

I JOAN: I. vers 8 - 10.

Indien wy zeggen dat wy geen zonden hebben, zoo verleiden wy ons zelven, en de waarheid is in ons niet.

Indien wy onze zonden belyden, Hy is getrouw en regtvaardig, dat Hy ons de zonden vergeeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.

Indien wy zeggen dat wy niet gezondigd hebben, zoo maaken wy Hem tot een leugenaar, en zyn woord is niet in ons.

I JOAN:

I JOAN: II. vers 1.

Myne kinderkens, ik schryve u deeze dingen, op dat gy niet zondiget, indien iemand gezondigt heeft wy hebben eenen voorspraak by den Vader, Jezus Christus den rechtvaardigen.

En Kapittel III. vers 8.

Die de zonde doet is uit den duivel: want de duivel zondigt van den beginne. Hier toe is de Sone Gods geopenbaard, op dat hy de werken des duivels verbreeken zoude.

Na Regt en Reden.

De Oude Mens, der zonden knecht,
Aan Satans keten vast gehegt,

Van 't Zedige gemoed mispreezen,

Dat regt op zyne Leden staat,

Word voor den Stoel van wys beraad

Als een Misdaadige verwezen.

Begeerte tot Goud.

Die Goud zoekt meer dan God, met een
begeerig zugten,

Maaid Rook en Smook voor Vruchten.

Wat word'er al met vlyt gewroed

Om een gedeelte Weerlds goed,

Dat tog den Worm niet kan vernoegen;

Al viel hem door 't Geluk ten deel

De gantse Weerld in 't geheel;

Dies moet men om wat anders ploegen.

By Beelden-dienst word ook geteld

De Gierigheid en zugt tot Geld;

Voor 't Heiligdom zo boos en snoode!

Dat dan het Christelyk gemoed,

Zig voor het Heidendom behoed,

Van deeze en and're vreemde Goden.

MATTH: VI. vers. 19-21.

Vergaderd u geen schatten op de aarde,
daarze de motte en roest verderft, en daar
de dieven doorgraaven en stelen.

Maar vergaderd u schatten in den Heemel,
daarze nog motte nog roest verderft, en
daar de dieven niet doorgraaven, nog stelen.

Want

Want waar uw schat is, daar zal ook uw herte zyn.

En Kapittel XVI. vers 26.

Want wat batet een mense zoo by de geheele weereld gewind, en lyd schade zyner ziele? ofte wat zal een mense geeven, tot lossinge van zyne ziele.

o **W**aarheid, Edele kleinood!

Die Valsheid uit het hert verstoot,

Dat booze en snoode kind der helle;

Wie u bezit in zyn gemoed,

Beklimt een stoel van Eeuwig goed;

Maar Leugen word ter Voetschabelle.

EXOD: XX. vers 16.

Gy zult geen valse getuigenisse spreeken tegen uwen naasten.

Wanneer men voor een Koning staat,

Houd overleg gewigt en maat,

Om zynen naam, naar eis, te eeren:

Bedenk dan Mens, hoe gy altyd,

Onwankbaar tegenwoordig zyt,

Voor d' Allerhoogsten Heer der Heeren.

EXOD: XX. vers 7.

Gy zult den naam des *HEEREN* uwes Gods niet ydelyk gebruiken: want de *HEERE* zal niet onschuldig houden, die zynen naam ydelyk gebruikt.

ô **R**uft, ô Eeuw'ge Ziele Ruft!

Hoe is het afgesloovde leven,

Op uwe zoetigheid beluft,

Wyl gy volkomen Ruft zult geeven.

EXOD: XX . vers 8.

Gedenk des Zabbathdags, dat gy dien beiligid.

JESA: LVII. vers 2.

De regtvaardige zal ingaan [in] de vrede: zy zullen rusten op haare slaapsteden, een iegelyk die in zyne opregtheid gewandeld heeft.

JESA: LVII. vers 20 en 21.

*Dog de Godloozen zyn als eene voortgedre-
vene zee! want die kan niet rusten, en haare
wateren werpen slyk en moeder op.*

*De Godloozen, zëid myn God, hebben geen
vrede.*

JEREM: VI. vers 16.

*Zoo zëid de HEERE! staat op de wegen,
en ziet toe, en vraagt na de oude paden,
waar tog de goede weg zy, en wandelt daar
in, zoo zult gy ruste vinden voor uwe ziele.*

HEBR: IV. vers 8-11.

*Indien Jezus haar in de rust gebragt had-
de; zoo hadde hy daar na niet gesproken
van een anderen dag.*

*Daar blyft dan eene rust over voor 't volk
Gods.*

*Want die ingegaan is in zyne rust, die
heeft zelve ook van zyne werken gerust, ge-
lyk God van de zyne.*

*Laat ons dan ons benaarstigen om in die
rust in te gaan: op dat niet iemand in dat
zelve exempel der ongeloovigheid valle.*

De Heemelse en Weereldse wysheid.

Maar de Wysheid die van boven is, die is ten eersten zuiver, daar na vreedzaam, bescheiden, gezeggelyk, vol van barmhertigheid en van goede vrugten, niet partydelyk oordeelende en ongeveinst. Jacob: III. v. 17. Op

Op Figuur LXVII.

De Wysheid schift van 't al en veel,
Het Eenig, Eeuwig beste deel,

Op dat z'er eind'loos wel afvaare;

Maar al wat anders wysheid hiet,

Dat is de regte wysheid niet;

Dit zal zig eind'ling openbaaren.

MATTH: XI. vers 25 en 26.

In dien zelven tyd antwoordde Jezus en zeide, ik danke u Vader, Heere des heemels en der aarde, dat gy deeze dingen voor den wyzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard.

Ja Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

Boek der WYSH: VII. vers 24.

Want de wysheid is beweeglyker dan alle beweginge; en vaard door, en gaat door alle dingen, van wegen haare reinigheid.

Hoe geleerder, hoe verkeerder.

De wysheid, daar de roem van zeid,
 Hoe schoon zy glinsterd op der aarde,
 Die 't leeven niet tot God gelcid,
 Is kinderspel van geender waarde.

JESA, XXIX. vers 14.

Daarom, ziet ik zal voorts wonderlyk
 handelen met dit volk, wonderlyk en wonder-
 baarlyk: want de wysheid zyner wyzen zal
 vergaan, en het verstand zyner verstandigen
 zal zig verbergen.

I KOR: III. vers 18-20.

*Niemand bedriege hem zelven: zoo iemand
 onder u dunkt dat by wys is in deeze we-
 reld, die worde dwaas, op dat by wys mag
 worden.*

*Want de wysheid deezer weereld is dwaas-
 heid by God, want daar is geschreeven, by
 vat de wyzen in baare arglistigheid.*

*En wederom, de Heere kend de overleg-
 gingen der wyzen, datze ydel zyn.*

I KOR:

I KOR: II. vers 4-7.

En myne reden, en myne prediking was niet in woorden der mensfelyke wysheid, maar in betooning des geestes en der kragt.

Op dat uw geloof niet zoude zyn in wysheid der mensfen, maar in de kragt Gods.

En wy spreekten wysheid onder de volmaakten: Dog eene wysheid niet deezer weereld, nog der Oversten deezer weereld, die te niet worden:

Maar wy spreekten de wysheid Gods [bestaande] in verborgendheid, die bedekt was, welke God te vooren verordineerd heeft tot onze heerlykheid, eer de weereld was.

En Kapittel XIII. vers 9-11.

Wy kennen ten deele, en wy propheeteeren ten deele.

Dog wanneer het volmaakte zal gekomen zyn, dan zal het geen dat ten deele is, te niet gedaan worden.

Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overleide ik als een kind: maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niet gedaan het geen eens kinds was.

Want wy zien nu door een spiegel in eene duistere rede, maar als dan [zullen wy zien] aangezigt tot aangezigt: nu ken ik ten deele, maar als dan zal ik kennen, gelyk ook ik gekend ben.

Het heemelse voor 't aardse.

Jezus antwoordde en zeide tot hem, zoo iemand my lief heeft, die zal myn woord bewaaren: en myn Vader zal hem lief hebben en wy zullen tot hem komen en zullen wooninge by hem maken. Joan: XIV. v. 23. Op

Op Figuur LXVIII.

De arm, die 't hert den Heere opdraagd,
Word kragtig door geloov en hoope
Gesteund, en heilzaam onderschraagd;
Tot dat haar tyd is weggeloopt,
Met alles wat de voet verftiet;
Maar heemels goed ontdraagt hy niet.

Maak plaats.

Weg weerd met uw slange list,
Van 't edele geloof vertreeden;
Gy hoord niet in der zielen kist.
Leg uit het herte daar beneden,
Op dat 'er plaats en ruimte zy,
Voor hem die 't huis des levens bouwde;
Of anders gaat zyn gunst voorby,
Van by u zyn verblyf te houden.

Verbeeven.

Wy zien den Zaal'gen Heemel open,
 Hoe wel niet met een fchouwend oog,
 Maar door 't geloof en in de hoope,
 Tot dat de geest het lyf ontvloog.
 Ô! Zaal'ge heemel hoog van waarde,
 Wat is hy wys en welgezind,
 Die u, voor deeze snoode aarde,
 Omhelfd, en hertelyk bemind.

EPH: IV. vers 21-24.

Indien gy maar hem geboord hebt, en door
 hem geleerd zyt, gelyk de waarheid in Je-
 zus is:

[Te weeten] aat gy zoud afleggen, aan-
 gaande de voorige wandelingen, den ouden
 mens, die verdorven word door de begeerlyk-
 heid der verleidinge:

En dat gy zoud vernieuwd worden in den
 geest uwes gemoeds,

En den nieuwen mens aandoen, die na
 God geschapen is in waare regtvaardigheid
 en beiligheid.

PHILIP: IV. vers 19 en 20.

Dog myn God zal na zynen rykdom vervullen alle uwe nooddrift, in heerlykheid, door Christus Jezus.

Onzen God nu en Vader zy de heerlykheid in alle Eeuwigheid. Amen.

COLSS: III. vers 1-3.

Indien gy dan met Christus opgewekt zyt, zoo zoekt de dingen die boven zyn, daar Christus is zittende aan de regter [hand] Gods.

Bedenkt de dingen die boven zyn, niet die op de aarde zyn.

Want gy zyt gestorven, en uw leeven is met Christus verborgen in Gode.

Want een iegelyk die bid die ontvangt.

Die 't vaste goed der Eeuwigheid,

Van d' Allerhoogsten wil begeeren,

Moet de ydelheden deezer tyd,

Die haast vergaan, den rug toe keeren.

Biddet en u zal gegeven worden.

Wat is het voordeel groot en schoon,
 Dat elk, hoe klein en hoe geringe,
 Mag nad'ren tot den hoogsten troon,
 En bidden om de grootste dingen.
 ô Mensdom, dat de weerd vleid,
 Die u na wens niet mag gebeuren,
 Keerd u ter zalige Eeuwigheid!
 Die u verwacht met open deuren.

De Bybel is waardig en dierbaar.

Wie dit Juweel in handen heeft,
 Een licht der mensfelyke zinnen,
 Zie dat hy na zyn voorschrift leefd,
 Om 't groot beloofde heil te winnen.
 Vertree de weerd met den voet,
 Verzel u met geloof en hoope,

Tot ondersteuning van 't gemoed,
 Op dat de zugt ten Heemel loope;
 Of anders neemt de spyt een pyn.
 Wyl in het menselyke leeven,
 Van hem een hooger eis zal zyn,
 Dien meer dan and'ren is gegeven.

JOSUA I. vers 8.

Dat het boek deezer Wet niet wyke van
 uwen monde, maar overleg het dag en nacht,
 op dat gy waarneemt te doen, na alles dat
 daar in geschreeven is: want als dan zult
 gy uwe wegen voorspoedig maaken, en als
 dan zult gy verstandelyk handelen.

COLOS: III. vers 16.

*Het woord van Christus woone ryklyk in
 u in alle wysheid.*

I TIM: IV. vers 13.

Houd aan in 't lezen.

LXIX.

De ziele zugt na haaren Oorsprong.

Myne ziele kleeft aan het stof: maak my leevendig na uw woord. Ps: CXIX. v. 25.

Op Figur LXIX.

De arme mens, in 't land van deezen tyd
gebooren,

Na lang, nu uit den droom der zonden op-
gewekt,

Ziet om zig heen, en vind hoe dat hy is
verlooren,

Als van zyn Oorsprong, die zyn leeven na
zig trekt.

Hy zugt na 't vaderland, en heeft het hert
verheeven,

Van hier na boven, door de weereldse
woeltyn,

Om over berg en dal, zig op de been te
geeven,

Met uitgestreken hals om eenmaal t' huis
te zyn.

Hy zeid vaar wel aan de aarde en allen aards-
gezinden;

En word een Vreemd'ling die in Pelgrima-
gie gaat;

Om 't nieuw Jeruzalem gelukkiglyk te vin-
den,

Een stad, die 't waardig is, dat hy de we-
reld haat.

Hy wil geen nasleep, of een pak van lasten
draagen,

Bouwd, in het vreemde land, geen vast nog
schoon paleis;

Maar vry en vrank van 't jok der yd'le last
ontslaagen,

Houd zyn bestier en doen, gelyk een man
op reis.

♣ Wyze man! hoe wel hebt gy het voorge-
nomen!

Daar de ander al zyn tyd verspild in 't vreem-
de land,

Mogt gy den weg des tyds, zoo zalig over-
komen,

En zetten uw geluk voor Eeuwig in een stand.

Ontmoet hy dan in 't veld een Wand'laar zoo
geneegen,

Als zyn begeerig hert, zoo gaan ze hand
aan hand,

Gelyk een Broederschap, en spreekten onder-
wegen

Van 't overzalig en gelukkig vaderland.

Hy keerd zyn voeten af, van de algemeene
wegen;

En slaat de landstraat van des weerelds togt
en trein

Ter zyden af, een weg die anders is geleegeen,

Om niet meer als voorheen een doolend
schaap te zyn.

Ps: XLII. vers 2 en 3.

Gelyk een hart schreeuwt na de water-
stroomen; alzoo schreeuwt myne ziel tot u,
o God.

*Myne ziel dorst na God na den leevendi-
gen God: wanneer zal ik ingaan en voor
Gods aangezicht verschyne?*

Ps: CXXII. vers 1.

*Ik verblyde my in de geenen die tot my
zeggen: wy zullen in het Huis des HEEREN
gaan.*

LUCAS: XV. vers 18.

Ik zal opstaan en tot mynen Vader gaan.

Eene

Eene afgezonderde ziele.

Die zig afzonderd, tragt na wat begeerlyks: hy vermengt zig in alle bestendige wysheid. Spreuk: XVIII. v. 1.

Op Figuur LXX.

Myn God! de zin des boeks, door uwen
Geest geschreeven,

Word van de Sekte hier en gints en weer
gedreeven,

Geboogen als een riet, bewoogen van den
wind;

Elk roept, hy ziet het regt, en egter zyn
zy blind.

't Bedenken gaf my raad; ik zou my t' uwaarts
keeren,

In stille aandachtigheid, om van u zelf te lee-
ren.

Ps: CXLIII. vers 10.

Leer my uw welbehaagen doen, want gy
zyt myn God: uw goede Geest geleide my in
een effen land.

LUCAS XVII. vers 20.

*En gevraagd zynde van de Phariseen,
wanneer het Koningryke Gods komen zoude,
heeft by haar geantwoord, en gezegd, het
Koningryke Gods komt niet met uiterlyk ge-
laat.*

Op het zien van Jezus.

En doe ik Hem zag, viel ik als dood aan zyne voeten: en Hy leide zyne regterhand op my, zeggende tot my; vrees niet, ik ben de eerste en de laatste. Openb: I. v. 17.

Op Figuur LXXI.

Tot nog toe wandelde ik in duister, zonder licht,

Maar altyd hoopte ik op uw vriend'lyk aanzigt,

ô Jezus, die my hier ten regten tyde ontmoette,

Ik val op aarde in 't stof en kus myns Heeren voeten.

Jezus heilige wonden.

Hier straald de bloed-fontein uit Jezus heil'ge wonden,

En wast de zielen van de onreinigheid der zonden.

Dat haagd alle Eng'len, die, op hoog gedreeven toon,

De Godheid looven, en zyn Godde-lyken Zoon.

Val op uw aanzigt, ô schaamel wigt,

In 't aardse jammerdal gebooren;

In zonden zwaar, in deugden ligt,

Voor lang gevallen in Gods tooren.

ô Wanhoop niet, zie wat 'er daald:

De liefde Gods komt uit den hoogen,

't Is Jezus met Gods liefde omstraald,

De vrede zelf blinkt uit zyne oogen.

Dit 's al uw Heil, nu weest verblyd,

Gy word tot Heerlykheid verheeven;

Val op uw aanzigt, meet geen tyd,

Maar dank en loof uw gantse leeven.

Jezus vonken.

Nu springt myn Hert van vreugd, dus lang
nog onbewoogen,

Beschaduwd van een wolk, die 't verge-
noegen bluft;

Nu Jezus aangezigt my toe fchynd uit den hoo-
gen,

Klaard al dat onweer op, en stelt myn ziel
geruft.

HOOGL: V. vers 16.

Zyn gebeemelte is enkele zoetigheid, en al wat aan Hem is, is gants begeerlyk: zulk een is myn liefste, ja zulk een is myn vriend, gy dogters van Jeruzalem.

MATTH: V. vers 8.

Zalig [zyn] de reinen van herte: want zy zullen God zien.

JOAN: XX. vers 20.

En dit gezegd hebbende toonde Hy haar zyne handen en [zyne] zyde. De Discipelen dan wierden verblyd, als zy den Heere zagen.

HEBR: IX. vers 27 en 28.

Gelyk het den mense gezet is eenmaal te sterven, en daar na het oordeel:

Alzoo ook Christus, eenmaal geofferd zynde om veeler zonden weg te neemen, zal ten anderen maale zonder zonde gezien worden, van de geener, die Hem verwagten tot zaligheid.

De bekoorlyke weereld.

*Doe my uitgaan uit het net, dat zy voor
my verborgen hebben, want gy zyt myne
sterkte. Ps: XXXI. v. 5.*

Op Figuur LXXII.

’t **V**alt my zoo bange, ach my! bescherm
my goedste Heer,

Voor ’s weerlds wellust, van uw vyand uit
gezonden:

Toon uw gezigt, op dat zy my de rugge keer.

Het lust my aan uw wil en wet te zyn ge-
bonden.

De klaagende ziel aan de weereld vast gebegt.

Hoe gaarne was myn ziel ten Heemel in
gereezen!

Maar ach! de banden zyn te sterk en al te
vast.

Zoo gy ze niet affnyd, ô onbegreepen Weezen!

(Ik voel my veel te swak) zoo blyf ik in
den last.

Ps: CVII. vers 13.

Dog roepende tot den *HEERE* in de be-
nauwdheid die zy badden; verlostte Hy ze uit
haare angsten.

*Hy voerde ze uit de duisternisse, en de scha-
duwe des doods: en Hy brak haare banden.*

De strikken des Duivels.

Waakt, staat in het geloove, houd u manlyk, zyt sterk. 1 Kor: XVI. v. 13.

Op Figuur LXXVIII.

De booze erf-vyand wil my vangen in
zyn strikken;

Ik vrees zyn dving'landy, zyn stoutheid doet
my schrikken.

Reik my 't geloofs-zwaart toe, ô Jezus,
goede Heer,

Zoo gaa ik dien serpent met dapperheid
te keer.

Ps: III. vers 8.

Staa op, *HEERE*, verlos my, myn God:
want gy hebt alle myne vyanden op het kin-
nebakken geslagen, de tanden der Godloozen
hebt gy verbrooken.

Ps: VII. vers 2 en 3.

HEERE, myn God, op u vertrouw ik: ver-
los my van alle myne vervolgers, en red my.

Op dat hy myne ziele niet roove als een
Leeuw, verscheurende, terwyl daar geen
verlosser is.

Het Kruis en de Smalle weg.

Gaat in door de enge poorte: want wyd is de poorte, en breed is de weg, die tot het verderf leid; en veele zyn'er die door dezelve ingaan. Matth: VII. vers 13.

Op Figuur LXXIV.

Ach ja! 't gevalt my wel, 'k was graag
ten heemel binnen:

Maar, al te smalle weg, wie kan uw einde
winnen;

Wat dieper afgrond zinkt, zoo schielyk, by
u neer.

Ik vrees, wat zal ik doen? ach help my
lieffte Heer.

De waardigheid van 't Kruis.

ô **K**oning Christus! die van Eeuwigheden
blonk!

Dat uwe Heerschappy aan my de weereld
schonk,

En dat ik onbesmet daar over mogt regeer-
ren,

Nog droeg ik liever 't kruis, om uwen
dood te eeren.

De smalle Weg.

ô **Z**iel, de poort is eng, de weg is smal
en steil, Die

Die zynen wand'laar leid in 't Eeuwigduurend
heil.

De breede ruime weg, dien gy niet over-
ziet,

Brengt zynen wandelaar, in 't Eeuwige ver-
driet.

Het Kruis.

Ja Jezus, breng uw smaad, uw aangedaane
smert,

Uw Kruis, uw Doornekroon, en Geefels in
myn hert;

Op dat myn aandagt, om uw lyden, altyd
zugte,

Zoo moet alle ydelheid verstuiven en ver-
vlugten.

MATTH: XVI. vers 24.

Doe zeide Jezus tot zyne Discipelen, zoo
iemand agter my wil komen, die verloogene
hem zelven, en neeme zyn Kruis op, en vol-
ge my.

HAND: XIV. vers 22.

Versterkende de zielen der Discipelen, [en] vermaanende dat ze zouden blyven in 't geloove: en dat wy door veele verdrukkingen moeten ingaan in het koningryke Gods.

GAL: VI. vers 14.

Maar het zy verre van my, dat ik zoude roemen anders dan in het Kruis van onzen Heere Jezus Christus: door welken de weereld my gekruisigd is, en ik der weereld.

HEBR: X. vers 32-35.

Gedenkt der voorige dagen, in dewelke, na dat gy verlicht geweest zyt, gy veel stryd des lydens hebt verdraagen.

Ten deele, als gy door smaadboden en verdrukkingen een schouwspel geworden zyt: en ten deele, als gy gemeenschap gehad hebt met de geenen, die alzoo behandeld wierden.

Want gy hebt ook over myne banden medelyden gehad, en de roovinge uwer goederen met blydschap aangezien, weetende dat gy hebt in u zelven een beter en blyvend goed in de beemelen.

Werpt dan uwe vrymoedigheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

LXXV.

De stralen van Jezus tot een die in 't
duister zit.

*De HEERE heeft myne smeekinge geboord:
de HEERE zal myn gebed aanneemen.*

*Alle myne vyanden zullen zeer beschaamd
en verbaast worden: zy zullen te rugge keeren,
zy zullen in een oogenblik beschaamd worden.*

Pf: VI. v. 10 en 11.

Op

Op Figuur LXXV.

Wat 's dit! van waar die straal! ó Jezus,
zyt gy daar?

Komt uw genade een worm, een aardworm,
eens bezoeken?

Hoe is 't in deezen kuil van naberouw zoo
naar!

De slang en adder schiet my toe uit alle
hoeken.

Het stinkend broeiness van myn zonden bragt
haar voort;

Myn ziel schept moed, nu gy my nog niet
hebt vergeeten;

De wanhoop, die hier spookt, kwam my som-
tyds aan boord;

Maar als een jonge Leeuw, heb ik haar
afgebeeten.

Ps: IX. vers 10 en 11.

En de *HEERE* zal een hoog vertrek zyn
voor den verdrukten; een hoog vertrek in tyden
van benaauwdheid.

En die uwen naam kennen, zullen op u
vertrouwen, om dat gy, *HEERE*, niet hebt
verlaaten de geenen die u zoeken. Je-

Jezus zoet gezelschap.

*Ik zal u geen weezen laten: ik kome
[weder] tot u. Joan: XIV. vers 18.*

Op Figuur LXXVI.

Ach, lieve Jezus, blyf dog by my, laat my niet,

Ter halver wege, ik mogt verbystren en verdwaalen,

In deeze woesteny! het ongedierte vlied,

Voor uw gezigt, vol glans en Goddelyke straalen.

Bleef ik alleen, ik wierd verscheurd van 't wild gespuis,

ô Zoete Jezus! breng my eens in 't Vrede-Huis.

Ps: LXXIV. vers 21.

Laat de verdrukte niet beschaamt wederkeeren: laat de elendige en nootdrustige uwen Naam pryzen.

Ps: XCI. vers 1 en 2.

Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernagten in de schaduw des Almagtigen.

Ik zal tot den HEËRE zeggen; myne toevlugt, en myn burgt: myn God op welken ik vertrouwe.

Q

Een

Eene verlaatene ziel.

*De elendigen en nooddrustigen zoeken water,
 maar daar is geen, haare tonge versmagt van
 dorst: ik de HEERE zal ze verhooren, ik de
 God Israëls zal ze niet verlaten. Jesa: XLI.
 vers 17.*

Op

Op Figuur LXXVII.

Waar zoek ik in het veld, waar zoek ik best,
ai my!

Hoe bange is myne ziel, in deeze woesteny!

Een roode Appelaar, die fierlyk stond tepryken,

Verlokte myne lust, om van den weg te wyken;

En onderwylen is myn leidsman my ontgaan!

Ik ben van 't spoor verdwaald, helaas! wat
gaat my aan!

Benauwd gemoed, ter dood beneepen en
gepynd,

Heb moed; hoe ver gy ook van Gód ver-
laaten schynd,

Hy heeft u nog in 't oog; wild hem alleen
begeeren,

Hy zal zyn aangezigt weer vriendlyk tot u
keeren.

Ps: CXLIII. vers 7:

Verboor my baastelyk *HEERE*, myn
geest bezwykt: en verbergt uw aangezigt niet
van my: want ik zoude gelyk worden den
geenen die in den kuil daalen.

De vastigheid aan Jezus.

*God is ons eene toevlugt, en sterkte: Hy is
kragtelyk bevonden eene hulpe in benauwdheden.*

*Daarom zullen wy niet vreezen, al veran-
derde de aarde [haare plaats] en al wierden
de bergen verzet in 't herte der zeën. Ps: XLVI.
vers 2 en 3.*

Op

Op *Figuur* LXXVIII.

Al zit ik op een Rots, die uit den afgrond
gaat,

Waar op de wilde zee afgrys'lyk bruld en
slaat,

Van dolheid schuimd, en met zyn baaren
gaapt van onder;

Terwyl de heemel kraakt, van Blikfemen en
Donder,

En Regenvlaagen, daar de Duivel onder
spookt;

Nog word myn Hert, van vrees of onrust, niet
bestookt;

Myn rust bestaat, zoo lang ik Jezus heb te
vinden,

Die vaste toeverlaat is meer dan weer en
winden.

P's: LXXIII. vers 25 en 26.

Wien heb ik [*neffens u*] in den heemel?
neffens u lust my ook niets op der aarde.

*Bezwykt myn vlees en myn herte, zoo is
God de Rotsteen mynes berten, en myn deel in
Eeuwigheid.*

De overgift van 's Mensen hert.

*Myn zoone, geef my uw hert. Spreuk: XXIII.
vers 26.*

Op Figuur LXXIX.

Kom, neem myn vlees en bloed en hert,
 Ik breng het u ten offeranden,
 Op dat het eens gereinigd werd,
 ô Jezus! van uw schoone handen,
 Nog rood van bloed, dat zonden wast,
 Van 't Hert dat na de Deugden valt.

Ziel-zugten.

Uw Pylen raaken, ach! zy raaken myn
 gemoed.
 Hoe brand my 't herte, ik voel een heimely-
 ken gloed
 Van liefde, ach Jezus ach! myn allerschoon-
 ste Heer,
 Al wat de zon beschynd, behaagd my nu
 niet meer.

Beminnelyk is de Oorsprong.

ô **J**ezus, neem de vonkjes aan,
 Die uit het vuur der ziele gaan.

Ps: XXVII. vers 8.

Mijn herte zaid tot u; [Gy zegt,] zoek myn aangezigt: Ik zoek uw aangezigt, o **HEERE**.

JESA: XLIV. vers 5.

Deeze zal zeggen: ik ben des **HEEREN**, en die zal [zig] noemen met den naame Jacobs: en geene zal [met] zyne hand schryven: [ik ben] des **HEEREN**, en zig toenoemen met den naame Israëls.

En Kapittel LXIII. vers 2 en 3.

Waarom zyt gy rood aan uw gewaad? en uwe kleederen als een die in de wynperse treed?

Ik heb de pers alleen getreeden, en daar was niemand van de volkeren met my: en ik heb ze getreeden in mynen toorne, en heb ze vertrapt in myne grimmigheid; en haer kragt is gesprengd op myne kleederen, en al myn gewaad heb ik bezoedeld.

LUKAS I. vers 76-79.

En gy kindeken zult een Propheet de, Allerhoogsten genaamd worden: want gy zult
voor

voor het aangezicht des Heeren voor beenen gaan, om zyne wegen te bereiden.

Om zynen volke kennis der zaligheid te geeven, in vergeeving haarer zonden.

Door de innerlyke beweegingen der barmhertigheid onzes Gods, met welke ons bezogt heeft de opgang uit der hoogte.

Om te verschynden den geenen die gezeten zyn in duisternis, en schaduwte des doods: om onze voeten te rigten op den weg des vredes.

HEBR: XII. vers 22-24.

Gy zyt gekomen tot den berg Zion, en de stad des leevendigen Gods, tot het heemelsche Jeruzalem, en de veete duizenden der Engelen.

Tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeboorenen, die in de heemelen opgeschreeven zyn, en tot God den Regter over allen, en de geesten der volmaakte regtvaardigen.

En tot den Middelaar des Nieuwen Testaments Jezus, en het bloed der besprenginge, dat beter dingen spreekt dan Abel.

Het verliezen van zig zelf.

Voorwaar, voorwaar zegge ik u, indien
het Tarwen graan in de aarde niet valt en
sterft, zoo blijft het zelve alleen: maar indien
het sterft, zoo brengt het veel vrugt voort.
Joan: XII. v. 24.

Op

Op Figuur LXXX.

♠ **M**ensen kind, wild gy Gods woord en
inspraak hooren,

Gaat in het weezen, en den grond van u-
wen geeft,

Daar nooit een Creätuur, of Beeld is in
geweeft,

Zoo diep dat gy u zelfs en alles hebt ver-
looren.

Dat is de woesteny, daar 't stil en een-
zaam is,

Daar 't alles zwygt, aanhoord men 't Eeu-
wig woord gewis

JOB: XXXIX. vers 36-38.

Doe antwoordde Job den HEERE, en
zeide:

*Ziet, ik ben te geringe, wat zoude ik u
antwoorden? ik leg myne band op mynen
mond.*

*Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet
antwoorden: ojte tweemaal, maar zal niet
voortvaaren.*

De gryze ouderdom,

Aangaande de dagen onzer Jaaren, daar in zyn zeventig Jaar: of zoo wy zeer sterk zyn, tachtig Jaar: en 't uitneemenste van dien is moeite en verdriet: want het word snellyk afgesneeden, en wy vliegen daar heen. Ps. XC.

Op Figuur LXXXI.

'k **W**ierd wit van Ouderdom, en 't leeven
zat en fram,

In de oude wooning, daar de wanhoop
vaak kwam waaren,

En joeg me doodschrik aan, en doopte in
't zweet myn hairen.

Hoe dikmaal keek ik uit, of Jezus nog niet
kwam.

Maar allerwyfste Heer, 't mag kort of lange
duuren,

Uw naame zy geloofd, gy komt ter regter
uuren.

's Weerelds ydelheid.

Al wat de zon beschynd is ydel, grootste
God:

Nu ik 't gezien heb, is de weereld my een
spot.

Myn dagen zyn voorby, myn vreugden zyn
verdweenen,

Had ik geen troost aan u, helaas! waar
zoud ik heenen.

Van den Geestelyken en Natuurlyken dood.

Ik ben, ô Heer! 't gewoel des weerelds
lang ontgaan,

In 't diepste der weeflyn, om stil voor u te staan.

Ik stierf zoo menigmaal als ik my heb ge-
vonden;

En egter heeft de dood my nog niet gants
verflonden.

Myn hoofd is kaal en grys, ik tel zoo menig
Jaar;

Nog vond ik menigmaal my zelve hier en daar.

Myn tyd is om, dat ziel en lighaam schei-
den zullen,

Wat nu nog open staat, dat moet uw dood
vervullen.

De nietigheid van den Mens.

Hoe nietig zyn wy! al de wysheid die
ik dagt,

Geſchift te hebben, van den dikk' en donk'ren
nacht

Der onkunde, en eenvoud, door wysbegeerte, is heden,

Voor myne ziel het grootst van alle zottigheden.

Gelukkig Filozoof, die, uitgeleerd in 't end,

Voor 't Eeuwig wezen, al zyn zotterny bekend.

Ps: XXXVII. vers 25 en 26.

Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien den Regtvaardigen verlaaten, nog zyn zaad zoekende brood. Den gantsen dag ontfermd Hy zig, en leend; en zyn zaad is tot zegeninge.

Ps: XXXIX. vers 5 en 6.

HEERE, maak my bekend myn einde, en welke de maate myner dagen zy; dat ik weete hoe vergankelyk ik zy.

Ziet, gy hebt myne dagen een band breed gesteld, en myn leeftyd is als niets voor u; immers is een ieder mens, [hoc] vast by staa, enkel ydelheid, Sela.

JFSA: LVII. vers 2.

Hy zal ingaan in de vrede: zy zullen rusten op baare slaapsteden; een iegelyk die [in] zyne opregtigheid gewandeld heeft. Meest

LXXXII.

Meest te onpas.

*Het is den mense gezet eenmaal te ster-
ven, en daar na het oordeel. Hebr: IX:*

v. 27.

Op *Figuur* LXXXII.

Als deeze gast klopt aan de Poort,
Zoo wyft men hem gemeenlyk voort.

ó Achteloosheid!

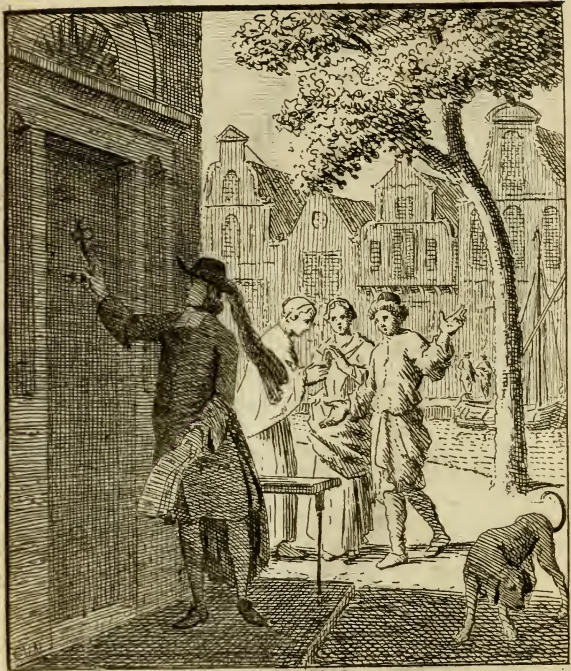
Wanneer de mens nu is gekomen,
Tot voor de poorte van den dood,
Dan word'er eerst met leed vernomen,
Hoe vrugteloos de tyd vervlood;
Die goude tyd zoo flegt verfleeten,
Ten dienste van het sterfelyk vlees,
Dat alle voorraad is vergeeten,
Ten grooten reistogt, zonder vrees.
Het fchip moet af van 's levens ftranden,
En weet niet waar het zal belanden.

SPREUK: XIV. vers 32.

De Godlooze zal beenen gedreeven worden in zyn kwaad: maar de regtvaardige betrouwd [*zelfs*] in zynen dood.

LXXXIII.

De Aanspreeker.

*Leer [ons] alzoo onze dagen tellen, dat
wy een wys herte bekomen. Ps: XC. v. 12.*

Op Figuur LXXXIII.

Het voorbeeld, dat men sterfelyk zy,
 Gaat daag'lyks voor ons aanzigt treden;
 Een welbekende is overleeden;
 In 't korte, geld het u of my.

't Is best dan zulk een weg te kiezen,
 Daar 't sterven ons niet doet verliezen.

Ps: XCV. vers 7 en 8.

Heden, zoo gy zyne stemme hoord.
 En verhard uw herte niet.

JESA: LV. vers 6 en 7.

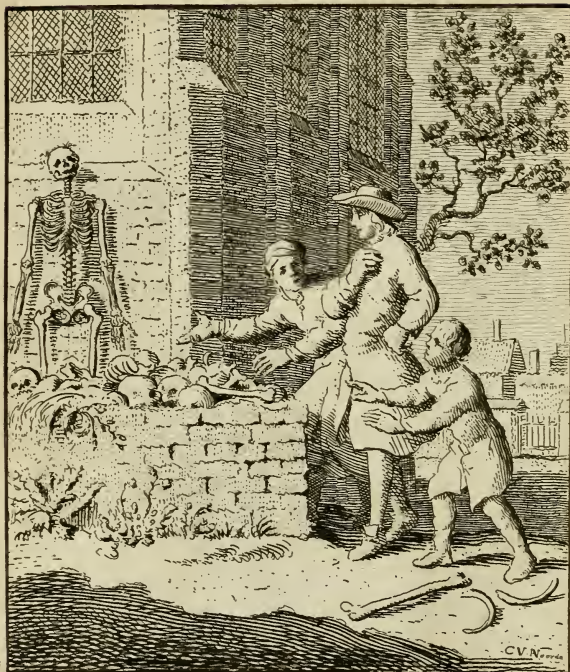
Zoekt den HEERE terwyle Hy te vinden is: roept Hem aan terwyle dat Hy naby is.

De godlooze verlaate zynen weg, en de ongeregtige Man zyne gedagten: en hy bekeere zig tot den HEERE, zoo zal Hy hem zynen ontfermen: en tot onzen God, want Hy vergeeft menigvuldiglyk.

MATTH: XXV. vers 13.

Zoo waakt dan, want gy weet den dag niet, nog de uure, in dewelke de Zoon des menschen komen zal.

Op 't zien van Doodsbeenderen.

Voorwaar, voorwaar zegge ik u, de uure komt, en is nu, wanneer de dooden zullen hooren de stemme des Zoons Gods, en die ze geboord hebben, zullen leeven. Joan: V. v. 25.

Op

Op Figuur LXXXIV.

Ô **J**eugd, bespiegel u met my,
 En denk, hoe dit gebeent' voor deezē,
 Zoo fris en bloeiend was als gy,
 En dat gy ook als zy zult weezen:
 Daarom laat zinken 's weerelds vreugd,
 En zoekt uw Heil in waare deugd.

Ô **H**eiland, die den dooden 't leeven gaf!
 Verwek ons uit het stinkend zonden graf.

JOAN: XI. vers 40-44.

Jezus zeide tot haar, hebbe ik u niet gezegd, dat, zoo gy geloofd, gy de heerlykheid Gods zien zult?

Zy namen dan den steen weg, daar de gestorvene lag. En Jezus hief de oogen opwaarts, en zeide, Vader ik danke u dat gy my geboord hebt.

Dog ik wist dat gy my altyd hoord: maar om der schaare wille, die rontom staat, hebbe ik [dit] gezegd, op dat zy zouden gelooven, dat gy my gezonden hebt.

En als Hy dit gezegd hadde, riep Hy met grooter stemme, Lazarus komt uit.

En de gestorvene kwam uit.

Met zuivere Handen

*De uure komt, in welke alle die in de
graven zyn, zyne stemme zullen hooren.*

En zullen uitgaan. Joan: V. v. 28 en 29.

Op Figuur LXXXV.

De wyze scheid wel voor een deel,
 Om 't kwaad van 't goede rein te vaagen;
 Maar God zal scheiden in 't geheel,
 Op 't laatste punt van alle dagen.

ó Grootte dag!

Van vreugd en Ach!

Het Goud, door deeze proef gekomen,
 Word in den Heemel opgenomen;
 Terwyl 't onwaardig schuim zig scheid,
 En in de helle neder gleid.

2 PETRI: III. vers 10-12.

Maar de dag des Heeren zal komen als
 een dief in den nagt; in welken de Heeme-
 len met een gedruis zullen voor by gaan,
 en de Elementen branden zullen en vergaan,
 en de Aarde en de werken die daar in zyn
 zullen verbranden.

Dewyl dan deeze dingen alle vergaan,

hoedanigen behoord gy te zyn in Heiligen wandel en Godzaligheid?

Verwagtede en haastende tot de toekomstige van den dag Gods, in welken de Heemelen door vuur ontsteeken zynde zullen vergaan, en de Elementen brandende zullen versmelten.

ô **M**ens! bedagt gy deezen dag,

Hoe schrikte gy voor zonden!

Een Eeuwig leed, ô wee! en ach!

ô Mens, word in gebonden,

En overdenkt dien dag met my.

Wat eens verschynd, komt eens naby.

MALEA: IV. vers 1 en 2.

Want ziet, die dag komt brandende als een oven: dan zullen alle hoogmoedigen, en al wie godloosheid doet, een stoppel zyn, en de toekomstige dag zal ze in vlamme zetten, zeyd de HEERE der Heirschaaeren, die hen nog wortel nog tak laten zal.

Ulieden daar en tegen, die mynen naam vreesd, zal de zonne der gerechtigheid opgaan, en daar zal gencezinge zyn onder zyne vleugelen, en gy zult uitgaan en toeneemen, als mestkalveren.

Nu

Nu is 't voor handen.

Ten laatsten is het eind van 't ryk des tyds gekomen;

't Gebouw en 't Fondament word t' zaamen weg genoomen;

Die niet gegrond heeft, op den geestelyken steen,

Door wyslyk overleg, helaas! waar zinkt hy heen.

Ps: CII. vers 26 en 27.

Gy hebt voormaals de aarde gegrond, en de beemelen zyn 't werk uwer handen.

Die zullen vergaan, maar gy zult staande blyven; en zy alle zullen als een kleed verouden, gy zult ze veranderen als een gewaad, en zy zullen veranderd zyn.

MATTH: XXIV. vers 29 - 31.

En terstond na de verdrukkinge dier dagen, zal de zonne verduisterd worden, en de maane zal haar schynsel niet geeven, en de sterren zullen van den Heemel vallen, en de kragten der Heemelen zullen beweegd worden.

*En als dan zal in den beemel verschyner
het teken des Zoons des Mensen: en dan zul-
len alle de geslachten der aarde weenen, en
zullen den Zoon des Mensen zien, komende
op de wolken des Heemels, met groote kragt
en heerlykheid.*

*En Hy zal zyne Engelen uitzenden met
eene bazuine van groot geluit, en zy zullen
zyne uitverkoorenen by een vergaderen uit
de vier winden, van [het eene] uiterste der
beemelen tot [het andere] uiterste der zelven.*

Het komt op Rekenschap aan.

Het groote voorjaár, dat der eeuwen win-
ter sluit,

Breekt met het lighaam nu, als gras, ter aar-
den uit.

Daar staat dat wonder, daar zoo lang van
is gesproken,

En Adams dorre Boom is weer in 't loof
ontlooken.

Gelukkig leven, dat deeze uur ter herte nam,

Op dat zy hem ten goede en niet ten kwaade
kwam.

LUKAS XXI. vers 25 - 27.

En daar zullen tekenen zyn in de zonne, en maane, en sterren, en op de aarde benauwdheid der volkeren, met twyfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geeven:

En den menschen het herte zal bezwyken van vreeze, en verwagtinge der dingen, die het aardryk zullen overkomen. Want de kragten der beemelen zullen beweegd worden.

En als dan zullen zy den Zoon des Menschen zien komen in eene wolke met groote kragt en heerlykheid.

Daar geld geen aanzien.

Nu komt de ontelbaarheid van 't mensfelyk gewoel,

Uit alle staaten, voor den hoogsten Regterstoel;

Dat alle dving'landy, geweld en stoutheid zwygen,

Om hun sententie uit dien waarden mond te krygen.

Zingt nu vol vreugd, die in decz'wigtig' oordeel-stand,

Door 't Regt gefcheiden word, aan 's Regters
Rechterhand.

I T H E S S : I V . vers 16 en 17.

Want de Heere zelve zal met een groep, met de stemme des Archangels, en met de bazuine Gods, nederdaalen van den Heemel, en die in Christus gestorven zyn, zullen eerst op staan:

Daar na wy die leevendig overgebleeven zyn, zullen te zamen met haar opgenomen worden in de wolken, den Heere te gemoete, in de lugt: en alzoo zullen wy altyd met den Heere weezen.

Het onderscheid blykt in de Proef.

ô **W**igtige uitslag! van het Menselyke leeven;

Daar de een verworpen, en de ander hoog verheeven,

Zoo groot een onderscheid van staat en weezen maakt.

Wat hoord het menfelyk hert hier van te
zyn geraakt!

Op dat het leeven niet onachtzaam word ver-
fleeten,

En deeze hoogfte zaak zoo fchandelyk ver-
geeten.

1 THESS: V. vers 2 en 3.

Want gy weet zelve zeer wel, dat de
dag des Heeren alzoó zal komen gelyk een
dief in den nagt.

*Want wanneer zy zullen zeggen, het is
vrede, en zonder gevaar: dan zal een baas-
tig verderf haar overkomen, gelyk de baa-
rensnoed eene bevrugte [vrouwe] en zy
zullen 't geenzins ontvlieden.*

Het Leed blyft agter.

Waar zyn de traanen en de zugten van
dit leeven?

ô Zaal'ge broederschap in 't vol bezit van
vreugd!

Of heeft dat zaad des Leeds een paer'len oogft
gegeeven?

Wat

Wat grooten rykdom maaid de kostelyke
deugd!

ô Mens! ô mens! betragt tog boven al uw
zaaken,

Hoe dat gy heilzaam moogd in dit gezelschap
raaken.

MATTH: XXV. vers 34.

Als dan zal de Koning zeggen tot de
geenen die tot zynner rechter [hand zyn,]
komt gy gezegenden myns Vaders, bërft dat
Koningryk, het welk u bereid is van de grond-
legging der weereld.

Het einde draagd den Last.

Waar is de rust en lust van 't ongebon-
den leeven,

De magt, de pragt, de moed, het goed en
al gebleeven?

Was dat ten kosten van zoo grooten val
gehaald?

ô Wee en ach! dan is het al te duur be-
taald;

Wel

Wel hem, die deeze Bui van verre al op zag
komen,

En zyne toevlugt in Gods liefde heeft geno-
men.

JESA: XXXIV. vers 9.

En haare beeken zullen in peck verkeert
worden, en haar stof in zwavel: ja haare
aarde zal tot brandenden peck worden.

MATTH: XXV. vers 41-46.

Dan zal Hy zeggen ook tot de geene die
ter linker [hand zyn,] gaat weg van my
gy vervloekte in 't eeuwige vuur, 't welk den
Duivel en zynen Engelen bereid is.

Want ik ben hongerig geweest, en gy hebt
my niet te eten gegeven: ik ben dorstig ge-
weest, en gy hebt my niet te drinken gegee-
ven.

Ik was een vreemdeling, en gy hebt my
niet geberbergt: naakt en gy hebt my niet
gekleed: krank, en in de gevangnisse, en
gy hebt my niet bezogt.

Dan zullen ook deeze Hem antwoorden,
zeggende, Heere, wanneer hebben wy u hon-
gerig gezien, of dorstig, of een vreemdeling,
of naakt, of krank, ofte in de gevangnisse
en hebben u niet gediend. Dan

Dan zal Hy haar antwoorden en zeggen, voorwaar zegge ik u: voor zoo veel gy [dit] een van deeze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gy het my ook niet gedaan.

En deeze zullen gaan in de eeuwige pyne: maar de regtvaardigen in dat eeuwige leeven.

OPENB: XX. VERS 12-15.

En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor God: en de boeken wierden geopend: en een ander boek wierd geopend dat des leevens is: en de dooden wierden geoordeeld uit het geene in de boeken geschreeven was, na haare werken.

En de zee gaf de dooden die in haar waren; en de dood, en de hel gaven de dooden die in haar waren: en zy wierden geoordeeld een iegelyk na haare werken

En de dood en de hel wierden geworpen in den poel des vuurs: dit is de tweede dood.

En zoo iemand niet gevonden wierd geschreeven in 't boek des leevens, die wierd geworpen in den poel des vuurs.

DRIE BRIEVEN

VAN

J A N L U Y K E N.

BEMINDE BROEDER,

Roelof Bellinckbuys en Zoon

Een vriendelyke groetenis en goede wens tot voortgang op den weg der Zaligheid. Wy zyn hier welgekomen, en bevinden de staat der wooning tot stilte en lichtigheid zeer schoon, gelyk ik hoop dat UL: zelfs haast eens zult komen zien. Onze opregte en trouwe vriendschap, die wy met malkander gehouden hebben, is wel wat in vermindering van byeenkomst geraakt, dat my leed is, en wensste dat het konde zyn als te Amsterdam; maar wy hoopen dat zy zal duuren den tyd van deeze Pelgrims weg, door onderhouding, en hier namaals eeuwig en altoos; en wy bedanken UL: ondertussen voor alle liefde en toe-

geneegenheid en dienst, de Heere vergelde
UL: zulks met zynen zegen aan de ziele.

Wy hebben veelmaal met malkanderen her-
telyk gesproken van dat groote voorwerp des
Eeuwigen Leevens, en van den Smallen weg
langs welke wy derwaarts moeten gaan, ik
hoop dat wy te zaamen daar acht op zullen
hebben, elk aan zyn hoekje daar hy is, om
aan deszelfs einde uit te komen in de eeu-
wige breette en ruimte: gyL: hebt nog gezels-
schap aan malkander, 't welk ons ook aange-
naam is: vorder hoop en wens ik dat de Heere
Jezus UL: troost en zoetheid zy, tot tempe-
reering van de bittere drank der verlogening,
die wy' inneemen tot eeuwige Gezondheid.
De Hoop is onze Troost, door het Geloove,
dat wy eenmaal uit onze gevangenis verlost
zynde, met malkander zullen woonen in on-
scheidelyke vriendschap, als gezamentlyke
spruitjes, aan den grooten Wonderboom der
Schepping, voortgebracht uit den wortel en
oorsprong van alles en alles, welke God is,
dat

dat eenige en eeuwige Goed, in wien wy dan zullen leeven als Kinderen by haaren Vader, buiten alle bekommerniffen. Groot en onnoemelyk groot is deeze verwagting, en dat na zoo een korte tyd. Nu Beminde en van herte waarde Vriend en Broeder, wy zullen UL: te zaamen haast eens verwagten: zyt ondertuffen den Heere in zyne genade en leiding bevolen, en gegroet van onze Zuster *Annetje van Vliet*, ook van Vriend *Siewert Janse*, als meede van *Claas Meynderse* en zyn Vrouw.

Wy zoude nog wel een Boodschap aan UL: verzoeken om te doen, (het welk wy weeten dat UL: gaarn doet.) *Annetje* had voorgehad, om by de Brouwers Vrouw, agter ons in de dubbelde Arend te gaan, affcheid neemende, en om haar te bedanken voor 't groot en vriendelyk geryf dat zy ons heeft gedaan, met het beschikken van Gest; dog door de drukke bezigheid en eindeling door 't ontgaan uit de gedagten is 't niet geschied, of UL: haar of de Kantoorknegt *Johannis* dat eens geliefde te

zeggen, haar t' zaamen groetende en vriendelyk bedankende. Ook had *Annetje*, op 't laaft vergeeten in de Kelder regt tegen over onze deur te verzoeken, of 'er een bestelder met een Brief aan ons huis kwam kloppen, dat zy dan wilde dezelve by onze huisvrouw stuuren, welke wy order gelaaten hebben, die aan te neemen en te betaalen het port, om ze aan *Albert Luykens* huis te behandigen: want dewyl de Dogter in die Kelder, den dag door, voor het glas staat te Spinnen, zoo kan zy het reetste zien, als 'er iemand aan onze deur klopt, want *Barentjes* huis is dikmaals toe dat zy 't niet eens gewaar zou worden, of als onze Huisvrouw of Man uit waaren, dat 'er geen geld voorhanden was, of zy de Bestelder dan wilde wyzen, by *Albert Luyken*, op den Nieuwen-Dyk, tussen de twee Haarlemmer sluizen, in de Stad Hoorn, zy is daar wel verscheide maal geweest: dit is principaal om dat ik een brief van Neurenburg verwagt, en haar myn verhuizen nog niet toe geschreeven

is, alzo kon'er' ook nog van elders schryven komen.

Hier meede zyt t' zaamen wederom vriendelyk gegroet, en des Heeren Jezu genaade gewenst.

*UL: toegenegte vriend en Broeder
in de Hoop der Zaligheid.*

J A N L U Y K E N.

(De groetenis aan UL: beide Dogters.)

Schelinkhout den 28

Aug: 1703.

B E M I N D E V R I E N D E N B R O E D E R,

Roelof Bellinckhuys en Zoon.

Met deeze geleegendheid van 't overkomen van Vriend *Siewert*, gaan deeze weinige regelen, tot teken van 't onderhouden der vriendschap, met een vriendelyke groetenis,

en goede wens, dat UL: de Heere verder te zaame geleide door dit Jammerdal, met iever tot Hem, met sterkte en vertroosting, om voort te wandelen, na dat gelukzalig land der Ruste, en der eeuwige Blydschap, alwaar ik hoop dat wy eeuwige Vrienden zullen zyn, met alle zalige en lieve Engelen, onze Broeders, ons al t' zamen oneindig vermaakende in de wonderen, en goeddaaden Gods; dit is dat groote voorwerp om onze herten af te trekken, en afgetrokken te houden, van het welbehagen deezer weerd, vastende de zeer korte tyd deezes leevens, op de eeuwig duurende Bruiloft, vol van alle liefelykheeden, die heilig zullen zyn, en ons dan niet schaaden. De zoete Heere Jezus, zy met UL: t' zaamen.

Groet UL: Kinderen en *Vroontje*, en blinde *Aaltje*, vaart wel tot Zaligheid, en zyt nogmaals hertelyk gegroet in de zoete naame Jezus.

UL: toegeneege en Heilwensende

Vriend en Broeder

JAN LUYKEN.

BEMINDE VRIEND EN BROEDER,

Roelof Bellinckbuys, Zoon en Dogter.

UL: schryvens wel ontfangen hebbende verftonden wy daar uit U voorfpoedige overvaard, hoe wel 't toen ter tyd, al vry harde wind was, wens dat de Heere, vorder, na Lighaam en Ziel, UL: gezamentlyke leevens Reis, door dit tegenwoordige na het toekomende eeuwig duurende, en in alles vergenoegzaame leeven, gelieve te zegenen: op dat wy aldaar de hier begonnen vriendschap, oneindig voltrekken, met alle de veelduizende zalige Zielen, en H: Engelen als vreedzaame Kinderen, speelende en deelende in alle de groote overvloeiende goederen, van zoo grooten Vader als God is; die ons alle zoo vřindelyk en genadiglyk nodigd en trekt uit dit Elendig Jammerdal, tot die onnoemelyke Erffenis, zyns eeuwige Koningryks: hier op oogen wy, onder ons bedreif, als het voornaamfte doelwit, en hoopen in geduld te volharden; de Heere

zy met UL: in het eenzaam leeven; het is ons lief dat gy aldaar nog zoo veel lieve vrienden hebt tot een gezelschap, op de Pelgrims weg, die van gelyke zin zyn, om het zalig vaderland te bezitten. Het is hier onder de bekende vrienden, na 't uiterlyke nog wel, alleen *Aart Gerritses* dogters Man, heeft in 't gladde weer, ecn zwaare val gedaan, maar een Huis of twee drie van zyn eigen deur, willende om vaster te staan, van de gladde steenen zig wat verbeeteren, zoo ontglyen hem beide de beenen, en hy met kragt nederstortende breekt het Been boven de stuit, waar van gezegt word dat het ongeneeslyk is, en dat hy nooit meer zal kunnen werken, nog gaan, als met een kruk, dit is gevolgd, kort op *Aart Gerritses* kwaalyk gesteldheid, die nu weder vry wel is: dog de neergeworpen en gekwetste Man, was daar in nog vry wel gelaaten, zulks neemende van de hand des Heeren, die hy zeide, dat Hem na Ziel en Lighaam versterkte: het is te denken, dat de Heere zulke en

dier-

diergelyke bezoeken over den Mens toelaat, tot zyn nut en verbetering, hy is nu een Man van ontrent twee en zeventig Jaar,

Nu, wy zullen nu en dan eens een Briefje van UL: verwagten en ook ondertuffen, van overkomende vrienden wel eens hooren, hoe 't UL: gaat. Zyt hier meede t' zaamen vriendelyk gegroet, en alles goeds gewenst, tot eeuwige Zaligheid. De groetenis aan alle de Vrienden.

UL: gunstige Vriend en Broeder in de hoope van eeuwige Zaligheid.

J A N L U Y K E N.

Amsterdam den 17

Jan: 1712.

De jonge *Jantje Luyken* heeft belast, de groetenis wederom van hem aan de vrienden te doen, hy is nog wel te pas, zyn Moeder en Oom laten ook de vrienden groeten.

De groetenis van zuster *Annetje van Vliet.*

B L A D W Y Z E R

Van de Benaaming der
Zinnebeelden.

A.		Gerigte.	202
A anspreeker.	258	Grootste Wonder.	124
Atgezonderde Ziele.		Gryze Ouderdom.	252
(een)	224	H.	
Apotheek.	22	Harmonic.	28
B.		Hemel.	100
Byen.	26	Hemelvaart (Jezus)	158
Bekeerd u. (de Co- meet.)	44	Hemelte voor 't aard- se.	214
Bekoorlyke weereld.	230	Hemelse en Wee- reldse wysheid.	210
Belegering des Her- ten.	190	Hoe onbestendig!	40
Bier.	114	Huisheer.	14
Bleeker.	110	J.	
Boete.	178	Jezus hangd aan 't Kruis.	152
Boom aan 't Water.	68	Jezus intrek te Je- ruzalem.	145
Breed na 't Smal.	194	Jezus zoet gezelschap.	240
D.		Jongelingschap.	90
Daar is Genade.	134	K.	
Diamant.	96	Kalk.	72
Dieren. (niet als de)	60	Kleed.	78
Door Liefde getrok- ken.	162	Komt in, komt in.	56
G.		Koning.	86
Gelukkige Uitkomst.	6	Koop-	

B L A D W Y Z E R.

Koopman. 94
Kruis en Smalle weg 234

L.

Laatste Reden. 156

M.

Maan en't Gesternte. 104

Masten - Heijers. 74

Meest te onpas. 256

Met zuivere Handen. 262

N.

Nadert. (het) 186

Nagtmaal. 148

Nagtruff. 108

Nederigheid. 150

Nodige Wapenruff-
ting. 170

Noordpool. 80

O.

ô Mond der Waar-
heid! 130

Overgift van 's Men-
fen hert. 276

P.

Papier. 98

Propheten en Euan-
gelisten. 120

R.

Regeerder. 88

S.

Schaap. 62

Schip op strand is een

Baak in Zee. 2

Schuit. 66

Simfon jaagt de vof-
fen. 116

Spyze. 38

Stempel. 76

Stephanus gestee-
nigd. 166

Straalen Jezu tot een
in 't duifter. 238

Strikken des duivels. 232

T

Trouwe Herder. 140

V.

Vastigheid aan Jezus. 244

Verderf en Gene-
zing. 160

Vergenoegzaamheid 198

Verheerlykt door
den Gast. 126

Verlaatene ziele.
(een) 242

Verliezen van zig
zelf. 250

Verlooren Zoon en
Schaap. 142

Voor-

B L A D W Y Z E R.

Voorzigtigheid is de Moeder der wys- heid.	18	Welgekomen.	10
Vriendschap. (hoe zoet is)	34	Wild van Natuur.	52
Vrouwtje (het) raakt den zoom van Christus Klee- deren aan.	136	Z.	
W.		Zagtmoedigheid.	200
Wagen.	112	Zien van Doodsbeen- deren (op 't)	260
Wat is 't Aardse.	174	Zien van Jezus. (op 't)	226
Wat is 'er aan.	182	Zien van een Schip. (op 't)	84
Weest de minste.	180	Ziele (de) zugt na haaren Oorsprong.	220
		Zyner tyd. (tot)	48

E I N D E.

By den DRUKKER deezer, is nog gedrukt, en te bekomen.

Westerhoven, den Schepper verheerlykt in de Schepzeien. 8°. met pl.

J. Bunjan, Christens Reize na de Eeuwigheid met fyne platen. 12°.

G. van Dulken, 't Gereinigd Herte door 't Geloof met platen. 8°.

J. B. Figuurlyke schets van eenige geestelyke bevindingen, of de ordinaire wyze op welke God de Zondaaren van grond en staat verandert. 8°.

M. de Guijon, het Lied der Liederen van Salomon. 12°.

D. van Avenborn, de Onderlinge Christelyke Verdraagzaamheid, gezogt in de Christelyke Kerk maar niet gevonden. 8°.

Wilcocks, Kostelyke Honing-Droppelen, uit den rotssteen Christi, met Aantekeningen van *J. P.* 8°.

Turretyn, over de Tessalonisensen. 4°.

Hellenbroek, kort Begrip der Christelyke Religie. 8°.

J. Petsch, Verdediging der Beste Weereld, met het Byvoegzel, en de Redding der Eere en Leere van *Leibnits* en *Wolf*. gr 8°.

J. van Bellen, Spel-Spraak en Dichtkunde. 4°.

— — — — Korte schets der Nederduitse Spraak-Konst. 4°.

Kern der Franse en Nederduitse Taalc, met platen. 8°.

J. J. du Bucquoy, Geopende deur der Geographie. 8°.

A. J.

A. J. RÖSEL, Natuurlyke Historie der Insecten, waar in de *Dag* en *Nagt Vlinders*, in hunne *Classen* verdeeld, zoo als ook de *Kevers*, *Torren*, *Water Insecten*, *Springbaanen*, *Krekels*, *Hommelen*, *Wespen*, *Muggen*, *Vloon*, *Vliegen*, enz. nauwkeurig besch eeven en na het leven *Gecouleurd* en *Afgebeeld* zyn, in gr. 4°. op best Hollands Med: schryfpap: gedrukt Dit Werk word van tyd tot tyd nog vervolgd.

E. Valk, Med: Doct: over de Loop Ziekte. gr. 8°.

A. F. Waltberi, de *Lingua Humana* cum fig: gr. 8°.

